

vizyon

nisan - mayıs 2009
sayı: 12

Seçim Şarkıları

- Üç Vakte Kadar Müzik Bedava mı?
- İçerik Dijital, Hukuk Statik

Sinan Akçıl ve Düm Tek Tek • Şeref Taşlıova •
Yasemin Göksu • Ruşen Yılmaz • Günce Yorgancılar •
Tayfun Hancılar • Naim Dilmener'den Pop Tarihi •

KORSAN MÜZİK

ALMAK SATMAK İNDİRMEK

HİRSİZ-
LİKTİR!

MESAM • MSG • MÜYAP • MÜYORBİR
KORSANLA MÜCADELE PLATFORMU

Müziği kullandınız, telifi umursamadınız!

■■■■■ Merhabalar;

29 Mart seçimleri sona erdi. Seçime girecek adaylar ve liderler aşklar gibi atıştı.(!) Rengarenk ve coşku dolu müzikler meydanları şenlendirdi(!). Huzur içinde seçim sandıklarına gelen seçmenler daha güzel bir Türkiye için oylarını kullandılar. (!) Gönül böyle cümleler kurmak istiyor ama güzel ülkemiz maalesef yine öncekileri aratmayan bir görüntü ve gürültü kirliliği içinde, siyasi edep ve ilkelerden uzak bir seçim atmosferi yaşadı. Çoğu müzik eseri sahibi de bu ortamda hakkı yenenler kervanındaki sabık yerini aldı. Basına yansıdığı kadarıyla seçim müzikleri pazarı 700 bin TL'yi bulmuş. Ancak bu kaynağın ne kadarı eser sahiplerine ve yasalarla sanatçıların haklarını koruma görevini üstlenen meslek birliklerine gidiyor, tartışılır.

Bir de madalyonun öteki yüzü var. Seçim dönemlerinde sanatçıların eserlerini kullanan ya da hak hukuk dinlemeyip 'çalan'ların, seçim sonrasında erk sahibi olduklarında o sanatçıların sorunlarını görmezden gelmeleri gibi alışagelmış bir tutum var. Bu samimiyetsizliği haklı gösterir hiçbir gerekçe olamaz. Ne acı ki 29 Mart seçimleri de işte böyle izinsiz kullanımların bolca yaşandığı seçimlerden biri oldu.

Dosya konusunu seçim müzikleri yaparken bu seçim için değil ama belki bir sonraki seçimler için sanatçıların ve onların haklarının takipçisi MESAM'ın siyasilerden ne tür beklenti

ler içinde olduklarını aktarmaya çalıştık. MESAM Yönetim Kurulu Başkanı Ali Rıza Binboğa, Başkan Yardımcısı Suavi, Yönetim Kurulu Üyeleri Cahit Berkay, Ahmet Selçuk İlkan, Ali Tekintüre ve politik danışmanlık yapan Suat Özçelebi seçim müzikleri konusunda görüşlerini bizimle paylaştı.

MESAM Vizyon bu sayıda dijital haklar konusunu ve müziğin geleceğini de masaya yatırdı. Geçmişten bugüne dijital hakları, örnekler ve hukuki süreçler çerçevesinde değerlendiren avukatlar, içeriğin dijital olanaklar sayesinde her geçen gün yepyeni görünlümlere bürünmesi yüzünden kalıcı çözümlerin zorlaştığından söz etti. İsveçli medya fütüristi Gerd Leonhard ise dijital içeriğin tamamıyla özgür bırakılması ve bu özgür alanın etrafında para kazanma fırsatları yaratan yeni iş modellerinin geleceğin trendleri olacağını aktardı.

Her zaman olduğu gibi keyifli söyleşiler de MESAM Vizyon'un 12. sayısında yer aldı. Erovizyon parçamız Düm Tek'in bestecisi Sinan Akçıl, ülkemizi dünyada pek çok yerde başarıyla temsil eden Âşık Şeref Taşlıova, 'Elveda Rumeli' dizisinde seslendirdiği müziklerle dikkat çeken Yasemin Gök-su, çıkardığı yol albümüyle ses getiren Dr. Tayfun Hancılar, görme engelli udi Ruşen Yılmaz, genç yeteneklerden Günce Yorgancılar ve her zamanki tadıyla Naim Dilmener bu sayıda sizlerle olacak. Keyifli okumalar...

Yayınlayan Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği MESAM

Sahibi MESAM adına Yönetim Kurulu Başkanı Ali Rıza Binboğa

Danışma Kurulu Ali Rıza Binboğa, Suavi, Turhan Taşan, Ahmet Selçuk İlkan, Ali Tekintüre, Attila Özdemiroğlu, Cahit Berkay, Halil Karaduman, İhsan Öztürk, Mustafa Özkent, Orhan Gencebay

Yayın Kurulu Necmettin Ovacık, O. Suat Özçelebi, Güner Yıldırım, Önder Kızılkaya, Türkşan Karatekin, Aslı Karataş Kalkan

Yayın Yönetmeni Önder Kızılkaya

Yayın Koordinatörü O. Suat Özçelebi

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Aslı Karataş Kalkan

Katkıda bulunanlar Naim Dilmener, Vecdi Erbay, Şebnem Akçıl, Ş. Bülent Eröz, Sema Korkmaz, Teoman Gürzihin, Yüksel Altıntop

Fotoğraf Editörü Sinan Kesgin

Grafik Tasarım Didem İncesağır, Orçun Peköz

Baskı UNIPRINT Basım San. ve Tic. A.Ş. İstanbul Asfaltı Ömerli Köyü Hadımköy 34555 / İstanbul Tel : 90212 798 28 40 Faks : 90212 798 20 63

Basım Yeri ve Tarihi İstanbul - Nisan 2009

Yayın Yönetim ve Yazışma Adresi MESAM Sıracevizler cad. Esen sok. Saruhan Plaza No:6 Kat:6 34381 Bomonti / Şişli / İstanbul T: +90 212 296 99 10 (pbx) F: +90 212 296 99 24-26 www.mesam.org.tr

Yapım / Tasarım SİTA Politik Danışmanlık ve Yayıncılık Hizmetleri A.Ş. Ortaklar cad. Mevlüt Pehlivan sk. No:4-11 Mecidiyeköy-İstanbul T: +90212 2665440 F: +90212 2664991 www.sita.com.tr

TETRA İletişim Hizmetleri Ltd. Şti. Halaskargazi cad. Sait Kuran İş Merkezi No:301-5 Şişli-İstanbul T: +90212 219 96 76 F: +90212 23133 37 www.tetrailetisim.com

Reklam MESAM Sıracevizler cad. Esen sok. Saruhan Plaza No:6 Kat:6 34381 Bomonti / Şişli / İstanbul T: +90 212 296 99 10 (pbx) F: +90 212 296 99 24-26 www.mesam.org.tr

Yayın Türü: Yaygın Süreli Yayın. 2 ayda bir çıkar Vizyon dergisi MESAM üyelerine ücretsiz olarak gönderilir. Yazılarda ileri sürülen görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Dergiden kaynak gösterilmek koşuluyla alıntı yapılabilir.

10

Kalp ve darbuka ritimlerinden yola çıkarak 'Düm Tek'i yaratan **SİNAN AKÇIL**'la müzik, hayat ve **Erovizyon** üzerine...

22

Sayıları giderek azalan aşıklarımızdan **ŞEREF TAŞLIOVA**, âşıklık geleneğini ve Türksoy'un çalışmalarından söz etti.

28

Fütürist **GERD LEONHARD**'e göre müzikte dijital içerik bedava olmalı ve reklamdan para kazandıracak yeni iş modelleri geliştirilmeli.

34

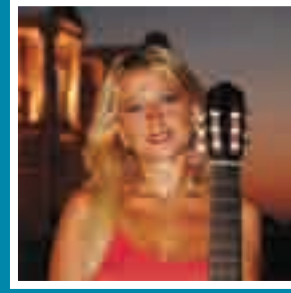
YASEMİN GÖKSU ile 'Ateş Oldum' adlı albümünün yanı sıra 'Elveda Rumeli' dizisinde seslendirdiği türküleri konuştuk.

44

Görme engelli udi **RUŞEN YILMAZ**, zorluklara rağmen yılmadan devam eden müzik sevdasını anlattı.

48

GÜNCE YORGANCIKLAR, Popstar'dan çok önce başlayan müzik kariyerinden ve hazırlıkları süren ilk albümünden söz etti.

52

1987'den beri müzikle uğraşan **DR. TAYFUN HANCIKLAR**, aşk şarkılarından kurulu ilk solo albümü 'Yeter ki'nin bir yol albümü olması niyetiyle hazırlandığını söyledi.

56

NAİM DİLMENER şarkılardaki kadının, gerçek bir özne haline gelişini anlattı bu kez. Bora Ayanoğlu ve Fikret Şeneş'le başlayan gerçek **KADININ HİKAYELERİ**ne dokundu.

Türksoy'un 15. kuruluş yılı kutlandı

Çoğunluğu Asya'da bulunan 14 ülkenin, aralarındaki kültürel işbirliğini artırmak amacıyla kurduğu Türk Kültürü ve Sanatları Ortak Yönetimi (TÜRKSÖY)'ün kuruluşunun 15. yılına Türkiye evsahipliği yaptı. Ankara'daki törenlere devlet başkanları, bakanlar, sanat ve kültür dünyasının tanınmış isimleri katıldı.

■■■■■ Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi TÜRKSÖY'un kuruluşunun 15. yılı düzenlenen etkinliklerle kutlandı. 16-17 Ocak tarihlerinde gerçekleştirilen etkinliklerde Türk kültür ve sanat dünyasının temsilcileri Ankara'da buluştu. TÜRKSÖY'un kurucu anlaşmasını imzalayan Bakanların ve Türk Cumhuriyetleri Devlet Başkanlarının ve Bakanlarının katıldığı kutlamalarda, Türk Cumhuriyetleri'nin tanınmış devlet adamları ve bürokratlarının yanı sıra Türk kültürünün tanıtılmasına emeği geçen kültür adamları ve ünlü sanatçılar Ankara'da bir araya geldi.

TÜRKSÖY Yıldızları Büyüledi

17 Ocak'ta Bilkent Konser Salonu'nda düzenlenen "TÜRKSÖY Yıldızları" konserinde 11 ülkeden 21 sanatçı sahne aldı. TRT tarafından canlı yayınlanan Bilkent'teki konser Âşık Şeref Taşlıova'nın sahnedeki selamlaması ile başladı. Azerbaycan'dan Farhat Badalbeyli, Kazakistan'dan Nurcemal Usenbayeva, Kıbrıs'tan Kemal Belevi gibi dünya çapında ün yapmış sanatçılar ile Türk müziğinin Kuray, Demir Kopuz, Çathan gibi en köklü enstrümanlarından dinletiler geniş bir yelpazede sunuldu. Konseri, TC Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay ile eşi Gülten Günay, KKTC Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat ile eşi Oya Talat, Rusya Federasyonu Devlet Başkanı'nın özel temsilcisi Mihail Shvidkoy, TÜRKSÖY Genel Müdürü Düsen Kaseinov ile TÜRKSÖY'a üye ülkelerin eski ve yeni kültür bakanları izledi. Daha sonra, aralarında KKTC Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat, eski Kültür Bakanı Fikri Sağlar, Kazakistan eski Kültür Bakanı

Erkegali Rahmadiyev, Azerbaycan Yazarlar Birliği Başkanı Anar Rzayev ve TÜRKSÖY eski Genel Müdürü Polad Bülbüloğlu'nun da bulunduğu kişilere, Türk kültürüne yapmış oldukları katkılardan dolayı "TÜRKSÖY Onur Madalyası" verildi. Ardından Bilkent Otel'de düzenlenen resepsiyonda Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Mustafa İsen ile eski Kültür Bakanı İstemihan Talay'ın da bulunduğu TÜRKSÖY'a katkı sağlayan kişilere "hizmet madalyası" verildi. Gecede ayrıca, TÜRKSÖY'a katkıda bulunan kurum ve kuruluşlara da plaket sunuldu.

Suavi'den Nazım Hikmet'li açılış

Türksoy'un 15. yıl etkinliklerinde sahne alan sanatçılardan biri olan MESAM Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Suavi tam da Nazım Hikmet'e vatandaşlığının iade edildiği günlere rastlayan bu sanatsal buluşmada yer almaktan duyduğu mutluluğu dile getirdi. "Bu sanatsal birlikteliğin Nazım Hikmet'in ev sahipliğinde olmasını çok isterdim, keşke sizleri Ankara'da 'O' ağırlıyor olsaydı. Maalesef mümkün olmadı ama ben onun adına hem size hoş geldiniz diyor hem de onlarca dile

çevrilen güzel bir Nazım Hikmet şiiriyle açılış yapmak istiyorum" diyerek sahne alan Suavi ardından da 'Karlı kayın ormanında' türküsünü söyledi. O an bir mevlit sessizliği olduğunu ve sonrasında herkesin parçaya eşlik ettiğini söyleyen Suavi, "Parça bittiğinde salon alkıştan çınılıyordu adeta. Görülmeye değer bir manzaraydı" dedi. 'Hasretinden prangalar eskittim' ve çökertme yorumuyla da çok beğenilen Suavi, bundan sonraki Türksoy etkinliğine ve kimi üye ülkelerin festivallerine şimdiden davetler aldığını ifade etti. 🌐

5. Altın Elma TSM Beste Yarışması

Türk Sanat Müziği'ne yeni eserler kazandırmak için Amasya Valiliği tarafından düzenlenen ödüllü 'Altın Elma Türk Sanat Müziği Beste Yarışması'na son katılım tarihi 24 Nisan.

Amasya Valiliği, Türk Sanat Müziği repertuarına yeni eserler kazandırmak, bestecileri yeni eserler üretmeye teşvik etmek amacıyla düzenlediği "Altın Elma Türk Sanat Müziği Beste Yarışması"nı bu yıl beşinci kez düzenliyor. Yarışmaya katılacak eserlerin en geç 24 Nisan 2009 tarihi çalışma saati bitimine kadar "Amasya Valiliği-Amasya" adresindeki "5. Altın Elma TSM Beste Yarışması 2009" bürosuna elden teslim edilmesi veya postayla ulaştırılmış olması gerekiyor. Ön Seçici Kurul, en geç 15.05.2009

tarihinde ödül ve mansiyona değer 10 eser ile övgüye değer eserleri tespit ederek Amasya Valiliği'ne bildirecek. Halka açık yarışma ve ödül töreni jüri ve halk huzurunda yapılacak. Finale kalan eserlere, "Altın Elma

Beste Yarışması Plaketi"nin yanı sıra; birincilik ödülü olarak 5000 TL, ikincilik ödülü olarak 4000 TL, üçüncülük ödülü olarak 3000 TL ve mansiyon olarak yedi esere 1500'er TL para ödülü verilecek. Şartname ve başvuru dilekçesi örnekleri www.amasya.gov.tr adresinden indirilebilir. ☺

Sürmeli Festivali TSM Şarkı Yarışması

Yozgat Valiliği bu yılki Uluslararası Sürmeli Festivali etkinlikleri çerçevesinde Türk Sanat Müziği Şarkı Yarışması düzenliyor. Yarışmayla Türk Sanat Müziği repertuarında kullanılacak nitelikte bestelenmiş eserlerin seçimini yaparken Yozgat'ın kültür mirası içindeki yerinin de canlı tutulması da hedefleniyor.

Eserlerin 15 Mayıs 2009 mesai saati bitimine kadar "Yozgat Valiliği-Yozgat" adresindeki "Yozgat Sürmeli Festivali Türk Sanat Müziği Şarkı yarışması 2009" Bürosu'na elden veya postayla ulaştırılmış olması gerekiyor. Yarışmanın ödülleri ise şöyle: Birinci 5000 TL ve plaket, İkinci: 4000 TL ve Plaket, Üçüncü: 3000 TL ve Plaket ile 7 adet Mansiyonlar: 1500 TL ve Plaket. Şartname ve başvuru dilekçesi örnekleri www.yozgat.gov.tr adresinden indirilebilir. ☺

"Nazım Kumpanya" yoluna devam ediyor

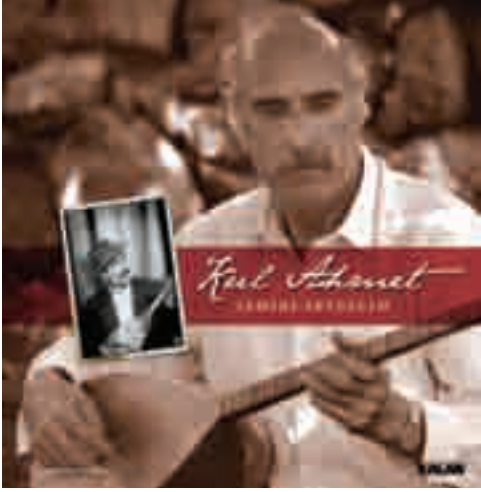
Türkiye'nin ilk ve tek 'eşliksiz' koro ve eşlikli solistler' topluluğu Nâzım Kumpanya, konserleriyle beğeni topladı.

Türkiye'nin ilk ve tek 'eşliksiz koro ve eşlikli solistler' topluluğu Nâzım Kumpanya, 17 Mart'ta Ses Tiyatrosu'nda bir konser verdi. Koro ve solo performanslarla müziğin farklı tınılarını sahneye taşıyan Nâzım Kumpanya, konserde hem Anadolu'nun hem de farklı coğrafyaların insan hikâyelerine tanıklık eden parçaları yorumladı.

Müzik çalışmalarını yaklaşık bir buçuk yıldır sürdüren topluluk; Vedat Sakman, Gökhan Şeşen, Burhan Şeşen, Emin İğüs gibi müzisyenler ile opera sanatçısı Ufuk Karakoç, şan eğitmeni ve müzisyen Şebnem Ünal gibi isimlerin yanı sıra çoğunluğu müzik eğitimi almış genç amatör/profesyonel müzisyenlerden oluşuyor. Piyano eşliklerini R. Yiğit Özatalay'ın yaptığı top-

luluğun koro şefliğini ise Mutlu Ödemiş üstleniyor. İsmi uzun bir yol arkadaşlığına çıkan insanların yaşanmışlıklarından alan Nâzım Kumpanya; 17 Mart'taki konserde enstrüman eşliği olmadan söyledikleri çok seslendirilmiş koral parçalar ve müzisyenlerin tek tek sergilediği solo performanslarla dinleyicilerin karşısına çıktı. ☺

Kul Ahmet eserleriyle yaşıyor

Aşık Veysel ve Aşık Mahsuni gibi büyük ozanlarla arkadaşlık edip kendine özgü bir tarz oluşturan Âşık Kul Ahmet, eserleriyle yaşamaya devam ediyor. Arşiv kayıtlarından oluşan "İsmini Sevdiğim" adlı albüm, geçtiğimiz günlerde yayınlandı.

■ ■ ■ ■ ■ Âşık Kul Ahmet'in arşiv kayıtlarından oluşan "İsmini Sevdiğim" albümü Kalan Müzik tarafından yayınlandı.

Özellikle, Esin Afşar tarafından, 70'li yıllarda yorumlanan "Dedi ki yoh yoh" eseriyle oldukça popüler olan Kul Ahmet'in, farklı dönemlerde kaydedilen eserlerinden oluşan albümünde, halk müziğinin son dönemdeki usta âşıklarından birisinin kayıtları daha gün ışığına kavuşmuş oldu.

Güneydoğu Anadolu "Alevi Âşık" kültürünün önemli temsilcilerinden birisi olan Kul Ahmet'in 16 eserinin yer aldığı albüm ilgilenenler için arşiv niteliği taşıyor. Âşık Kul Ahmet'in oğlu Mehmet Kartalka-

nat'ın bir projesi olarak, Melih Duygulu tarafından yayına hazırlanan albümde Mehmet Kartalkanat'ın arşivinden yararlanılmış.

KUL AHMET KİMDİR?

Âşık Kul Ahmet 1932 yılında Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesine bağlı Bozlar Köyünde doğdu. Asıl adı Ahmet, soyadı Kartalkanat'tır. 14-15 yaşında iken saz çalıp deyişler söylemeye başladı ve "Kul Ahmet" mahlasını kullanmaya başladı. Zorluklarla geçen çocukluk ve gençlik yıllarından sonra saziyla Anadolu'yu dolaştı. Sonunda Ankara'ya geldi. Fatma Hanım'la evlendi, Mehmet ve Kenan isim-

de iki oğlu oldu. Ancak eşi 8 yıl sonra vefat etti ve çocuklarını Ankara Atatürk Çocuk Yuvası'na vermek zorunda kaldı. Bu olaydan sonra Evliya Çelebi gibi gezip dolaşmaya başlayan Kul Ahmet, Âşık Veysel sonra da Âşık Mahzuni ile arkadaşlık yaptı. Ankara'da devlet dairlerinde 7 yıl kadar memur olarak çalıştı. Ankara Radyosu ve televizyonunda çalıp söyledi. Kul Ahmet, şiirlerini âşıklığın geleneksel kalıpları içinde söyleyen bir deyiş âşığıdır. Deyişlerinde aşk, seveda, ayrılık, gurbet, hasret, doğa, baskı, zulüm, özgürlük gibi geniş bir konu zenginliği vardır. Âşık Kul Ahmet 16 Temmuz 1997 tarihinde hayata veda etmiştir. 🌐

Yusuf Hayaloğlu'nu kaybettik

■ ■ ■ ■ ■ Şair ve şarkı sözü yazarı üyemiz Yusuf Hayaloğlu 3 Mart Salı günü 56 yaşında hayatını kaybetti. Yazdığı şiirler ve şarkı sözleriyle adını, dinleyicilerinin yüreğine işleyen Yusuf Hayaloğlu bir süredir tedavi gördüğü hastanede solunum yetmezliğinden hayata gözlerini yumdu. Şiirleri başta Ahmet Kaya olmak üzere birçok sanatçı tarafından bestelenen Hayaloğlu, Ahmet Kaya'nın eşi Gülten Kaya'nın da ağabeyiydi. Ahmet Kaya'nın ölümünün ardından "... ben şimdil/ bu koca deryada tek başıma ne halt ederim?! senden ayrılacağıma sanma, birkaç güne kalmaz,/ ben

de gelirim!.." demişti Hayaloğlu. Yusuf Hayaloğlu arkasında "Gözleri İntihar Mavi" adlı bir şiir kitabı ve "Ah Ulan Rıza", "Bir Acayip Adam" ve "Kim Susturabilir" isimli 3 şiir albümü bıraktı. "Dağlarda Kar Olsaydım", "Hani Benim Gençliğim", "Başım Belada", "Adı Bahtiyar", "Başkaldırıyorum", "Ayrılığın Hediyesi", "Yüreğim Kanıyor", "Bir Anka Kuşu", "Biz Üç Kişiydik", "Hani Benim Gençliğim", "İyimser Bir Gül", "Bir Veda Havası", "Bir Acayip Adam", "Beni Vur", "Nereden Bileceksiniz" ve daha pek çok şiiri Ahmet Kaya tarafından bestelenmiş ve yorumlanmıştı. 🌐

Taşlanmış kot giymeyin, hayatlar kurtulsun!

Kot taşlama atölyelerinde sağlıksız koşullarda çalıştıkları için Silikozis hastalığına yakalanan binlerce işçinin durumuna dikkat çekmek için bir araya gelen Arif Sağ, Cahit Berkay, Emrah Karaca, Mor ve Ötesi, Kardeş Türküler, İclal Aydın, Anadolu Ateşi, Yasemin Göksu ve Şebnem Sönmez sahneden şu mesajı verdiler:

“Sesimiz, nefesiniz”

■■■■■ Silikozis daha çok maden, yol ve tünel yapımı ile dö-kümde çalışan işçilerde uzun yılların ardından görülen bir meslek hastalığı. Gerekli önlemler alınmaz ve tedaviler uygulanmazsa sonu ölümlerle sonuçlanabilir. Dünyada genellikle yukarıda saydığımız iş kollarında silikozis hastalığı görülürken ilk kez Türkiye’de tekstil sektöründeki işçilerde bu hastalığa rastlandı. Özellikle kot kumlama atölyelerinde çalışan işçilerin maruz kaldığı silikozis tozu uluslararası kriterlere göre olması gerekenin 100 bin hatta 1 milyon katı olduğu için normalde 10 yılda ortaya çıkması beklenen rahatsızlıklar altı ayla-1 yıl gibi çok kısa sürelerde kendini göstermeye başladı. Prof. Dr. Zeki Kılıçarslan, tekstil alanındaki silikozis vakalarını inceleyerek konuyu kamuoyunun gündemine taşıdı. İclal Aydın gibi isimler köşe yazılarında bu konuya vurgu yaptı ve nihayet “Elveda Rumeli” dizisinin müziklerinden tanıdığımız Yasemin Göksu dikkatleri bu konuya çekmek üzere bir gece düzenlenmesini gündeme getirdi. Etiler-Akatlar’daki Mustafa Kemal Kültür Merkezi’nde düzenlenen ve pek çok ünlünün gönüllü desteğiyle gerçekleştirilen ge-

cede toplanan tüm gelir de Silikozis hastalığına yakalanmış işçilerin tedavisinde kullanılacak. Ancak toplanan gelirden çok daha önemlisi bu konudaki bilincin artırılması idi. Nitekim sahneye gelen tüm sanatçılar Silikozis hastalığına neden olan kot beyazlatma işleminin sebep olduğu kayıplara dikkat çekti ve “Taşlanmış kot giymeyin, hiçbir şey kaybetmez ama hayatlar kurtarabilirsiniz” mesajını verdi.

Şebnem Dönmez ve Mehmet Demir sunuculuğunu yaptığı gecede sırasıyla Anadolu Ateşi, Mor ve Ötesi, Kardeş Türküler, Arif Sağ, Cahit Berkay&Emrah Karaca ikilisi, İclal Aydın, Yasemin Göksu sahne aldı. Mor ve Ötesi’nden Harun Tekin, “Benim ve pek çoklarınızın üzerinde şu an kot var. Bu gece burada olmamızın amacı kot boykotu yapmak değil, biz insanlar için buradayız” dedi. Cahit Berkay da, “Buradan çıkarttığımız ses umarım, doğru yerlere ulaşır, ulaşmasa da biz sesimizi çıkarmaya devam edeceğiz” dedi. Gecenin son sürpriz de Yasemin Göksu ile Şebnem Sönmez’in sahnedeki düeti oldu. 🎵

Alaeddin Yavaşca'ya "Fahri Doktora" unvanı

14 Mart Tıp Bayramı'nda Erzurum Atatürk Üniversitesi tarafından Türk Sanat Müziği'ne yaptığı katkılardan ötürü Prof. Dr. Alaeddin Yavaşca'ya Fahri Doktora Beratı takdim edildi. Ünlü bestekar şubat ayında da İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından Fahri Doktora unvanıyla onurlandırılmıştı.

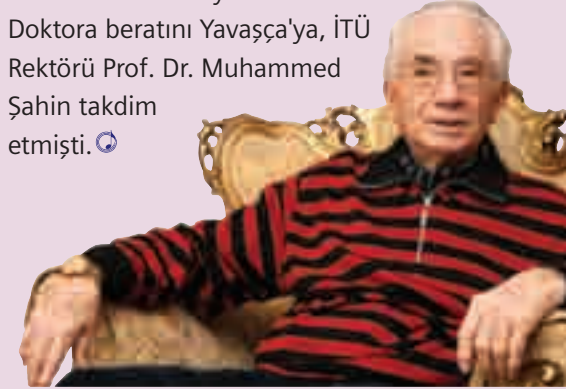
■ ■ ■ ■ ■ Erzurum Atatürk Üniversitesi (A.Ü.) Türk Sanat Musikisi bestekarı Prof. Dr. Alaeddin Yavaşca'ya "Fahri Doktora" unvanı verdi. Türk Sanat Musikisi'ne yaptığı olağanüstü katkılardan dolayı Müzik Bilimleri alanında verilen Onursal Bilim Doktorası 14 Mart 2009 'da Erzurum Atatürk Üniversitesi Rektörlük Kültür Merkezi'nde yapıldı.

A.Ü. Rektörü Prof. Dr. Hikmet Koçak, törende yaptığı konuşmada ulusların kültürlerinin oluşmasında müziğin önemine dikkat çekerek, "Türk musikisi de dünyanın en zengin ve köklü müziklerinden biridir" dedi. Tıp doktoru da olan Yavaşca için tıp

bayramında tören düzenlenmesinin ayrı önemi olduğunu söyleyen Rektör Prof. Dr. Hikmet Koçak, ünlü besteciye cübbesini giydirdi ve Fahri Doktora Beratını verdi. Alaeddin Yavaşca, "1200 yıllık Türk musikisi, kültürümüzün en önemli bölümüdür" diyerek yaşadığı mutluluğu dile getirdi. Törende daha sonra TRT İstanbul Radyosu saz sanatçıları tarafından Yavaşca'nın eserleri seslendirildi.

2008 Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü sahibi Prof. Dr. Alaeddin Yavaşca'ya yıllarca çalıştığı İstanbul Teknik Üniversitesi de geçtiğimiz şubat ayında Fahri Doktora unvanı takdim etmişti. İs-

tanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı'nın kurucu üyeleri arasında olması, sanat ve bilimin ilerlemesine, çalışmalarıyla ülkenin sosyal, kültürel ve sanatsal alanda gelişmesine katkıda bulunması nedeniyle verilen Fahri Doktora beratını Yavaşca'ya, İTÜ Rektörü Prof. Dr. Muhammed Şahin takdim etmişti. 🌐

Yalçın Tura'ya 75. yaş sürprizi

Çağdaş Türk Müziği Bestecisi Yalçın Tura'nın 75. yaş sebebiyle düzenlenen Saygı Gecesi'nde, "Hasretinle Yandı Gönlüm", "Sevmek Nedir", "İstanbul Türküsü" gibi unutulmaz şarkılarının yanı sıra henüz gün yüzüne çıkmamış eserlerinden de örnekler sunuldu.

■ ■ ■ ■ ■ Kadıköy Belediyesi Süreyya Operası'nda 15 Mart akşamı, Çağdaş Türk Müziği Bestecisi Yalçın Tura'nın 75. yaş sebebiyle bir 'Saygı Gecesi' düzenlendi. Oğlu keman sanatçısı Hasan N. Tura'nın, babası için böyle bir gece düzenleme fikri üzerine gerçekleştirilen konserde piyanoda Müge Gerçek yer aldı. İstanbul Devlet Opera ve Balesi'nin genç sanatçıları Soprano Gülbin Kunduz ve Tenor Serkan Bodur da Yalçın Tura'nın unutulmaz eserlerini yorumladılar. Türkan Şoray, Halit Refiğ, İzmet Günay gibi Türk filmlerinden tanıdığı-

mız ünlü simalar da Saygı Gecesi'nde Yalçın Tura'yı yalnız bırakmadılar. Hatırlatalım; Yalçın Tura, Türkan Şoray'ın yazıp yönettiği 'Dönüş' filminin müziklerini ve Halit Refiğ'in rejisörlüğünde çekilen ilk televizyon dizisi 'Aşk-ı Memnu'nun müziklerini yapmıştı.

Gecenin açılışında dostları Prof. Dr. Gönül Gökdoğan, Prof. Hasan Uçarsu ve Dr. Tekin Özertem, Yalçın Tura'nın farklı yönlerini anlattılar. Sohbetin ardından Yalçın Tura'yla özdeşleşmiş eserler hem çalındı hem seslendirildi. Gecenin en yankı uyan-

dıran parçalarından biri kuşkusuz Yalçın Tura'nın keman ve piyano için yazdığı 'Balade' oldu. Hasan N. Tura ve Müge Gerçek ikilisi bu parçada da çok başarılı bir performans sergilediler. Gece 'Hasretinden Yandı Gönlüm' ile sona erdi. 🌐

"Şark Bülbülü" Celal Güzelses anıldı

Diyarbakır'ın yetiştirdiği ünlü bestekâr, yorumcu ve Mustafa Kemal Atatürk tarafından "Şark Bülbülü" unvanı verilen Celal Güzelses, ölümünün 50. yıl dönümünde bir törenle anıldı.

■ ■ ■ ■ ■ Diyarbakır Valiliği tarafından organize edilen "Diyarbakır Kültür ve Sanat Etkinliği" çerçevesinde, Valilik ve Celal Güzelses Musiki Derneği'nce ortaklaşa "Celal Güzelses'i Anma Gecesi" düzenlendi. Gecede, Vali Vekili Miktat Alan, Celal Güzelses'in kızı Nevin Güzelses ve kendisiyle aynı adı taşıyan torunu Celal Güzelses, Celal Güzelses Musiki Derneği Başkanı Hayri Yoldaş, Diyarbakırlı sanatçılar Bedri Ayseli, Recep Kaymak, Zülküf Altan, Ali Aktaş ile kamu kurum ve kuruluş yetkilileri, Celal Güzelses'in öğrencileri ve çok sayıda davetli katıldı.

Celal Güzelses'in hayatını anlatan slayt gösterisiyle başlayan gece, Mukadder Barç ve Yusuf Tapan'ın bestelediği "Üstada Ağıt" adlı eseri seslendirmesiyle devam etti. Celal Güzelses Musiki Derneği Başkanı Hayri Yoldaş'ın, sanatçının hayatı ve çalışmalarını anlatan konuşmasının ardından, Güzelses'in besteleyip derlediği güzel eserlere yer verildi. Diyarbakırlı sanatçılar Bedri Ayseli, Recep Kaymak ve

Zülküf Altan'da Celal Güzelses'e ait eserleri seslendirdiler. Kızı Nevin Güzelses, babasıyla ilgili anılarını konuklarla paylaştı. Torunu Celal Güzelses de dedesi hakkında yazdığı şiiri okudu.

Doğuda ekol bir ses

Esas ismi Mehmet Celalettin olan Celal Güzelses 1900'de Diyarbakır'da doğdu. Zamanın dergah hocalarından makam ve usul dersleri alarak Tekke musikisi ile ilahiler okumuştur. 1916 yılında Mustafa Kemal Paşa Diyarbakır 2. Ordu Müfettişi iken bir tesadüf sonucu Celal Güzelses'in sesini dinler ve çok beğenir. Onu köşkte dinlerken havuzun üstünde su akan bir yere bir bülbül konar, Celal söylerken bülbül de ötmektedir. Bunun üzerine Mustafa Kemal Paşa "Sesin çok güzel... Git plak doldur. Üstüne de Şark Bülbülü Celal yazdır" der. Böylece Celal Güzelses "Şark Bülbülü" unvanını Mustafa Kemal Atatürk'ten almış olur. Kendi eserleriyle 8 taş plak yapar. 1943'te Diyarbakır Halk

Musiki Cemiyeti'ni kurarak Diyarbakır bölgesinin musikisine büyük katkıda bulunur. Son derece iyi nota bilgisine sahip olan Güzelses 66 tadet taş plak doldurmuştur. Kendinden sonra Diyarbakır'da yetişen sanatçılar için bir ekol olmuştur. Celal Güzelses'in Halk Müziği repertuarına kazandırdığı türkülerden bazıları şunlardır: Ağlama Yar Ağlama, Vallahi O Yarıdır, Bülbülün Kanadı Sarı, El Ele Ver Gidek Baruthana'ya, Biner Paytona Gider Seyrana, Mardin Kapı Şen Olur, Silmedin Göz Yaşını, Nare Esvap Yıkıyor, Fincanın Etrafı Yeşil... 1 Şubat 1959 günü menenjit nedeniyle Diyarbakır'da vefat etmiştir. 🌐

Celal Güzelses 'Şark Bülbülü' unvanını aldığı Diyarbakır Gazi Köşkü'nde konulan büstü önünde kızı Nevin Güç Güzelses ve torunu Celal Güzelses

Fincanın Etrafı Yeşil

*Fincanın etrafı yeşil aman aman,
At kolun kolların boynumdan aşır.
Sarhoşum dilim dolaşır aman aman.*

*Aman kız canım kız öldürdün beni
El ettin göz ettin mahvettin beni.*

*Fincanın etrafı sarı aman aman,
Ağlarım sızlarım ben zarı-zarı.
Elimden aldılar yarı aman aman.*

*Aman kız canım kız öldürdün beni
El ettin göz ettin mahvettin beni.*

Şerif Kayran'dan yeni albüm

■ ■ ■ ■ ■ Türk Halk Müziği sanatçısı Şerif Kayran'ın "Yeminim Var" isimli son albümü Arma Müzik'ten çıktı. 18 parçadan oluşan albümdeki 10 eserin beste ve sözü Şerif Kayran'ın kendisine ait. Türkçe ve Kürtçe şarkı ve türkülerden oluşan albümde Kayran, "Yürek Yaram" adlı şarkıda Yıldız Tilbe ile düet yapmış, Türkü ve Rojin de şarkılarda sanatçıya eşlik etmiş. 500'ün

üzerinde eseri bulunan Şerif Kayran 10 yıldır müzik çalışmalarını sürdürüyor. Eserlerini Mahsun Kırmızıgül, Ceylan, Seher Dilovan, Nuri Sesigüzel ve daha pek çok halk müziği sanatçısı seslendirmiş. 2004 yılından beri profesyonel olarak şarkı söyleyen Kayran daha önce "Alışamadım", "Senin Cezan Yatılmaz", "Helinim" isimli albümleri çıkarmıştı. 🎵

"Fatih Sultan Mehmet" müzikal oluyor

"Sultans of the Dance", "Anadolu Ateşi", "Anatolia" ve "Legends of Anatolia" gibi proje ve albümlere imza atan, son olarak da "Senfonik Türküler" adlı albüm çalışmasını hazırlayan besteci Taner Demiralp, Fatih Sultan Mehmet'in yaşamını konu alan "Fatih" müzikali projesini sahneye taşımaya hazırlanıyor.

■ ■ ■ ■ ■ Besteci Taner Demiralp, Fatih Sultan Mehmet'in yaşamını konu alan "Fatih" müzikali projesini sahneye taşımaya hazırlanıyor. Demiralp, üç yıldır ekibiyle birlikte çalışmalarına devam ettiği "Fatih" müzikalini; sanat eserlerinin ülkenin toplumsal değerlerine, yetişen yeni nesillere ve geleceğe hizmet etme, ışık tutma ve toplumsal birliği oluşturmada rol oynaması gerektiği fikrinden hareketle hazırlamış.

Müzikalde Akşemseddin'i Müşfik Kenter, Fatih Sultan Mehmet'i ona çok benzeyen genç sanatçı İlter Burak Kalay, babası 2. Murat'ı da tiyatro sanatçısı Sönmez Atasoy oynayacak. Tarih danışmanlığını Prof. Dr. Mim Kemal Öke'nin, senaryo danışmanlığını Turan Ofalazoğlu'nun yaptığı müzikalde kullanılması düşünülen ebru sanatıyla ilgili taslak çalışmalar usta ebruzen Hikmet Barutçugil ve Reza Hemmatırad tarafından oluşturulmuş.

80 kişilik dansçı kadrosuyla gerçekleştirilmesi planlanan projenin 2010 Avrupa Kültür Başkenti organizasyonunda sahnelenmesi için başvuru yapılmış. İstanbul'u fethederek yeni bir çağ başlatan Fatih Sultan Mehmet tarihe yön veren bir karakter olduğu için

bu esere büyük önem verdiğini belirten Demiralp gösteriyi tüm dünyaya seyrettirmeyi hedefliyor.

Geçtiğimiz aylarda İskenderunlu Genç İşadamları Derneği tarafından "Türk kültürü ve sanatına hizmet eden yılın müzik adamı" ödülüne layık görülen Taner Demiralp, "Sultans of the Dance", "Anadolu Ateşi", "Anatolia" ve "Legends of Anatolia" proje ve albümlerine imza atmış ve son olarak "Senfonik Türküler" adlı albüm çalışmasını piyasaya sürmüştü. 🎵

DÜM TEK TEK:

kalbin atışı ve darbuka ritmi

Sinan Akçıl, adını Erovizyon parçası 'Düm Tek'ten önce, "Biri Bana Gelsin" ve "Kalp Kalbe Karşı" gibi şarkılarıyla duyurmuş genç bir müzisyen. "Ruhumu ve iç sesimi dinliyordum" diyerek klasik müzik eğitimini bırakıp popa yönelen Akçıl, kalp sesinden ve darbuka ritminden esinlenerek 'Düm Tek'i ortaya çıkartmış. Hadise'nin mükemmel yorumu ve dans şovuyla bakalım 'Düm Tek' önceki yıllarda elde edilen başarıları tekrarlayabilecek mi?

■■■■■Sinan Akçıl, son dönemde müzik piyasasında ismi sıklıkla anılan bestecilerden biri. Aynı zamanda keman virtüözü ve Tekfen Filarmoni Orkestrası Şefi Saim Akçıl'ın oğlu. Genç yaşına rağmen pek çok sanatçı onun bestelerini seslendirmiş. İzel, Ferhat Göçer, Candan Erçetin, Yaşar, Enbe Orkestrası, Zeynep Casalini, Mustafa Sandal, Gülben Ergen, Ebru Gündeş bu isimlerden birkaçı. Erovizyon öncesi sorularımızı yanıtlayan Akçıl, 'Düm Tek'in intihal olduğu yönündeki asılsız iddialara da gülüp geçiyor.

Sizi Erovizyon'a kadar taşıyan müzik yaşamınızdaki önemli dönemeçler neler? Kimler, nasıl etkili oldu müziğe girişinizde? Tarzınızı belirleyen neydi?

Müzik hayatıma 6 yaşında Kadıköy Belediye Konservatuarı Piyano Bölümü'ne girerek başladım. Bunda o sırada aynı okulda yaylı sazlar bölümü başkanı olan babam Prof. Saim Akçıl'ın yanı sıra hocalarımla iyi bir kulağa sahip olduğumu söylemelerinin de etkisi büyük oldu. Aslında en önemlisi daha o yaşlarda hayatıma müzikten başka ikinci bir meslek sokmamaya kararlı olmam da beni bugünlere taşıyan çok önemli bir sebeptir.

Klasik müzik enstrümanlarının doldurduğu bir evden pop müziğe adanmış bir hayat nasıl çıktı? Aileniz sizi nasıl yönlendirdi?

Klasik müzikle aram hiçbir zaman çok iyi olmamıştı aslında. Aklımda hep daha kendime ait bir şeyler yaratmak vardı, hep yeni müziklerin peşinde olmak istiyordum. Ders aralarında kendi kendime piyano çalarken hep bunu düşünürdüm. Mutlaka konservatuardaki beş-altı senemin bana faydası olmuştur. Kendime güvenmemi, aklımdaki müziği enstrümana yansıtabilmemi sağlaması bakımından konservatuar eğitiminin bana artılar kazandırdığına eminim. Öte yandan konservatuar ve klasik müzik disiplininin beni pek de cezp etmediğini itiraf edebilirim. Ben müziğin kuralsızlığı ve bağımsızlığının peşindeydim hep.

Konservatuar eğitimi yarım bırakmışsınız. Okulu bıraktığınız için pişman mısınız?

Ortaokulda St. Benoit Fransız Lisesi'ne girişimle konservatuar eğitimini daha fazla sürdürmedim ve bıraktım. St Benoit'da okurken okulun orkestrasında ilk beste ödülümü pop dalında kazanınca, ben de tamamen bu tarza yönelmeye karar verdim. Kısacası ruhumu ve iç sesimi dinliyordum.

Röportaj: Türksan Karatekin

“Müzik hayatıma 6 yaşında Kadıköy Belediye Konservatuvarı Piyano Bölümü’ne girerek başladım. Daha o yaşlarda hayatıma müzikten başka ikinci bir meslek sokmamaya kararlı olmam beni bugünlere taşıyan çok önemli bir sebeptir.”

“Düm Tek” şarkısının çıkış sürecini biraz anlatın istiyoruz. Şarkının intihal iddialarına yanıtınız nedir?

Benden bir Erovizyon parçası yapmam istendiğinde yaklaşık bir hafta kendi kendime tüm dünyada kabul görecekti ama bizden ve samimi, aynı zamanda da müzikal bir ifadesi olan bir ‘söz’ bulmalıyım dedim. ‘DÜM TEK TEK’ böyle çıktı ortaya. Kalbin atışını, ritmini darbuka sesine benzetmek bana iyi bir fikir gibi geldi. Müziği tamamlayıp üstüne İngilizce sözleri yazdım. Sonra şarkının ilk kısmının sözlerini sevgili Hadise ve Belçika’dan bir arkadaşı değiştirdiler, şarkı son haline geldi. Aranjmanı ben ve

Ozan Çolakoğlu birlikte tamamladık. Güzel de oldu galiba, parça beklenmedik bir sempati ve övgü aldı. Bunda Hadise’nin müthiş yorumunun da payı büyüktür.

Şarkının intihal iddiaları her zamanki gibi bir ‘klasik’ diyorum. Soğukkanlı karşılamak gerekiyor böyle şeyleri. Bana iddialar komik ve dayanaksız geldi. Zaten bir-iki gün konuşuldu, kapandı, gülündü, geçildi.

Parçanız kamuoyu tarafından çok sevildi. 7’den 70’e geniş bir aralıkta beğeni halkası oluştu. Hadise’nin bundaki katkısı sizce nedir?

Hadise’nin yorumu, sempatisi, enerjisi, sahne ve dans hakimiyeti şarkının gücünü çok artırıyor bence. Bir de İngilizce telaffuzunun çok doğru olması da önemli bir etken bana göre.

Şarkının İngilizce olması, daha önce Sertap Erener’in elde ettiği başarının referans olmasından mı kaynaklanıyor?

Sertap ile çok büyük bir başarı elde edildi ama 2003 yılında İngilizce ile birinci olunmasının bu sene de İngilizce şarkı yapmamızla bir ilgisi yok. Şartlar, gidişat ve benden istenilen buydu. Ayrıca Hadise’nin İngilizce şarkı söylemedeki başarısı da önemli bir etken.

Hadise’nin Türkiye’den önce Avrupa’da tanınan bir şarkıcı olması, şarkının yılbaşında lanse edilerek Avrupa genelinde bir tanıtım kampanyasına başlanması sizce sonucu nasıl etkileyecek?

Avrupa’da devam eden promosyon turunda büyük bir ilgi ve sempatiyle karşılanıyoruz. Umarım bu sevgi puanlamaya da yansır. Hadise’nin Avrupa’da tanınıyor olması bize bir avantaj olabilir diye düşünüyorum.

Erovizyon giderek politik bir yarışmaya dönüştürülmüş olsa da bizim milletçe çok anlamlar yüklediğimiz, ilgiyle izlediğimiz uluslararası bir şov-yarışma. Üstelik uzun yıllar süren kötü grafiğimiz son yıllarda bir yükseliş trendine girdi. Siz bu denklem içinde kendinizi nasıl konumlandırıyorsunuz?

Erovizyon son yıllarda hit şarkı üretebilen ciddi ve önemli bir yarışma haline geldi. Sonuçta bu

yarışmayı 600-700 milyondan fazla kişi izliyor. Yüz binlerce üyesi olan çok büyük fan kulüpleri var. Bir şarkıcının ve bestecinin yurtdışı kariyeri açısından çok önemli etkileri olabiliyor.

Şarkıya ve sahne şovuna yönelik neler planlıyorsunuz? Biraz ipucu verir misiniz?

Şarkının son halini tamamladım ve teslim ettim, çekilen klip beraber bu halini dinleyeceğiz. Şarkının yeni halinde çok büyük değişiklikler yok ama küçük sürprizler var. Tabii ki soundu ile de çok ilgilendik. Sahne şovu üzerinde de çok uğraşıyoruz. Zamanı gelince izleyeceğiz, "hep beraber" diyorum şimdilik.

Bir şarkıyı üretirken bunun kimin tarafından daha güzel yorumlanabileceğini de düşünüyor musunuz?

Bugüne kadar birçok şarkıcı arkadaşımın şarkılarını paylaştım. Ebru Gündeş, Gülben Ergen, Kibariye, Ferhat Göçer, Mustafa Sandal, İzel, Nilüfer'e kadar uzun bir liste bu. Elimdeki şarkıyı isteyene vermek hiçbir zaman tarzım olmadı. Benden şarkı isteyen kişiyi düşünerek onun üstüne özel çalışma yapmak tercihimdir. En son sevgili Ziyet Sali, flamenko-dans tarzında bir beste istedi ve oturup 'Herkes Evine' şarkısını yaptım. Sonuç çok güzel oldu. Bu tarz çalışmanın başarıyı daha fazla getireceğine inananlardım.

Türk Pop Müziği'ndeki gidişatı nasıl yorumluyorsunuz? Müziğin trendlerine uyarak üretmek kalıcı olmakla çelişiyor, özgün olmak da cesaret ve para istiyor. Siz nerede duruyorsunuz?

Türk Pop Müziği bir çıkmaza girmiş gibi gözükse de ben ve benim gibi birçok genç müzisyen arkadaşımın yeni ve cesur fikirleri, duyguları bizi zamanla bu çıkmazdan kurtaracaktır, değişen platformlar var. Örneğin müziğin geleceği dijital alanda artık. Bu alanla ilgili projeler, atılacak ciddi adımlar olmalı ve bu fikirler en kısa sürede gerçeğe dönüştürülmeli ki besteciler maddi-manevi doyuma ulaşabilsinler. Üretkenlik adına bunlar şart.

Projeleriniz, hayalleriniz, çalışmak istediğiniz sanatçılar, yapmak istedikleriniz neler?

"Hadise Erovizyon Şarkı Yarışması'nda 16 Mayıs'ta Sinan Akçıl'ın bestesi "DÜM TEK TEK" ile yarışacak.

Birtakım fikirlerim var, yeri geldikçe bunları hayata geçiriyorum. Hayallerim Türkiye ile başlıyor sonra yurtdışında müzikal anlamda giderek dozunu artırarak ucu bucağı olmayan yerlere kadar gidiyor. Ortadoğu, Yunanistan ve Bulgaristan'daki önemli solistlerle şarkı paylaşımında bulunmaya başladım. Erovizyon ile beraber bu ilişkileri de arttırarak sürdürmeyi amaçlıyorum.

MESAM'la ilişkileriniz nasıl? Telifle ilgili sorun yaşıyor musunuz?

Her besteci gibi telifle ilgili sorun yaşıyorum. Maalesef hala yurtdışındaki meslektaşlarımız kadar hakkımızı alamıyoruz. Bunun giderek düzeleceğini biliyorum ancak geçiş sürecini en az kayıpla atlattığımız gerekiyor diye düşünüyorum. Şu anda yeni bir oluşumun içine girme aşamasındayım ve inanıyorum ki ülkemizdeki en eski ve köklü meslek birliği olan MESAM ile çıktığımız bu uzun yolda adil ve başarılı günler, yıllar yaşayacağız. 🌐

"Hadise'nin yorumu, sempatisi, enerjisi, sahne ve dans hakimiyeti şarkının gücünü çok arttırıyor bence. Bir de İngilizce telaffuzunun çok doğru olması da önemli bir etken bana göre."

şarkılarımız çalınıyor!

Yazı: Türkşan Karatekin
Fotoğraf: Sinan Kesgin, Teoman Gürzihin

Her seçim döneminde siyasiler şarkılardan medet umuyor ve çaldıkları şarkılarla sokakları inletiyorlar. Peki bu şarkıları üretenlere haklarını ödemek hiç akıllarına geliyor mu?

■■■■■ Düşünün bir kere, sizde derin izler bırakmış bir şarkıyı hiç olmadık bir yerde, hiç anlamadığınız sözler eşliğinde günde 20 kez dinliyorsunuz. Ne hissedersiniz? Peki bu sevdiğiniz şarkıyı, yaratıcılarının izni olmaksızın tornistan edip kullananlara, 'çalanlara' ne demeli? Ya bunlara tenezzül edenlerin gelecekte bizi yönetmeye niyetlenenler olduğunu söylersek... En masum hakları böyle fütursuzca yok sayanlar ileride bizim haklarımızı da hiçe saymazlar mı acaba? O zaman da şarkılardan medet ummasalar bari...

Her seçim dönemi etrafımızı saran görüntü ve gürültü kirliliğinin, seçim kazanmak isteyenlere bir faydası var mıdır bilinmez ama ülkemizde hem bayraklar hem de şarkılar uzun zamandır politikada rekabet edeceklerin önemli propaganda araçları arasında yer alıyor. Propagandanın kült ismi Gobbels, Hitlerin hayallerini kitlelere aktarmak için güçlü sesini ve hitabet sanatını kullanıyor, radyo ve hoparlör gibi o günün iletişim araçlarından faydalanıyordu. Bugün 21. yüzyıldayız ama hala aynı yöntemler geçerliliğini sürdürüyor gibi. Onca teknolojik gelişmeye rağmen kulakları tırmalayan bir düzenek içinden, ne söylediği çok da anlaşılmayan konuşmalar ve şarkılar yükseliyor ayağı bozuk hoparlörlerden. Bazen aynı meydanda aynı anda iki hatta üç farklı müzik sesi birbirine karışarak adeta çıldırtıcı bir kaos ortamı yaratıyor. İşte o zamanlar müzik ruhun gıdası olmaktan çok, bir işkence aletine dönüşüyor. Sade vatandaş da bir an önce o ortamdan uzaklaşmaktan başka bir şey düşünmüyor.

Görüntü kirliliğini anlatmaya gerek bile yok herhalde. Şehir estetiğiyle, kaldı ki İstanbul'un ne kadar buna sahip olduğu artık tartışılır, hiç alakası olmayan, saçma bir rekabet anlayışı içinde direkler arası uzanan bayraklar ne de çirkin bir görüntü oluşturuyor. Sanki söyleyecek sözü olmadığından iğreti pozların ve yaratıcılıktan uzak tasarımların süslediği bayraklar, posterler, broşürler onlara oy olarak dönecekmiş gibi... Kim bilir belki de döner ama artık seçim çalışmaları konusunda biraz daha çağın gereklilerini yakalamamız gerekmiyor mu sizce de?

SADECE İKİ PARTİ BAŞVURMUŞ

Konumuz seçim müzikleri ama bunu anlatmaya başlamadan önce seçim döneminin neden olduğu kirliliğe genel bir dokümantasyon istedik. Seçim müzikleri de aslında bu kirliliğin bir ögesi. Müzik evrensel ve duygulara hitap eden yanı sıra siyasilerin seçim dönemlerinde kullandığı argümanlar arasında. Keşke siyasi-

ler gücünü bildikleri ve kendi çıkarlarına hizmet etmesi için kullanılmaktan ya da 'çalmaktan' çekinmedikleri müzik için seçim sonrasında da aynı derecede ilgili olabilseler. Bırakın bunu bir tarafa, seçim döneminde bile müziği kolektif bir üretim olarak gören siyasi yok denecek kadar az. Çünkü her seçimde olduğu gibi bu seçimde de telifleri ödenmeden ve sahiplerinden izin alınmadan pek çok eser meydanlarda ve seçim kampanyalarında kullanıldı. Basına yansıyanlar çok sınırlı olsa da tüm Türkiye'de 29 Mart belediye seçimlerine giren binlerce aday olduğu, bunların her birinin bağlı oldukları partilerin seçtiği kurumsal seçim şarkılarının dışında da kendi seçim şarkılarını hazırlattığı düşünülürse yasal olmayan kullanımın boyutlarını tahmin edebiliriz.

HANGİ LİDERİN SANAT DANIŞMANI VAR?

MESAM Başkanı Ali Rıza Binboğa, seçimlerden önce sadece CHP ve DSP'nin kullanacakları seçim şarkılarıyla ilgili kendilerini bilgilendirdiğini ve tarifeler hakkında bilgi aldıklarını söylüyor. Yüksek Seçim Kurulu'nun kararıyla bu seçime 19 siyasi parti girdi ama sadece iki parti sanatçının en doğal hakkını dikkate almış gibi gözüküyor. Hoş onlarınki de sadece bununla sınırlı kalmış olabilir

AHMET SELÇUK İLKAN :

"Şarkılar sadece kulaklarda değil, kulaktan gönüle, gönülden yüreğe hitap eder. Mırıldandıkça sahibinin sesi olur. Biz yüreğimizle yazdığımız şarkıların elbette daha çok dinlenmesini ve tanınmasını isteriz ama cebimizden çalınarak değil, haklarının verilerek topluma ulaşmasını arzularız. Çünkü sanatçıların en masum haklarıdır bunlar. Ölümsüz eserlere imza atar sanatçılar. O yüzden bu duygulara dikkat etmek gerek. Masum hakkımız, haksızlıkla çarpılınca paramparça olur. Bu seçimlerde binlerce aday vardı. Her birinin bir eseri böyle izinsiz kullandığını düşünün, nasıl bir telif ve telef hakkı olduğu meydana çıkar. Tabii onurlu biçimde izinlerini alanları da yürekten kutluyorum. Çünkü emeğe saygı gösteren ömür boyu her üretime saygı gösterir. İnsansan insanlığının kıymetini bil, sen o zaman insansın ve o zaman sen en büyük başkansın.

**Cahit Berkay:
"Seçim müziği,
çoşku yaratacak
bir ritimde olmalı.
Geniş müzikal
cümlelerle değil,
daha sloganvari,
akılda kalıcı
sözlerle
bezenmeli.
Bir de insan
sesini
olabildiğince
kalabalık
kullanırsanız
müziğin
etkisini artırmış
olursunuz."**

çünkü telif biriminden aldığımız bilgiye göre bu partilerle MESAM arasında henüz resmi bir anlaşma söz konusu değil. Neden peki? Cevap bilinmezlerle dolu. Bugün Türkiye'de siyasi partilerlerinin sanat danışmanları yokken, partilerin sanat çalışmalarıyla ilgilenen kurumsal kolları henüz kurulmamışken, sanata ve kültüre yapılan yatırımlar yerinde sayarken bu soruya sağlıklı yanıt verebilmek ya da muhataplarından alabilmek pek mümkün değil. Ondandır ki bu yazıda konunun taraflarından biri olan siyasi partilere yer veremiyoruz. Hoş sorularımızı sorsaydık da hummalı seçim çalışmaları içinde gümbürtüye gitmesi çok olasıydı. Biz de bu yüzden müziğin üstatlarına, MESAM Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Suavi, Yönetim Kurulu Üyeleri Ahmet Selçuk İlkan, Cahit Berkay ve Ali Tekintüre'ye konunun sanatsal yönünü değerlendirmeleri için sorular yönelttik. MESAM Başkanı Ali Rıza Binboğa meslek birliği açısından önemli başlıkları ve hukuki boyutu dile getirirken SİTA Politik Danışmanlık Genel Müdürü Suat Özçelebi de seçim müziklerinin iletişim çalışmaları içindeki önemi-ne dair görüşlerini bizimle paylaştı.

SEÇİM MÜZİĞİ VAZGEÇİLMEZ AMA NEDEN? İletişim uzmanı Suat Özçelebi "Bir parti, lider ya da aday için seçim müziği siyasal iletişimin vazgeçilmezlerinden" diyor. Algıda seçicilik sağlayan, seçmenin partisiyle bağını kuran, aidiyetini güçlendiren bir misyonu var seçim şarkılarının.

Buna kimsenin itirazı yok zaten, sorun aidiyeti kuran şarkıyı üretenle, "çalan" aslında kullanan arasındaki bir hak-hukuk davasından ibaret. Son 25 yılın siyasal tarihinde seçim şarkılarının tüm seçim kampanyalarında bayrakların yanı sıra sokakları şenlendiren en önemli araçlardan biri olduğu düşünülürse izinsiz şarkıları kullanılan sanatçıların ve onları temsil eden meslek birliklerinin hak kayıpları nicedir devam ediyor demektir. Suavi, Ahmet Selçuk İlkan ve Ali Tekintüre izin ve onayları alınmadan bu tarz kullanımlara karşı olduklarını, kullananların ciddi yasal sorumlulukları olduğunu, hem temsil ettikleri kurum hem de sanatçı duyarlılığıyla açıkça ifade ediyorlar. Cahit Berkay ise müziğin seçim propagandası olarak kullanılmasının taraflara hiçbir katma değer yaratmayacağı görüşünde. Adayların kendilerini tanıtmak için müziği araç seçmelerini doğal bir hak olarak yorumlayan Ahmet Selçuk İlkan, "Onlar en doğal haklarını kullanırken bizim de en masum haklarımıza tecavüz etmemeliler. Hizmet ve emek sözü verenler, bizim bu masum haklarımızı kullanırken öncü ve önder olmalılar" diyor. Sanatçı, telif konusunda her geçen gün ileriye gidilmesi gerekirken haksız ve izinsiz kullanımlarla "telif haklarının telef haklarına" dönüşmesinden son derece rahatsız. Zira bu seçimde basına da yansımış izinsiz bir kullanımın muhatapların biri de kendisi. Sözlerini yazdığı, Selami Şahin bestesi 'Ya Seninle, Ya Sensiz' adlı parçası Adana'da, üstelik

**"Kendimi
alet
olmuş gibi
hissediyorum"**

de memleketinde bir aday tarafından izinsiz kullanılmış. MESAM avukatları nezdinde sorgulamaların hızla başlatıldığını ifade eden İlkan, yıllardır seçimlerde müziklerinin kullanıldığını ama ilk kez böyle bir olayla karşı karşıya kaldığını ifade ediyor.

SEÇİM SONRASI KAYBOLAN ZİHNİYET

Türkiye'nin telif sorununa kulak tıkayan zihniyete göndermeler yapan Suavi ise başka bir soruyu gündeme getirerek hem telif hem de seçim şarkıları temalarını buluşturan bir eksende konuyu tartışmaya açıyor: "Eğer müzik, kitlelerin nabzını yakalamada, adayın-partinin mesajlarını onlara ulaştırmada bu kadar dominantsa, seçim kampanyaları bittikten sonra da seçilsin veya seçilmesinler, müzik üretenlere ve onların sancılara aynı duyarlılık ve tutarlılıkla, aynı kurumsal kimlikle yaklaşabilecekler mi?"

Siyasiler, seçim gibi müzik piyasasında artık giderek palazlanan bir kulvarı faydacı bir bakış açısından değerlendiriyorlar. Yani ülke sanatçılarının muzdarip olduğu telif konusu, siyasilerin ajandalarında o kadar da üst sıralarda çözülmesi gereken bir sorun olarak durmuyor. Oysa bu ülkenin gerçekten de sanatçısını korumaya ve güçlendirmeye çok ihtiyaç duyduğu bir dönemden geçiyoruz. Sanatsal çabaların, yatırımların ve sanatçıya duyulan desteğin tam gaz sürdürülmesi gereken bir zamanı yaşıyoruz. Zaten gerçek sanatçısı azaldıkça azalan bir toplumken bir de var olanları böyle telif cambazlıklarıyla yıldırmanın manası var mı? Yok! İşte bu yüzden Suavi de telif hakları konusunda nasıl bir çağ-

daşlık noktası yakalayabiliriz sorusu üzerinde yeterince kafa yorulmadığını ve asıl çözülmesi gerekenin bu olduğunu vurguluyor. Kuşkusuz bu tavır seçim müzikleri ihlallerini azaltacak projeksiyonlardan biri olabilir.

GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİNE DAVETİYE

"Propaganda yapmak için müziğin tercih edilmesini yanlış buluyorum" diyor Cahit Berkay da. 17 yıl yaşadığı Fransa'dan örnekledirmeler yaparak konunun uluslararası yansımalarını bizimle paylaşıyor: "Paris'te üç seçim dönemi yaşadım. Türkiye'deki seçimlerle alakası yok. Mitingler yapılır ama sokakta müzik sesi duymazsınız. 17 yıl boyunca bir tek 17 Temmuzlarda, Paris'in muhtelif semtlerindeki sokak orkestralarından yükselen melodileri duymuşumdur. Orada adaylar görüşlerini daha çok yazılı ya da medya aracılığıyla kitlelere aktarırlar. Bizim ülkemizde belki 20 sene önce seçimlerde müzik kullanılması bir etkisi olabilirdi ama toplumun bugünkü seviyesinde artık çok fayda sağladığını düşünmüyorum."

Cahit Berkay seçim müzikleri kavramını ağırlıklı olarak yarattığı gürültü kirliliği boyutuyla ele alıyor. Sokaklardaki müzikal kaosun seçmenleri partilerinden vazgeçirmeye kadar götürebileceği uyarısında bulunuyor. Böyle bir ortamda üretilen seçim müziğinin etkisinin ve albenisinin sorgulanabilir hale geldiğine de işaret eden Cahit Berkay, bu konudaki evrimin yavaş ve sancılı geçeceğini söylüyor.

MÜZİĞİN DEĞERİ KAYBOLMAZ

Bine yakın şarkısı olan Ali Tekintüre de tahrip etmeden, özüne dokunmadan, sahibinden izin alınarak eserlerin seçim şarkısına dönüştürülmesine itiraz etmiyor. Hatta bunun farklı bir açılım yaratacağından bile umutlu. "Böyle böyle müziğimizin ne kadar değerli olduğunu birilerine anlatmış oluruz. Zira telif konusunda hala idari mercilerin çözmesi gereken süreçler var." Siyasi taşlamaları da olan Tekintüre, talep olmasına rağmen hiçbir partiye ya da siyasiye bunları vermek istememiş. Çünkü siyasete mesafeli duran bir çizgide olmayı tercih etmiş. Zaten bugünkü seçimi de çok gereksiz buluyor. Ülke krizdeyken, yoksulluk, işsizlik artarken seçim ekonomisiyle sorunların daha da katlanmasına izin

Ahmet Selçuk İlkan:
"Siyasilerin kendilerini tanıtmak için müziği araç olarak seçmeleri doğal bir hakları ama onlar bu doğal hakkı kullanırken bizim de en masum haklarımıza tecavüz etmemeliler. Hizmet ve emek sözü verenler, bizim bu masum haklarımızı kullanırken öncü ve önder olmalılar".

CAHİT BERKAY:

Bir parçam var ki (BiŞey Yapmalı) o da her seçimde ve mitinglerde sıklıkla çalınıyor. Kendimi gürültü kirliliğine alet olmuş gibi hissediyorum, zira çok kalitesiz nitelikteki teknik cihazlarla şehrin sokaklarına dalan araçlardan çalınan parçalar gerçekten tahammül sınırimi zorluyor. Seçmenin gönlünde yatan partinin şarkısı bile olsa sürekli dinletilen ve kötü koşullarda dayatılan bir müzik cazibe yaratmıyor, aksine tepki topluyor.

ALİ TEKİNTÜRE:

Türkiye şartlarını düşündüğümüzde eser sahipleri, hele de bugünkü kriz ortamına karşılığını alabiliyorsa eserlerini A ya da B partisinin kullanmasına izin verebilir. Bu onu A ya da B partisinin taraftarı yapmaz. Arada kurulan profesyonel bir ilişki-sidir. Ayrıca taraf olsa da bu onun bileceği bir iştir. Taraf olması onun yaptığı işin değerini azaltmaz, çoğaltmaz.

MESAM'IN HAKKI NEREDE DOĞUYOR?

Müzik eserlerinin ne türlü kullanımı olursa olsun eser sahibinin mali ve manevi haklarını koruma altına alan Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (5846) bir eserin kamuya açık mahallerde kullanılması halinde eser sahibinin üye olduğu meslek birliğinden izin alınmasını zorunlu kılıyor. Bu yasal düzenleme doğrultusunda seçim propagandalarında kullanılan müzik eserleri için de manevi haklar yönünden eser sahibinden ve mali haklar yönünden de MESAM'dan izin alınması gerekiyor.

Tam bu noktada akla şu soru gelebilir? Eğer alan memnun satan memnunsu, MESAM'ın bu alışverişten nasıl bir hakkı doğuyor? Başkan Ali Rıza Binboğa şöyle yanıtıyor: "Bir örnek üzerinden açıklayalım. Onur Akın, Kemal Kılıçdaroğlu için bir beste yaptı. Onur Akın bu eseriyle ilgili partiyle nasıl bir anlaşma yaptı bilemeyiz ancak kendisi üyemiz olduğu için eseri dolaşımda olduğu sürece MESAM'ın da bir hakkı doğuyor. Eseri kullananların da tarifelerimizdeki oranlar gereğince bunun bedelini ödemesi gerekiyor."

PARTİLER ZİYARET EDİLMİŞ

Politikacıların kolay yoldan halkın ilgisini ve dikkatini çekmek için kullandıkları seçim şarkılarını izinsiz kullanmaları halinde, bunun bir hak ihlali olduğunu çok iyi bilmeleri gerekiyor. MESAM Başkanı Ali Rıza Binboğa bir eseri aynen, üretildiği haliyle kullanmak ya da sözlerini kendi ideolojileri doğrultusunda değiştirmek isteyenlerin 5846 sayılı kanununun 52. maddesinde vurgulandığı gibi eser sahibi ya da sahipleriyle kontrat imzalamaları gerektiğini söylüyor. Kontratta seçilen eserin, belirtilen tarihler ve mekanlarda, belirtilen saatler arasında ve belirtilen sayıdaki kitleye çalınacağı ifade edilmesi gerekiyor. Kontrata rağmen eser kısaltılıp, uzatılır ya da üzerine başka sözler yazılarak kullanılırsa mali ve manevi hakların zedelenmesinden ötürü tazminat gerektiren bir durum ortaya çıkıyor.

Ali Rıza Binboğa, MESAM Lisanslama Birimi yetkililerinin seçim kampanyalarının başlamasından önce Ankara'ya giderek seçime girecek partilerin yetkilileriyle görüştiklerini ve onları seçim süresince kullanacakları müziklerin telifleri konusunda duyarlı olmaya davet ettiklerini söylüyor. Ancak bu süreçte sadece siyasi partilerin sorumluluğundan bahsedilemez. Eser sahipleri de

verdikleri için siyasilere de biraz kızgın. Kendisi taraf olmamakla birlikte taraf olan meslektaşlarını, yani seçim şarkılarıyla siyasilere destek verenlere kızmıyor da.

Ona göre seçim müziğinde ideal olan popüler bir bestenin adaya angaje edilmesinden ziyade, sıfır kilometre bir şarkı yapmak. Tekintüre, çoğunlukla hazır olanın popülaritesinden yararlanmak gibi bir eğilimin olduğunu söylüyor.

SU YOLUNU BULUR MU?

Şarkılar doğana kadar eser sahibinin, doğduktan sonra toplumun hafızasına giriyor, yüreğine düşüyor, diline vuruyor. Aşkla bağlandığımız, tutkuyla andığımız şarkıların seçim meydanlarında sloganlar eşliğinde bambaşka bir hale dönüşmesi sadık dinleyici üzerinde olumsuz bir etki yaratmıyor mu? Ali Tekintüre, böyle bir endişeye mahal olmadığı fikrinde. "Herkes kendi mecrasında akar, gider" diyor.

Suavi hazır olanın üzerinden yol almayı samimiyetsiz bulanlardan. Tornistan yerine kişiye ya da partiye özel eserler yapmaktan yana. "Daha önce başka duygular üzerinden yapılanı bir şablon gibi var olan duruma uyarlama çabasını samimiyetten uzak buluyorum" diyor sanatçı ama böyle davrananları da kınamıyor. Bunun sanatçının kimliği, dünya görüşü, ekonomik yapısıyla ilintili bir durum olarak değerlendiriyor.

hangi eser ya da eserlerini kullanması için hangi siyasi partiye devrettiğini meslek birliğine bildirmeli. Yani eser sahibi ve meslek birliğinin koordineli yürütmesi gereken ikili bir izin yapısı oluşturulmalı. Özellikle manevi haklarından feragat ederek siyasi partilere izin veren sanatçıların, mali haklarını takip edebilmek adına meslek birliğini gelişmelerden haberdar etmeleri son derece önemli bir konu.

SEÇİM MÜZİKLERİ NASIL OLMALI?

Gelelim işin müzikal içeriğine ve seçim müziği olarak adlandırılan eserlerin taşınması gereken kriterlere... Cahit Berkay'a göre seçim müziği, coşku yaratacak bir ritme sahip olmalı. Geniş müzikal cümlelerle değil, daha sloganvari, akılda kalıcı sözlerle bezenmeli. Bir de insan sesini olabildiğince kalabalık kullanmanın müziğin etkisini artıracığını söylüyor Cahit Berkay. Seçim müziği olarak yaratılmış eserlerin popüler hale gelmesini uzak bir ihtimal olarak değerlendiren Berkay, "Melodisi iyiye bir ihtimal kalıcı olabilir ama sözlerinin, hele de içinde adres gösteren, parti ya da aday isimleri geçiren cümlelerin çok

da kalıcı olacağını sanmıyorum" diyor.

Suavi bir saptamayla konuya dahil oluyor ve üst perdeden çok net, çok yalın bir önermeyle eleştirisini dile getiriyor: "Bizim toplumumuz hoplayacak, zıplayacak ritimleri sever. 'Halay' formunda isterler, eser ona uygun mudur diye kimse düşünmez ve 'halay'ı, bu arada discosu, tekno versiyonları üretilir. Ben ayrıca bu yaklaşımın bir kamufraj olduğunu da düşünüyorum. Çünkü şarkılara sığınmış insanların karneleri çok zayıf, toplum vicdanını incitmiş zafiyetlerle dolu. Sanatın bu anlamda istismar edilmesine ve şarkıların gerçekten birilerini aklamak üzere ya da sempatik göstermek amacıyla bir montaj malzemesi olarak kullanılmasından rahatsızlık duyuyorum. Şarkılara sığınmanın bir anlamı yok." Ahmet Selçuk İlkan da seçim şarkılarının bir kriteri olması gerektiğini ve eser sahibinin bu kriteri koyarken eserinin kitleler üzerindeki etkisini de tartarak bir hesap yapması gerektiğini söylüyor: "Bazı şarkıların dokunulmazlıkları vardır, onları siyasi marşa dönüştürmek bana göre sevenlerine, onu kendi gönüllerinin marşı yapanlara haksızlık olur.

Suavi: "Sanatın bu anlamda istismar edilmesine ve şarkıların gerçekten birilerini aklamak üzere ya da sempatik göstermek amacıyla bir montaj malzemesi olarak kullanılmasından rahatsızlık duyuyorum."

SUAVİ:

Müzik emek isteyen, ister Tanrı'ya ister başka kavramlara dayandırın özel bir yetenek gerektiren bir uğraşıdır. Hayatın içindeki öğeleri melodik bir estetikle anlatmaktır. Ancak siyasi partilerin kaçtığı bunun farkında acaba? Parti tüzüklerine baktığımda popülist vitrinden öte bir şey göremiyorum. Sanatçının gücünden yararlanarak onun etki alanında olan kitleyi kendine yöneltmek gibi faydacı bir yaklaşımları var. Bu ülkenin sanata ve sanatçıya çok fazla ihtiyaç olduğu bir dönemde samimi ve kalıcı önermelerle gelen hangisi? Partisini ve ülkesini zenginleştirmek adına sanat insanlarıyla diyalog içinde olan, ilişkiler kuran, bir nevi gölge kültür bakanlığı politikası üreten bir tek parti var mı acaba?

16 yaşından beri müziğin içindeyim. 60'lı yaşlarımı sürüyorum ve hala hak hukuk savaşı veriyorum. Madem müziğe, sanata bu kadar ihtiyacınız var, sizin alanlara toplayamadığınız kitleleri, A ya da B orkestrası, solisti ya da şarkıcısı toplayacaksa, bundan bir sonuç üretmek zorundasınız. Bu sonucu tekrar halka döndürerek siyasallaştırmak da sizin misyonunuz olmalı. Unutmayın ki müzik çağdaş insanın normlarında kaçınılmaz bir olgudur. Müzik hayatın kendisidir. Dolayısıyla ona çiklet muamelesi yapılamaz. İhtiyaç duyduğunda ondan yararlanıp sonra ona yabancılaşmanın tek bir açıklaması vardır; o da cehalet.

SUAT ÖZÇELEBİ - Sita Politik Danışmanlık Genel Müdürü

Seçimde kullanılan müzik eserlerinin seçmenin oy verme davranışı üzerinde doğrudan bir etkisi olmadığı biliniyor. Bu konuda ülkemizde yapılmış kayda değer bilimsel araştırmalar yok. Ancak ikna anlamında çok işlevi olmasa da şarkıların, seçmeni 'harekete geçirmede' oldukça etkili olabildiği biz iletişimciler açısından kabul edilebilir bir saptama.

Öte yandan seçim döneminde vatandaşların en çok yakındığı konulardan biri de "seçim müziklerinin" kötü kullanımı. Niteleksiz ses düzenleri olan araçlarda, bangır bangır, saat ve yer dinlemeksizin defalarca bu müzikleri çalan, anonsları yapan partiler, değil oy kazanmak, kendi seçmenlerinden bile olabilecek kadar kantarın ayarını kaçırmış durumdadır.

Seçim müziklerinde yaşanan onca telif istismarı dikkate alınacak olursa telif hakları konusunda kat edilecek hala çok mesafe var. Çünkü telif haklarını bu alanda da çiğnemeyen neredeyse hiçbir siyasi parti yok gibi. Seçim müziklerinde hakları yenilerin durumunu gördükçe, uzun yıllardır bu konuyu gündeme getirmeye çalışan sanatçılarımızı kimsenin dinlemediği, genelde bildiğini okuyan bir anlayışın hakimiyetini devam ettirdiğini görüyoruz. Umarım bir sonraki seçimler bu yönden daha az hasarlı geçer.

"Tüm partiler telifi görmezden geliyor"

Ali Rıza Binboğa:
"Kalabalıkların ortak paydasını bulmak sanatçının işi. Bunun da doğal olarak bir bedeli var. Bedeli sanatçının kendisi tayin ediyor."

Çünkü sanatçı için kristal vazo değerinde olan bir eser, başkasının elinde paramparça olabilir. Önlemi bugünden almazsak pervasızlık bizim için çok kutsal eserlere, hatta yarın öbür gün milli marşın değiştirilmesine kadar götürülebilir. Düşünün bir kere bestesi Selahattin Pınar'a, güftesi Fuat Edip Baksı'ya ait olan 'Bir bahar akşamı rastladım size' deyişi seçim şarkısı olarak 'Bir bahar akşamı rastladım sana ey belediye başkanı/Daha önce nerdeydin?'e dönüşürse doğal olarak itirazlar yükselir."

İHTİYAÇ MESELESİ

Cahit Berkay son seçimlerde biri Konyaaltı Belediye Başkanı Muhittin Böcek, diğeri Kocaeli Belediye Başkanı Sefa Sirmen olmak üzere iki adayın seçim müziklerine destek vermiş. Suavi de Antakya Belediye Başkanlığına aday olan İris Şentürk'e adıyla özdeş bir şarkı hazırlamış. Her iki sanatçı seçim dönemlerinde kapısı sıkça çalınan müzisyenlerden ama ne eserlerinin başka sözlerle yabancılaştırılarak kullanılmasına izin vermişler ne de kendi ideolojileriyle çatışan ilişkiler içinde olmuşlar. Cahit Berkay, böyle talep-

lerle gelenlere izin vermediğini söylüyor ama ardından bunun Türkiye koşullarında siyasilerin insafına kalmış bir durum olduğunu doğrularcasına "Yapan varsa da günahı boynuna" diyor. Suavi'nin değerlendirmesi ise farklı bir açıdan: "Eğer bir mantık içeriyorsa, o günkü konjonktür benim bunu yapmamı gerekli kılıyorsa ve hepsinden önemlisi de gerçekten karşımdakinin bana ihtiyaç varsa, talebi değerlendiririm. Benim neye ihtiyacım olduğunun hiç önemi yok. Eğer kendi ihtiyacımdan ötürü böyle bir ilişkiye girersem, kendimi bir yapı içersine tıklımış ve çaresizliğe doğru itilmiş hissedebilirim. Ama onların ihtiyacını da doğru bir yerden kavramak ve o ihtiyacın samimiyetini algılamak zorundayım."

BU SEÇİMDEN NOTLAR

Gelelim 29 Mart seçimlerine... Bu seçimlerde her türden müziğin seçime katılan partililerce ayırım gözetmeksizin kullanıldığını ifade eden Sita Politik Danışmanlık Genel Müdürü Suat Özçelebi, "Demografik, kültürel, etnik ve ideolojik hedef kitlelere göre müzik türleri seçilebildiği gibi yöresel şarkıcılar ya da bir siyasal akımın

ALİ RIZA BİNBOĞA:

Sanat, az sözle ve ekonomik bir melodiyle kamuya mal olan bir anlatımdır. 'Yarınlar bizim' dediğinizde iki sözcükte yarınlara duyduğunuz umudu kolaylıkla anlatırsınız. Sanat gönülde başlar, beyinde biter. Siyasiler için seçmeni ikna süreci de beyinden başlıyor. Karşısında milyonlar varken hepsine hitap eden ortak bir söylemi bulması zor. Kalabalıkların ortak paydasını bulmak sanatçının işi. Bunun da doğal olarak bir bedeli var. Bedeli sanatçının kendisi tayin ediyor. Sanatın toplumların gelişiminde belirleyici bir unsur olduğunu kabul etmediğimiz sürece geride kalmaya mahkum olacağız.

içinde yer alan yorumcu ve besteciler de siyasi partilerin seçimlerinde rol oynadı" diyor. Tam bu noktada akıllara Ceza'nın 'Fark Var' adlı RAP parçasının Saadet Partisi'nin seçim şarkısı olması akla geliyor. Suat Özçeçeli, daha önce hiç tercih edilmeyen RAP'in, son iki seçimde 'protest' içeriğinden ötürü farklı kulvarlardaki siyasi partilerin tercihi olduğunu söylüyor. Demokrat Parti, Demokratik Toplum Partisi ve Saadet Partisi bu müzik türünü propaganda müzikleri arasına almış. Hatırlayalım, bu seçim döneminde Saadet Partisi Gençlik Kolları, İslami Rap yapan gençleri sahneye çıkartarak, parti lideri Necmettin Erbakan'a methiyeler söyletmişlerdi.

Seçim müziklerinde farklı türlerin devreye girmesi kuşkusuz arenadaki gösteriyi daha bir renkli hale getirdi. Ancak müzik yelpazesindeki bu açılımlar ve metrekareye düşen müzik üretiminin seçim döneminde artması başka bir açılım daha yarattı: Tek hizmetleri seçim ve propaganda müzikleri hazırlamak olan ajanslar ve stüdyolar bu seçimde mantar gibi çoğaldı. Adeta seri bant üretime geçen bu stüdyolar adaylara 1000-1500 TL'ye kişi seçim şarkıları hazırladılar.

SONA DOĞRU

Sonuç cümlelerini Suavi'nin sanatı tanımlarken sarf ettiği şu ifadelerle noktayalım: "Sanat bizatihi muhaliftir ve kesinlikle kendi dilini kullanır. Doğası gereği de işbirlikçi değildir."

Sandıktan çıkan her ne olursa olsun, sanatçıların izni olmadan onların eserlerini fütursuzca kullananların bir hak ihlaline çanak tuttıkları veya taraf oldukları için en azından o sanatçıların yüreğinde ve onlarla atan binlerce yürekte toplu bir 'ret' cevabı alacakları muhakkak. Seçimlerde propaganda amaçlı kullanılan müzikler kimseye o seçimi kaybettirmeyecek ya da kazandırmayacak ama duygu insanı, gönül yoldaşı olan, olmayı hedefleyen pek çok sanatçıda yaralar açacak. Kim bilir bunlar zamanla birikip bir dağ oluşturur ama o dağ fare mi doğurur, volkan mı, bunu zaman gösterecek? 🌐

"Sanatçı kitleleri gönülden bağlar"

MESAM tarafından ilan edilen 2009 Yerel Seçim Tarifesi

Merkezden tüm Türkiye kullanımı için tarife:
Eser sayısıXgün sayısıX100 TL+KDV

Yerel bölgenin ayrı lisans talep etmesi halinde o zaman nüfusa göre indirim kriteri uygulanarak:
Eser sayısıXgün sayısıX50 TL+KDV

(üzerinden tarifenin Ek-A'daki nüfus indirimleri uygulanması şeklinde olacaktır.)

ŞEREF TAŞLIOVA:

âşıklık geleneği Dede Korkut'a dayanır

UNESCO'nun 'Somut Olmayan Kültür Mirası' çalışmaları kapsamında Kültür Bakanlığı tarafından aday gösterilen yedi 'İnsan Hazinesi'nden biri olan Âşık Şeref Taşlıova, âşıklık geleneğinin özünde halk hikayeciliğinin olduğunu vurgulayarak "Shakespeare'ın ünlü 'Romeo ve Juliet' eserinde yer alan aşk temalarını biz aslında halk hikayeciliğinde ondan çok daha iyi işlemişiz" diyor.

■■■■■ Âşık Şeref Taşlıova, ülkemizde sayıları giderek azalan âşıkların en tanınmış simalarından. Aslında Türkiye'nin UNESCO'ya "dünya mirası olsun" diyerek aday gösterdiği yedi isimden biri. Sazını, sözünü paylaşmaktan güç alıyor, sürekli dünyayı ve Anadolu'yu gezerek âşık geleneğini yaygınlaştırmaya gayret ediyor. Kültürel dayanışmayı ve işbirliğini hedefleyen Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi (Türksoy)'un çalışmalarına da elinden geldiğince destekliyor. Bizimle söyleşiye başka bir Türksoy etkinliğinden, Çorum'da düzenlenen "Türk Dünyası Âşıklar Şöleni"nden çıkıp geldi. Aynı zamanda MESAM Teknik Birim Kurulu Başkanı olan Şeref Taşlıova'ya âşıklık geleneği, halk hikayeciliği ve Türksoy'a dair merak ettiklerimizi sorduk. Söyleşinin en unutulmaz anı Âşık Taşlıova'dan Kerem ve Aslı'nın hikayesini dinlediğimiz bölümdü. Gerçi sazı eksikti ama olsun böyle de bir âşığı dinlemek bizim için bulunmaz bir keyif oldu.

TÜRKSOY, TÜRK'ÜN UNESCO'SU

Âşık Şeref Taşlıova, Türksoy'un amacının çoğunluğu Asya'da bulunan ülkeler arasındaki kültürel diyalogun ve işbirliğin artmasına öncülük etmek olduğunu anlattı ve çalışma prensipleri bakımından tıpkı UNESCO gibi çalıştıklarını

söyledi. Zaten bu yüzden Türksoy'u 'Türk'ün UNESCO'su olarak tanımlıyor. Onun Türksoy'la tanışması kuruluş yılına kadar gidiyor. 1993'te Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bağımsızlıklarını ilan eden Türk Cumhuriyetleri'nin bir araya gelerek Türksoy'un temelini atmasının ardından Bişkek'teki toplantıya davet edilen Âşık Şeref Taşlıova, buluşmanın ardından bu oluşumun bir parçası haline geliyor. Sonrasını ondan dinleyelim. "Türksoy tarafından ilk kez UNESCO'nun koruması altında olan Manas'a, bizim için de çok önemli bir destan olan Manas Destanı'nın 1000. yıl kutlamalarına davet edildim. Ardından Türkmenistan'daki Türkmen şölenlerine katıldım. Aşkabat'ta nereden bakarsanız görülebilecek büyüklükte devasa bir Karacaoğlan anıtı dikildi. Onun açılışına gittim. (Ne acı ki Türkiye'de Karacaoğlan'ın anıtı bir tek Tarsus'ta var.) Kazakistan'da konservatuarlarının kuruluşunun 20. yılı sebebiyle yapılan kutlamalara katıldım."

Yazı: Türkşan Karatekin
Fotoğraf: Teoman Gürzihin

ÂŞIĞIN DİLİNDEN TÜRKSOY ÜYELERİ

Âşık Şeref Taşlıova, Türksoy'un kuruluşunun 15. yılı kutlamalarına Türkiye'nin ev sahipliği yaptığını söyleyerek, Türksoy'u oluşturan büyük aileyi anlatmak için şu dizeleri kaleme almış:

*Türksoy'un 15 yılında
Türkiye'ye hoş geldiniz
Söylenir dünya dilinde
Türkiye'ye hoş geldiniz*

*Mevlam erdirsin murada
Türklüğün sesi burada
14 ülke bir arada
Türkiye'ye hoş geldiniz*

*Şanlı bayrakların süsü
Türk dilinin ortak sesi
Türksoy, Türk'ün UNESCO'su
Türkiye'ye hoş geldiniz*

*Sevgi dolu gönülleri
Tatlı konuşur dilleri
Türk dilinin bülbülleri
Türkiye'ye hoş geldiniz*

*Şeref der ki sözüm üste
Mızrap vurdum sazım üste
Gelişiniz gözüm üste
Türkiye'ye hoş geldiniz...*

Âşık Şeref Taşlıova, çeşitli vesilelerle dünyanın pek çok ülkesinde bulunmuş, konserler vermiş, âşık geleneğinin temsilcisi olarak pek çok seminare ve konferansa katılmış. "Ben Nato'nun çok yakınında bulundum, Brüksel'de konserler verdim. Nato'ya üye ülkelerin bayraklarının görüntüsünü biliyorum. Ama 15. yıldaki kutlamada Türk dünyasının bayraklarının birlikteliği bundan çok daha güzel bir görüntü oluşturdu" diyerek o günkü coşkunun kendisini ne kadar derinden etkilediğini de sözlerine ekledi.

"GENÇLER AYAKTA ALKIŞLADI"

Türksoy'un etkinliklerine gençlerin çok ilgi gösterdiğini belirten Âşık Şeref Taşlıova, "Etkinliklerimize gelenler ata sanatımızın en güzel örneklerini ustalarından dinleme şansına sahip olu-

yorlar. Örneğin Tuva'dan gelenler gırtlaktan ses çıkarma konusunda çok ustadırlar ve dünyada bir tek onlar bu hünere sahipler" dedi. Kazakistan, Türkmenistan, Kırgızistan, Özbekistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Azerbaycan, Tataristan gibi ülkelerin yanı sıra Saha, Yakut, Hakasya, Gagavuz, Altar gibi özerk topluluklar da Türksoy'un üyeleri arasında. Âşık Şeref Taşlıova, Türksoy'un yakaladığı bu büyük uzlaşma platformu ile Avrupa'da, önce Berlin, ardından Paris, Viyana ve Brüksel'de "Biz de kültürümüzle bu coğrafyanın bir parçasıyız" mesajını verecek çeşitli organizasyonlara imza atacağını söyledi.

Bu arada MESAM Teknik Kurul Başkanlığını yürüten Âşık Şeref Taşlıova, yoğun gündemi içinde MESAM'a yeni üyeler kazandırma konusunda da görünmez bir misyon üstlenmiş. "Polat Bülbüloğlu'yu MESAM'a üye yapacağız" diyen Âşık Taşlıova, Azerbaycan Eski Kültür Bakanı ve şimdilerde Azerbaycan'ın Moskova Büyükelçiliğini yürüten Polat Bülbüloğlu'nun Türksoy'un kurucu üyesi ve 10 yıl kadar başkanlığını yapmış ünlü bir sanatçı olduğunu söyledi. Türk dinleyicisi de Polat Bülbüloğlu'yu yakından tanıyor ve seviyor. Şebnem Ferah'la da 'Gel ey seher' adlı parçasını birlikte yorumlamışlardı.

ÂŞIKLIK GELENEĞİ

Âşık Şeref Taşlıova'yla karşı karşıya gelinir de âşıklık geleneğinden hiç söz edilmez mi? Biz de bu doğal ritme uyduk ve âşıklığın köklerine şöyle kısa bir yolculuk yaptık. Âşık anlattı, biz dinledik. "Biz Asya'dan göç ettiğimiz zaman yarımızda üç önemli kültürel öğemizi de getirmişiz. Bunlardan biri kopuz ile ozan, diğeri at, sonuncusu da pehlivanlar. Şimdi nasıl sporda taraftarlık önemliyse o dönemde de taraftarı olan iki kesim var, biri âşıklar diğeri pehlivanlar. Âşıklar bizim dilimizin ustalarıdır. Bizim postacılarımız, habercimizdir onlar. Bizimle ağlayan bizimle gülen bir gelenektir âşıklık geleneği ve başlangıcı Dede Korkut'a dayanır. Bu gelenek içinde çok büyük ustalar yetişmiştir. Karacaoğlan, Pir Sultan Abdal, biraz daha mistik düzeyde Yunus Emre dünya çapında âşıklarımızdır. Anadolu'nun her tarafında sebil sular akar gibi halk şiiirinde de âşıklık geleneği akar. Romanların çıkış yeri âşıklık geleneğidir. Çünkü bu gele-

"Biz Asya'dan göç ettiğimiz zaman yarımızda üç önemli kültürel öğemizi de getirmişiz. Bunlardan biri kopuz ile ozan, diğeri at, sonuncusu da pehlivanlar. Şimdi nasıl sporda taraftarlık önemliyse o dönemde de taraftarı olan iki kesim varmış, biri âşıklar diğeri pehlivanlar."

Kars'taki "Aşık Şeref Taşlıova Heykeli"
Açılış Töreni'nde soldan sağa: Kars
Valisi Ufuk Erdem, Kültür ve Turizm
Bakanı Ertuğrul Günay, Kars Belediye
Başkanı Naif Alibeyoğlu, Aşık Şeref
Taşlıova

nekte halk hikayeciliği vardır. Onun içinde aşk, sevgi, gurbet, hasret yani insanı oluşturan tüm duygular yer alır. Shakespeare'ın ünlü 'Romeo ve Juliet' eserinde yer alan aşk terimlerini biz aslında halk hikayeciliğinde ondan çok daha iyi işlemişiz. Anadolu halk hikayesinde çok daha ince ve insani temalar gizlidir. Sorun bu zenginliği canlı tutamamamız, su yüzüne çıkaramamamız. Âşıklar yıllarca bunu ayakta tutmak için uğraşmışlar ama onlar da biraz modern çağın, teknolojinin ve medyanın getirdiği yeniliklerin arkasında kalmışlar. Şimdi bu açığın yavaş yavaş kapandığını görüyor ve seviniyorum. Çünkü bu zenginlik dilimiz, kültürümüz ve aile yaşamımız için çok önemli."

OXFORD ÜNİVERSİTESİ'NDEN MEKTUP

Âşık Şeref Taşlıova, Türk Cumhuriyetlerinin yanı sıra Avrupa'nın pek çok ülkesinde, Uzakdoğu'da ve İskandinav ülkelerinde de çeşitli vesilelerle düzenlenen etkinliklerde ülkemizi temsil etmiş bir kültür elçisi. 50 yıldır âşık sıfatıyla sahip olduğu bilgiyi, birikimi ve nefesinin güzelliğini paylaşıyor, buna devam etmek de istiyor. Şimdilerde onu heyecanlandıran başka bir davet almış İngilizlerin ünlü Oxford Üniversitesi'nden. Dede Korkut'un en güzel hikayelerinden 'Kerem ile Aslı'yı âşık yorumuyla anlatmasını istemişler ondan. Bu arada hemen hatırlatalım, Prof. Dr. Fikret Türkmen, Yrd. Doç. Dr. M. Mete Taşlıova ve Nail Tan tarafından hazırlanan "Halk Hikaye-

leri-Âşık Şeref Taşlıova'dan Derlemeler" adlı kitap Türk Dil Kurumu Yayını olarak Ocak ayında kitap raflarındaki yerini aldı. Âşık Taşlıova'nın dilinden diğer hikayeleri okumak isteyenlere bu kitabı şiddetle tavsiye ederiz.

YAŞAYAN YEDİ İNSAN HAZİNEMİZ

Dile kolay yarım yüzyıldır sazı elinde, dizeleri dilinde köy düğünlerinde, dost meclislerinde hikayeler anlatan Âşık Şeref Taşlıova, zamanla sınırlarını genişletmiş; sazının tınıları önce şehirleri sonra ülkeleri aşar olmuş, dinleyenleri bir köy düğünü ahalisinden salonları dolduran binlere ulaşmış. 40'a yakın halk hikayesi bilen Âşık Taşlıova "Eskiden halk akşam olsun da, âşık gelsin, bize hikaye anlatsın diye onların yolunu gözlerdi" diyor. Şimdi binler, milyonlar dinliyor onun hikayelerini. Öyle ki UNESCO'nun 'Somut Olmayan Kültür Mirası' çalışmaları kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Türkiye'nin yaşayan 'Yedi İnsan Hazinesi'nden biri sıfatıyla dünyanın ortak mirasına aday Âşık Taşlıova. Karagöz sanatçıları Metin Özlen, Orhan Kurt, Tacettin Diker, çinilere hayat veren Sıtkı Olçar, Keçeci Mehmet Girgiç, çam düdüğü sanatçısı Hayri Dev, Türkiye'nin 'Yedi İnsan Hazinesi' listesinden yer alan diğer isimler.

İLK KÖY ÇOCUK KOROSU

Âşık Şeref Taşlıova, "İlkokul 3. sınıfta sanata başladım" diyerek anlatmaya devam ediyor.

"Anadolu halk hikayesinde çok daha ince ve insani temalar gizlidir. Sorun bu zenginliği canlı tutamamamız, su yüzüne çıkaramamamız. Âşıklar yıllarca bunu ayakta tutmak için uğraşmışlar ama onlar da biraz modern çağın, teknolojinin ve medyanın getirdiği yeniliklerin arkasında kalmışlar. Şimdi bu açığın yavaş yavaş kapandığını görüyor ve seviniyorum."

“Son yıllarda sanatta ve âşıklık geleneğinde bir erozyon yaşanıyor. Sebebi iç göç. Biz yer değiştirdikçe, kültür ve sanat da değiştiriyor. Bu bizim iyiliğimize midir? Yıllar gösterecek. Ancak dikkat edilmesi gereken aslını bozmamaktır. Dejenere edilenin hiçbir değeri yoktur. Dünyada müzik alanında hiçbir coğrafyada olmayan ses kültürü Anadolu toprağında vardır.

“Benim köyüm, Kars’ın 3 bin metre yüksekliğindeki Kısır Dağı’nın eteğindedir. Köyde ilk çocuk korusunu ben kurdum. Bana kalırsa Türkiye’nin doğusundaki ilk çocuk korusudur bu. Koro arkadaşlarımla 23 Nisan Çocuk Bayramı için ilçemiz Çıldır’daki gösterilere katıldık. Koroda Fikriye, Hidayet, Ferenaz isimli sınıf arkadaşlarım vardı. İlk söylediğimiz türkü de bu gün herkesin kendine göre yorumladığı ‘Erzurum çarşı pazarı’dı. Bu türküyü ilk Malatyalı Fahri Kayahan’ın plağından dinlemiştim. Bizim evde gramafon vardı. Onu da Kilis’te asker olan amcam Suriye’den kaçak getirmişti. Sonra öğretmen okulunu kazandım, ilçe kaymakamı da beni konservatuara göndermek istedi. Ancak çocuk yaşta yetim kalmıştım. Elimizdeki imkanlar azaldı. Ben de âşıklığa başladım. İlk ustam Çıldırılı Âşık Şenlik’in oğlu Âşık Kasım’dı. Ama ondan önce nenemden Dede Korkut hikayelerini dinledim. Keloğlan’ı, Nasreddin Hoca’yı ilk ondan öğrendim. Kars’ın eskiden 786 köyü vardı, ben rahat 500’ünde düşünlere âşık olarak gittim. Kars’ta radyo kurulunca orada programlar yapmaya başladım.”

2010’DA ÂŞIKLAR UNUTULMASINI!

Âşık Taşlıova köy düşünlerinden radyoya geçerek daha geniş bir kitleye sazını ve sesini duyurmaya başlar. Bu arada kendi deyimiyle “yarışmalara ve atışmalara” başlar. Orhan Gencebay, Rahmetli Barış Manço gibi sanat camiasının ünlü simalarıyla tanışır. 37 yıl kesintisiz Konya Âşıklar Bayramı’na, 21 yıl da Gülhane’de düzenlenen Müzik Festivali’ne katılır. Onun için dinleyenlerle bir araya geleceği her organizasyon âşıklık geleneğini aktaracağı kaçırılmaması gereken buluşmalardır. Bu amaçla ta İngiltere’ye kadar gitmiş, Uluslararası Hikâye Anlatım Festivali’ne (International Story Telling Fest) üç kez katılmış. Bu arada Âşık Şeref Taşlıova, BBC tarafından hazırlanan ‘İskender’ adlı belgeselin ve Japon televizyonu için çekilen ‘İpek yolu’ belgesinin Türkiye ile ilgili bölümlerinin müziklerini de hazırlamış. TRT imzalı “Ozanın Kopuzundan Âşığın Sazı” adlı belgeselin danışmanlığını yapmış. Avrupa televizyonlarında ve ZDF’de yayınlanan programlarda saziyla, sesiyle yer almış. Âşık Taşlıova 2010’da Avrupa’nın kültür başkenti olacak İstanbul’da yapılacak kapsamlı projeler içinde âşıkların da unutulmaması gerektiğini hatırlattı. Zaten kendisi bu yolda epey bir yol kat etmişse benziyor da. Yani ‘Avrupa Avrupa duy sesimizi’ demeye gerek yok, zira Âşık Taşlıova sıklıkla katıldığı uluslararası etkinliklerle bu alanda bir altyapı oluşturmuşsa benziyor zaten.

“GÜLMEK İLAÇTIR”

Âşık Taşlıova, Galler’de katıldığı bir festivalde Nasrettin Hoca fıkralarını anlattığını ve kültür farkına rağmen herkesin güldüğünü söylüyor. Ozanın bugün yaşanan kriz ve olumsuzluklar için de çok somut bir çözüm önerisi var: “Endüstri ve sanayinin insan vücuduna ve ruhuna yapmış olduğu tahribatların tek ilacı vardır, o da gülmektir. Gülmek de aslında bizden yani Türklere başlar. Bu konuda çok zenginiz. Çünkü suyu yoğurda çevirmiş, kazana tencere doğurmuşuz. Onun için bizim kendi kültürümüze dönmemiz lazım.”

MESAM TEKNİK BİRİM KURULU ÜYELİĞİ

MESAM’ın kurucu üyesi olan Âşık Şeref Taşlıova, dünyadaki benzerlerine göre çok daha güç-

lü bir oluşum olduğunu söylediği MESAM'ın Teknik Birim Kurulu Başkanlığını yürütüyor. Aslında bu bölüm çok önemli çünkü kurulda "hangi sanatçı, hangi parçada kimden ne almış?" sorusunun yanıtı aranıyor. Yani kaynak kişilerin ve derlemecilerin hakkının ödenmesi konusunda çalışmalar yapıyor. Âşık Taşlıova adeta kuyumcu terazisinden daha hassas bir tartma işlemi yaptıklarını ifade ediyor. Teknik Birim Kurulu müziğe adını altın harflerle yazdırmış önemli isimlerden oluşuyor. Âşık Taşlıova, "Hafiye gibi çalışmanız gerekiyor" derken bu işin zorluklarına da işaret ediyor: "Kimi zaman önümüze Çin Seddi gibi aşılmayan sorunlar çıkıyor. Elimizdeki veriler yetersiz kalıyor.

Araştırıyor, tartışıyor ve bir sonuca bağlamaya çalışıyoruz." Konuşmasının son bölümünde önemli bir soruna da işaret ediyor Âşık Taşlıova: "TRT, zamanında pek çok motifi, ritmi, müziği anonim olarak kabul etmiş. Kanun da 70 sene sonra 'anonim olur' diyor. Karacaoğlan, Yunus Emre, Köroğlu yıllar yılı pek çok sanatçı tarafından söylendi, söylenmeye de devam edecek. Ama bana kalırsa gökyüzünde uçan kuşun kanatlarının sesi bile telifdir. Bence anonim dediklerimizin de telifi olmalı ve bu telif MESAM'da bir havuzda toplanmalı. Toplanan da ihtiyacı olan âşıklara, sanatçılara verilmeli. Bu benim şahsi bir önerim." Elçiye zeval olmazmış, bizden söylemesi... 🗣️

"Rahmetli Barış Manço benim çok yakın dostumdu. Bir gün ilk 7'den 77'ye çekmek için Kars'a geldiğinde 'Ben içime topladıklarımı eğer mezara götürürsem toprağı da yakar' demişti. Biz de içimize doldurduklarımızı tekrar insanlarımıza özellikle de genç kuşağa iade etmemiz gerek".

Kerem ile Aslı'nın hikayesi

Konu halk hikayesi olunca, karşımızda da bunun ustası oturunca "Bizim de hakkımıza bir hikaye düşer mi acaba?" dedik Âşık Taşlıova'ya. Sazı olmadan anlatmanın güçlüğüne dem vursa da kırmadı isteğimizi ve bakın nasıl güzel bir sürprizle buluşturdu bizi.

"Kerem, Genceli Ziyat Han'ın oğludur. Aslı, Karamelik diye Ziyat Han'ın haznedarı bir keşişin kızıdır. Bunların ikisinin çocuğu yok. Bir gün Ziyat Han ile Karamelik'e demiş ki "Eğer bizim ikimizin de çocuğu olsa, senin bir kızın benim bir oğlum olsa, kızını oğluma verir misin?" Karamelik, "Veririm" demiş. Ziyat Han, "Bende eğer kızım olsa senin oğlun olsa, senin oğluna veririm" demiş ve iki tane elma koparmış daldan. Birini Karamelik'e uzatmış, "Sen elmanı götürüp akşam hanıma ikram edeceksin, bende hanıma ikram edeceğim." Derler ki; elmanın daha çok kızarmış Karamelik'e düşmüş. İşte aradan 9 ay, 9 gün, 9 saat, 9 dakika geçtikten sonra Ziyat Han'ın bir oğlu, Karamelik'in bir kızı dünyaya gelmiş. Ziyat Han oğluna Ahmed-i Mirza adını koymuş. Kızın adını da Kara Sultan koymuşlar ama Karamelik "Ben kızımı bunun oğluna vermem" demiş. Hanımından Ziyat Han'a gidip kızlarının öldüğünü söylemesini istemiş.

Kendisi de bu acıyla artık bu topraklarda yaşamak istemediğini söyleyerek İğdır diye bildiğimiz Sürmeli Çukuru'na göçmüş, kızını orada büyütmüş. Yıllar geçmiş, Ahmed-i Mirza büyümüş, han oğlu gibi eğitilmiş. Ziyat Han ona "Bu topraklar benim toprağımdır. Gün gelecek benim yerime sen bakacaksın yanına bir arkadaşını al ve bu toprakları gez" demiş. Ahmed-i Mirza başlamış diyar diyar gezmeye, kader ya bu bakmış gül bahçesinde bir güzel. Havuzun başında, uzun boylu, ince belli, elma yanaklı, kiraz dudaklı, ceylan bakışlı, keklük sekişli bir dünya güzeli kız. Ahmed-i Mirza bunu görür görmez bir gönülden bin gönüle ona aşık olmuş. Yaklaştığı zaman kız demiş ki; 'Dur, nerelisin, neye geldin dur yiğidim. Kerem eyle. Beni mi aradın buldun dur yiğidim kerem eyle'. Kerem de ona şöyle yanıt vermiş; 'Gence'den bu yana geldim söyle güzel aslın kimdir, seni gördüm aşık oldum söyle güzel aslın kimdir'....." *

* Hikayenin devamını 'Halk Hikayeleri -Aşık Şeref Taşlıova'dan Derlemeler' adlı kitapta bulabilirsiniz.

üç vakte kadar müzik bedava mı?

Yazı: Türkşan Karatekin
Fotoğraf: Sema Korkmaz

Medya ve teknoloji şirketlerinin üç-beş-on yıl içinde eğilimlerinin ne yönde olacağına dair öngörülerde bulunan fütürist, stratejist, yazar Gerd Leonhard, müzik sektöründeki denklemin değiştiğinden söz ederek, "Yeni fikir, içeriğin etrafından para kazanmayla ilgili" diyor. Buna göre bedava müzik korkulacak bir düşünce olmaktan çıkıyor, kullanıcı alışkanlıklarını belirleyen ve reklam pastasını büyüten kritik bir amaca hizmet ediyor.

■■■■■ Fütürist, stratejist ve yazar olan Gerd Leonhard, TIME etkinliği için Türkiye'deydi. Leonhard 20 albüme imza atmış, hatta Miles Davis'le aynı sahneyi paylaşmış bir müzisyen aslında ama uzun zamandır notalarla değil, geleceğin medya ve teknoloji dünyasını öngörmekle uğraşiyor. Dahası öngörülerini de tutuyor. Bu yüzden şirketlerin yeni döneme dair iş modelleri geliştirmelerine yardımcı oluyor.

Kehanet değil onunki. Bugünün yaşananlarından yola çıkarak, insanoğlunun beklentileri, teknolojinin hızı ve sistemin gerekliliklerinin kesişiminde, gerçekleşme olasılıkları çok güçlü yol haritaları belirlemek. Leonhard, Nostradamus gibi gördüğü rüyalara değil, yaşadığı çağın somut gerçekliklerine dayandırıyor öngörülerini. Söylediklerini önce kendisi uygulamaya başlıyor. Nasıl mı? Örneğin "İçerik bedava olmalı ama bunun etrafından para kazanmanın yollarını bulmalıyız artık" diyor. Kendisi de yazdığı son kitabı, Music 2.0'in içeriğini internet sitesinden bedava indirme imkanı tanıyor okurlara. Konuşmalarının power point sunumlarının büyük çoğunluğunu grafiksel öğeleriyle yine sitesinden ulaşılabilir kılıyor. Her türlü soru yöneltebileceğiniz açık ve samimi bir iletişim dili kullanıyor.

Leonhard'ın TIME etkinliğindeki sunumundan çarpıcı başlıklar derledik sizin için. Geleceğin eğlence ve medya dünyasında, çapı daha da küçülttüğümüzde müzik marketlerde "çok yakında" söylemiyle eşdeğer tablonun ayrıntılarını dile getirdi Leonhard. Doğrusu bu ayna tuş ufku daha da netleştirdi.

İNTERNETİN AVANTAJLARINI KULLANAMIYORUZ

İnternetin büyük bir sosyal paylaşım ortamı yarattığından söz ederek konuşmasına başlayan Gerd Leonhard, "Zamanımız ve internetimiz var ama internetin ekonomik avantajlarından yararlanmıyoruz, çünkü bakmamız gereken yöne doğru bakmıyoruz. Bakarsak bir zamanlar birbirlerinden bağımsız hareket eden telekomünikasyon ve onlara içerik üreten şirketlerin, kullanıcıya hizmet etme sürecinde artık birlikte çalışmalarını gerektiğini göreceğiz" dedi.

Birkaç on yıldır içerikçilerin ürettiğini, teleko-

"Gelecekte, telekomünikasyon şirketleri ile içerik şirketleri kullanıcıya hizmet etmek için birlikte çalışacaklar. Mevzuat, devlet ve diğer düzenlemeler de buna hizmet edecek."

münikasyon şirketlerinin tüketiciye sunmasından ibaret bir yaklaşımın egemen olduğundan söz eden fütürist Leonhard, artık ibrenin başka yöne doğru kaydığını, işbirliğinin ve karşılıklı çıkar gibi kavramların bu yolun zeminini oluşturduğunu belirtti. Leonhard içerik derken internet üzerinden kullanıcının yararına sunulan müzik, film, kitap, bilgi, oyun vs.kısaca her şeyi tanımlıyor.

“Sevdiğiniz müziği dinlemek için müzik marketlerine gitmenize gerek yok, istediğiniz müzik bir ‘tık’ mesafede.”

DİNAMİKLER DEĞİŞTİ

Eselden tüketici olarak bildiğimiz ve bugün artık kullanıcı olarak tanımladığımız insanların daha donanımlı hale geldiğini ifade eden Leonhard, “Kullanıcı artık daha güçlü ve kumanda onun elinde. Amerikan çocuklarının %50’si ‘youtube’u televizyona tercih ediyor. Çünkü orada kontrol onların ellerinde. Facebook ve Wikipedia da, kullanıcıların oluşturduğu platformlar. Bu yüzden gelecek kullanıcıları birbirine bağlamakla yakından ilintili” dedi.

Dünyanın organik bir bütüne dönüştüğünden söz eden stratejist Leonhard bir tarafta bozulan dengelerin diğer yarıyı da ister istemez etkileyeceğini belirtti ve “Dünya ülkelerinin başkanlarından biri, ‘Tekelden ziyade karşılıklı çıkar, sürdürülebilir büyümenin kaynağıdır’ demiş ve bence bu saptama çok doğru. Karşılıklı çıkar içinde çalışmalıyız ki, kalkınalım. Bu denklem, telekomünikasyon ve içerik ikilisi için de geçerli” dedi.

Sunumunu güncel somut verilerle destekleyen Leonhard, MIT’li bir profesörün yaptığı araştır-

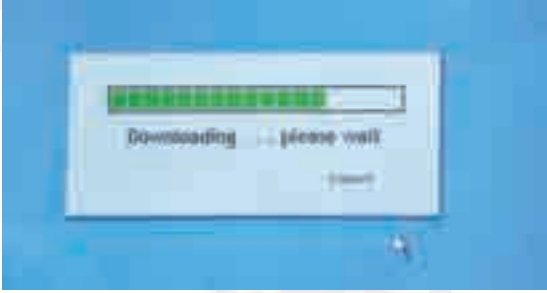
manın çarpıcı sonuçlarını katılımcılarla paylaştı. Buna göre günümüzün yükselen değeri, kültürel çevre olgusu. Leonhard, Facebook gibi sanal sosyal platformlarda yabancılarla bir anda arkadaş olabildiğimizi söyleyerek yeni iş modellerinin bu kültürel dinamikten beslenerek oluşturulması gerektiğini ifade etti.

TÜRKİYE’NİN GÜÇLÜ POTANSİYELİ

Türkiye’deki internet penetrasyonunun %37’den önce %60, sonra da %90’lara çıkacağını söyleyen Leonhard, mobilitedeki yüksek penetrasyonun da bu gelişimi desteklediğini belirtti. Bir de büyük şirketlerin Çin, Hindistan, Rusya gibi yoksul ülkeleri çeşitli şekillerde ‘network’e kazandırma projelerinden söz etti. Böylece milyarlarca insanın internete girmesiyle internetteki reklam pastası büyüyecek ve başka pek çok fırsat da çıkacak.

Google’ın da bedava müzik verdiğini belirten Leonhard, “Çin arama motoruna bağlandığınızda müzik bedava. Google müzik için para ödüyor ama bunu Türkiye’de yapmayıp neden Çin’de

Gerd Leonhard: "Club Penguen çok etkili bir çocuk oyunu ve kullanıcıların çoğu ilk aşamada bir üst seviyeye çıkabiliyor. Bedava oynuyor, üst seviyeye çıktığını da para ödüyor. Telekomünikasyon şirketleri de kullanıcılarına bedava müzik sunsa, sonra bir üst basamakta, konser kayıtları gibi farklı ve tercihlere hitap edecek seçenekleri ücretlendirirse, inanıyorum ki kullanıcıların %25'i bu hizmetleri satın alır."

yaptığını düşünmek gerek. Google açılan penceresindeki küçük reklam kutucuklarından ayda 910 milyon dolar kazanıyor. Cevap bu" diyor.

İNTERNET FOTOKOPİ MAKİNESİ

"İçeriğin kendisi her zamankinden daha popüler, özellikle de müzik. Müzik her yerde" diyor Leonhard, içerik üretenler tarafından tekrarlanan kriz söylemlerinin günün ihtiyaç ve beklentilerini karşılayamayan demode iş modellerinden kaynaklandığını belirtti. Gerd Leonhard, "İnternet büyük bir fotokopi makinesi gibi çalışıyor. Kriz biraz da bundan kaynaklanıyor. İnternette kopyaladıklarımızı satmak istiyoruz, oysa bu iş modeli artık 'out' olmuş durumda. Çünkü her ne kadar içerik kopyalamaları bugün yasal değilse de gelecekte daha çok içerik ücretsiz olacak" değerlendirmesini yaptı.

GENİŞ BANT KÜLTÜRÜ GELİŞİYOR

Eskiden bedelini ödeyerek aldığımız bir hizmete şimdi ücretsiz sahip oluyoruz. Düşünün bir kere, mail atmak için bir zamanlar bir bedel ödüydünüz. Şimdi bedava. Yeterince erken aldığınızda uçakla seyahat bile artık çok ucuzladı. Gerd Leonhard, yaşadığımız dünyada artık sunulan hizmetin özünden değil, çevresindeki etkinlik alanından kazanç sağlamanın önem kazandığını belirtti.

"Sevdiğiniz müziği dinlemek için müzik marketlerine gitmenize gerek yok, istediğiniz müzik bir 'tık' mesafede. İnternette tıkla, download et ve dinle. Reel rakamlara baktığınızda dijital satışlar fiziki satışların zararını telafi edecek boyutta değil. O zaman bu yeni duruma uygun yeni iş modelleri üretmek gerekiyor. Çünkü içerik tüketimi her zaman olacak. Cevaplanması gereken soru, nerede ve ne zaman?" diyor Leonhard, yakın gelecekte 4,2 milyar kişinin daha internete bağlanacağını ve geniş bant kültürünün büyümesini sürdüreceğini ifade etti.

"Yasa, kullanıcıyı para ödemeye zorluyor. İyi bir ilke ama uygulanabilir değil, sadece avukatları meşgul ediyor. Kanunen doğru olan, bizim açımızdan kazançlı olmuyor"

“Amerika’da yapılan bir başka araştırmaya göre dünyada en çok nefret uyandıran şirket, Müzik Kayıtları Şirketleri Derneği (RCA). Gerekçesi de müziği engellemeleri.”

“FREEMIUM”, BEDAVANIN PRİMİ

Gerd Leonhard kendi icadı olan bir kavramdan söz etti: “Freemium”. İngilizce ‘Free’ ve ‘Premium’ kelimelerinin birleşmesinden meydana gelen bu kavram “bedavanın primi” gibi bir anlama geliyor. Leonhard, bedavanın priminin hem kullanıcılar hem de yaratıcılar için daha fazla para anlamına geldiğini belirterek “Daha fazla değer yaratmalısınız ki ilgi çekebilirsiniz. Yani kullanıcının sizin kitabınızın, filminizin ya da müziğinizin bir kopyasını alması o kadar önemli değil, onun etrafında değer yaratan her şeydir asıl önemli olan” dedi.

‘Flattering’ adlı bir kavramdan söz eden Leonhard, müzikteki ön ücret anlamına gelen kavramın temel alındığı sistemin bir benzerinin Türkiye’de uygulandığını söyledi. Leonhard, şirket adı belirtmedi ama bu modeli uygulayan Türk Telekom’dan başkası değil. Buna göre şirket kullanıcılardan bir erişim bedeli alıyor ama müziği onlara bedava sunuyor. Şarkının kopyasının bedava olması yaratıcı için kötü gibi algılanabilir ama reklam ve satıştan elde edilen gelirden onların da nemalanması çok mümkün. Tıpkı Facebook’un ya da Youtube’un dün-

yadaki en büyük yayıncılar olması gibi. “Bu alanlar gelecekte reklam pastasında daha da güçlenecek” diyor Leonhard.

REKLAM MEDYA VE İÇERİK KONUSUNU HIZLANDIRACAK

Gerd Leonhard’ın gelecek öngörülerinden biri de iletişimde para kazanmanın yeni yolunun geleneksel yöntemlerden çok farklı olacağı yönünde. Özellikle reklam sektöründe bilinen tüm doğruların değişeceğinden söz eden Leonhard, “Reklamda beğendiğiniz her ne ise onunla senkronize görüntüler karşınıza gelecek. Reklam, medya ve içerik konusunu çok hızlandıracak. Gelecek nesillerin reklamı tamamen dijital olacak. İzin, bağımlılık, değer, ödül, güven gibi kavramlar daha da önemli hale gelecek. Reklamın geleceği dikkat satın alma ve dikkat satma başlıklarında yoğunlaşacak” dedi. Leonhard, küresel reklam pastasının büyüklüğünün de 700 milyar dolar olduğunu satır arasında geçirdi.

Müzik, kitap ve gazetelerin geleneksel modellerinin uzun vadede işe yaramayacağını düşünüyor fütürist yazar. Bu yüzden bir sonraki

“İngiltere’de Black Mobil adlı şirket ücretsiz mobil hizmetler veriyor. Reklam izlemeye hazırsanız bu hizmetleri de bedelsiz alabiliyorsunuz.”

neslin, görmek istediği reklamı göreceğini ifade ediyor ve “Kopyanın değeri azalıyor, bağlamı artıyor ve içeriğin çevresi yükseliyor. Böyle davranırsanız insanlar sizi sever ve sizden satın alırlar. Müzik endüstrisi bunu anladı” diyor.

KARŞILIKLI BİR EKO SİSTEM YARATILMALI

Kendisi gibi bir fütürist olan Alvin Tofler’in “Öğrenmemiz, öğrenmeyi unutmamız ve yeniden öğrenmemiz lazım” deyişine vurgu yapan Leonhard, “İşletme okurken öğrendiklerimiz artık işe yaramayacak, yeniden öğrenmeliyiz. Telekom bir veri hattıydı, artık içerik hattı olacak, bundan sonra da hizmet ve tecrübe platformuna dönüşecek” diyor. Verinin ucuzlayacak olması kullanıcının yararına ama zaten bütün bu yeni sistemi ortaya çıkaran da kullanıcı baskısı değil mi? Şirketler sadece hat sunduklarında kaybedecekler. Bu yüzden bir hizmet platformu olmalı. Bu da reklam, içerik ve iletişim sağlayıcılar arasında güçlü bir dayanışmayı gerekli kılıyor. “Yani karşılıklı bir eko sistem yaratılmalı” diyor Leonhard.

TELİF HAKLARIYLA NASIL BAĞDAŞACAK?

Telif hakları yasası, üreticinin hakları olduğunu söylüyor ve kopyalamayı yasaklıyor. Peki bu yaklaşımın kime faydası var? Leonhard, sistemde içerikçilerin değil, avukatların para kazandı-

ğını söyleyerek, “Telif hakları gelir yaratmayı amaçlayan bir mekanizma. Yasaya göre hareket ettiğimizde kullanıcıyı para ödemeye zorlamam gerekiyor. Peki 4 milyar kişiyi buna zorlayabilir miyim? Hayır, iyi bir ilke ama uygulanabilir değil, sadece avukatları meşgul ediyor. Kanunen doğru olan, bizim açımızdan kazançlı olmuyor” diyor. Leonhard’a göre para kazanaçığımız yol akıl yolu ve formül özetle şöyle: “Beni seven kitle var ve bana ulaşabiliyorlar, ben de onlara. Müziğimi, kitabımı vs bedava indiriyorlarsa olsun, indirsinler. Çünkü asıl amacım dikkati çekme fırsatını yakalamış olmam. Buradan da reklama dönebilirim. Kısacası dikkati reklama çevirmenin yolunu bulmalıyız.”

“New York Times dijitalle dönerse, geleneksel metodla yayın yaptığında kazandığının beşte birini kazanabilecek. Çünkü şu an reklam pazarı bu dijital yayına uyum sağlayacak esnekliğe sahip değil.”

Leonhard’ın tahminleri

Türkiye’deki internet penetrasyonunun %37’den önce %60, sonra da %90’a çıkacak. Google uzaya yerleştireceği uydu ile Çin, Hindistan gibi yoksul ülkelerde interneti ücretsiz yapacak ve böylece networke milyarlarca insanı dahil ederek başta reklam pastası olmak üzere pek çok fayda yaratacak. Televizyonun altında sosyal network’ünüzü gösteren butonlar olacak ve TV’yi açtığınızda internette olacaksınız. Mikro mesaj sisteminin (tweeter) geleceği çok parlak. Geçen yıl %480 büyümüş. Müzik de içeriğin içinde olacak. Günde 3 bin kitap yayınlanıyor, yakın gelecekte bu kitaplar elektronik ortamda önümüze gelecek.

YASEMİN GÖKSU:

su akar yatağını bulur

“Elveda Rumeli” dizisinde seslendirdiği şarkılarla televizyon seyircisiyle buluşan Yasemin Göksu, bugüne kadar üç albüme imza attı. Pek çok konser verdi, beğeniyle izlenen film ve dizilerde okuduğu şarkılarla dinleyicileriyle buluştu. Yasemin Göksu ile “Ateş Oldum” adlı albümünün yanı sıra Elveda Rumeli dizisinde seslendirdiği türküler hakkında konuşmak üzere buluştuk.

■■■■■ Ortalıkta pek görünmeyen, işini sessiz sedasız ve hakkıyla yapan, buna rağmen sadık bir dinleyici kitlesine sahip sanatçılar vardır. Bunlar televizyonun magazin programlarında görünmez. Gazetelerin magazin sayfalarını özel hayatlarıyla süslemezler. Özel hayatları kendilerine aittir ve bunu ifşa edecek bir tutumdan uzak dururlar. Sevinçlerini, kederlerini, aşklarını kendilerine saklarlar. En çok bir şarkının sözlerinde ya da ezgisinde insana dair bir duygu olarak paylaşırlar dinleyicileriyle.

Yasemin Göksu bu sanatçılardan biridir, Şimdilerde “Elveda Rumeli” dizisinde seslendirdiği şarkılarla televizyon seyircisiyle buluşan Göksu bugüne kadar üç albüme imza attı, pek çok konser verdi, beğeniyle izlenen film ve dizilerde okuduğu şarkılarla dinleyicileriyle buluştu. Yasemin Göksu ile “Ateş Oldum” adlı albümünün yanı sıra Elveda Rumeli dizisinde seslendirdiği türküler hakkında konuşmak üzere buluştuk. Ancak sanatçının müzik sevgisinin izlerini de geçmişine doğru bir yolculuk yaparak keşfetmeye çalıştık.

MÜZİSYEN OLMA HAYALLERİ

Üç çocuklu bir ailenin en küçüğü olarak İzmit'te dünyaya gelen Yasemin Göksu, “Bizim evde sesi güzel olmayan kimse yok” diye söze başlıyor.

“Ama evde türkülere hayran olan sadece bendim. Annemle babam Türk Sanat Müziği sever ve dinlerlerdi. Abimle ablam ise, dönemin popüler müziklerini. Bacak kadar çocukken, ‘Kışlar doldu boşaldı bugün’ türküsünü radyodan dinleyip ağladığımı hatırlıyorum.” Türkiye’de ailenin, özellikle kız çocuklarının müzikle ilgilenmesine çok sıcak bakmadığını biliyoruz. Sesi güzel ve müziğe büyük sevgi duyan, müzisyen olma hayalleri kuran Yasemin Göksu herhangi bir baskıyla karşılaşmış mıydı acaba?

Röportaj: Vecdi Erbay
Fotoğraf: Yüksel Altıntop

“Türküleri seviyordum ve bildiğimi sanıyordum Mazlum’la tanışincaya kadar. Oysa türküleri, özellikle alevi değişlerinin felsefesini Mazlum’la kavradım. Ciddi bir öğrenim sürecidir benim için Mazlum.”

“Lisedeyken konservatuara gitmek istediğimi söylemiştim evdekilere. Modern bir aileydik ama buna rağmen babam istemiyordu. İzmit Müzik Cemiyeti’ne gitmeme ses çıkarmasa da konservatuara gitmeme, hele müzisyen olma hayallerime karşıydı, Avrupa’da falan yaşıyor olsak izin verecek. Ama Türkiye’de olmaz diyordu. Onu ikna etmenin zor olduğunu biliyordum. Müzik olmasa da sanatla uğraşmaya kararlıydım. Bu yüzden babamdan gizli bir yıl boyunca resim dersi aldım. Liseden sonra Mimar Sinan Üniversitesi’ne girdim, ama üniversite hayatım çok kısa sürdü, neredeyse başlamadan bitti. Aşık olmuştum. Evlendim ve 19 yaşında bir çocuk sahibi oldum.”

İzmit’te yaşadığı yıllarda İzmit Müzik Cemiyeti’ne devam eden Yasemin Göksu, evlenip çocuk sahibi olduğunda da müzikle amatör olarak ilgilenmeyi sürdürür. Müzisyen olma hayallerini ne evlilik ne de çocuk sahibi olmak yıkmıştır. Bu arada Bodrum Türkbükü’nde yaşamaya karar verir eşiyle. Orada bir pansiyon işletecekler. “O zamanlar şimdiki gibi değildi Türkbükü. Birkaç işletmecinin olduğu, sıcak dostlukların kurulabildiği küçük bir yerdi” diyen Göksu, on bir

yıl boyunca eşiyle birlikte pansiyon işletir Türkbükü’nde.

Pansiyonları sanat dünyasının tanınan isimlerinin uğrak yeridir. Vedat Türkali, Aziz Çalışlar, Fethi Naci, Selahattin Hilav, Ahmet Kaya, Arif Keskiner, Yaman Okay gibi sanatçılarla tanışması, onlarla zaman geçirmesi ‘bir kitap dolusu anı biriktirmesine’ olanak sağladığı kadar ufkunun genişlemesine de yardımcı olur.

Müzik hevesi ise devam etmektedir. Amatörlerden oluşan küçük bir müzik grubu bile vardır artık. Zaman zaman festivallerde ve değişik mekanlarda sahneye çıkma olanağını da burada, bu küçük grupta bulur.

ZOR GÜNLER VE İLK ALBÜM

Pansiyon işletmeciliğinin yarattığı yorgunluk ve grubuyla yaptığı müzikal çalışmaların verdiği cesaret başka bir hayatın kapılarını zorlamasına neden olur. Pansiyonu eşine bırakıp İzmir’e gider. Kendi değımiyle, ‘Ateşi sönmeyen müzik sevdasının peşinden... Sevgiyle andığı ve aralarında çok değerli müzisyenlerin olduğunu söylediği ‘Suya Türkü’ adlı müzik grubuyla çalışmaya başlar. “Geniş bir repertuara sahiptik. Pop, caz, türkü gibi değişik türlerde şarkılar söylemeye uygun gırtlığım, sesim vardı. İzmir’de iki yıl müzik yaparak yaşadım.”

Albüm yapmaya karar veren Göksu, İstanbul’a taşınmaya karar verir. Zor günler de burada başlar. Eşinden boşanmış, albüm yapabilme düşleri kuran ve oğluyla birlikte geçinebilmek için bazen günde iki işte çalışmak zorunda kalan Göksu, İzmir’den tanıdığı bir menajer arkadaşıyla karşılaşınca önünde yeni bir yol açılır. Menajerin “Sana albüm yapalım” teklifine hayır demez. Sonraki gelişmeleri sanatçı şöyle anlatıyor:

“Menajer bir gün Yeninur Ada’yla birlikte evime geldi. Yeninur yeni mezun olmuş, ona bir türkü albümü yapacaklar. Sesini kaydetmek için birlikte bir stüdyoya gittik. Yeninur’a vokal yaptım. Sonra “Sen de bir-iki türkü oku dediler. Okudum ve o zaman bana da bir albüm yapma kararı alındı.”

Ada Müzik’ten çıkan ‘Gül Kuruttum’ adlı ilk albümü elbette heyecanlandırmıştır Yasemin Göksu’yu. Su akar yatağını bulur misali, bir sürü sıkıntıdan sonra artık albümü olan bir sanatçıdır

sonunda. Hayallerini kurduğu albüm ellerindedir. Yine de buruktur biraz. "Tam istediğim bir albüm değildi bu. Türkü okumayı seviyordum elbette, ama ben sesime uyan besteler de okumak istiyordum. Telif ödemeyelim, ucuz olsun diye tamamen anonim türküler okuduğum bir albüm oldu 'Gül Kuruttum'. Yine de bu albümde severek okuduğum türküler vardı tabii. Şimdi o albümü dinlediğimde, o zamanlar türkü okumayı bilmediğimi düşünüyorum. Ama çok safça, samimiyetle okunmuş türküler onlar."

MAZLUM ÇİMEN'LE TANIŞMA

'Gül Kuruttum' albümünü samimi ama yine de türkü okuma bilgisinden uzak bulan Göksu'nun önünde yeni kapılar açılır. Konserlere davet edilir, iş teklifleri alır ve o sırada bir radyoda program yapan Mazlum Çimen'le tanışmasına olanak sağlar. Çimen, albümleri yeni çıkmış Yeninur Ada ve Yasemin Göksu'yu programına davet eder. Bu program Mazlum Çimen ile Yasemin Göksu'nun hem hayatı hem de müziği ortak yaşamalarına öncülük eder:

"Türküleri seviyordum ve bildiğimi sanıyordum Mazlum'la tanışınca kadar. Oysa türküleri, özellikle Alevi değişlerinin felsefesini Mazlum'la kavradım. Ciddi bir öğrenim sürecidir benim için Mazlum."

'Kalanların Ardından' albümü, birkaç yıl sonra bu birlikteliğin, bu öğrenme sürecinin ilk ürünü olarak çıktı. 'Kalanların Ardından' için "Tamamen Mazlum'un istediği gibi bir albüm oldu" diyen Göksu, bu albümde türkülerin yanı sıra besteler de okumuş ve ilk kez bir müziğe söz yazmış.

İki albümün talihsizliklerinden de içtenlikle söz ediyor Göksu. "İlk albümü çıkaran Ada Müzik bazı ilkeler öne sürerek yeterince tanıtım yapmadı ve albüm raflarda kaldı. İkinci albüm çıktıktan hemen sonra şirket battı ve onun tanıtımı, dağıtımı da güçle oldu. İnsan ister hani, albümü çıkınca bir patlama olsun. Olmadı. Ama albümler yavaş da olsa dinleyicisine ulaşmanın yolunu buldular. Çünkü o dönem benim okuduğum tarzda türkü okuyan çok az sanatçı vardı ve bu tarzı özellikle öğrenciler beğenerek dinliyorlardı."

Ve uzun bir aradan sonra 'Ateş Oldum' albümü. Bu albümü de Mazlum Çimen'le hazırlayan

Silikozis Hastası Kot Kumlama İşçileri ile Dayanışma Konseri'nde Yasemin Göksu ve Şebnem Dönmez sahnede birlikte bir Rumeli türküsü söylediler.

'Elveda Rumeli' dizisinde okuduğu türküler, Balkan müziklerinden oluşan bir albüm hazırlama projesini gündeme getirmiş. Yasemin Göksu, yakın zamanda önce bu albümü, ardından bestelerin ağırlıkta olduğu yepyeni bir albümle dinleyicilerinin karşısına çıkmaya hazırlanıyor...

Göksu, söz yazarı kimliğini de gösterme fırsatı bulur. Nitelikli müzik ve sözlerin uyumu Göksu'nun güçlü sesiyle buluşunca ortaya usanmadan dinlenecek bir albüm çıkar.

'ELVEDA RUMELİ'YE SESİYLE HAYAT VERDİ

'Elveda Rumeli' dizisi Balkan türkülerinin popüler hale gelmesine zemin hazırladı. Dizi için seçilen bazı türkülerini Yasemin Göksu okuyor. Bu nedenle 'sesini tüm Türkiye'nin tanıdığı, ama yüzünü göremediği ünlü' gibi şakalara maruz kaldığını söylüyor gülerek.

Göksu, daha önce 'Işıklar Sönmesin', 'Hoşça Kal Yarın', 'Büyük Adam Küçük Aşk' gibi filmlere, 'Berivan', 'Vazgeç Gönlüm', 'Hacı' gibi dizilere de sesiyle katkıda bulundu.

'Elveda Rumeli' dizisinde okuduğu türküler, Balkan müziklerinden oluşan bir albüm hazırlama projesini gündeme getirmiş. Göksu, yakın zamanda önce bu albümle, ardından bestelerin ağırlıkta olduğu yepyeni bir albümle dinleyicilerinin karşısına çıkmaya hazırlanıyor... 🎧

içerik dijital, hukuk statik!

Geleneksel medya ve eğlence sektöründeki hukuki düzenlemeler, dijital ortamdaki içeriğin düzenlenmesi için ne yazık ki yeterli değil. Geçtiğimiz aylarda telekom, internet, medya ve eğlence sektörlerinin temsilcileri, TIME 2008 etkinliği çerçevesinde bir araya gelerek bu konuyu tartıştılar. Birçok boyutuyla konunun ele alındığı toplantıda birbirinden ilginç sorunların yanı sıra özgün çözüm yolları da ortaya konuldu.

Yazı: Türkşan Karatekin
Fotoğraf: Sema Korkmaz

■ ■ ■ ■ ■ Üretilen her türlü içeriğin dağıtımı ve paylaşımının "dijital boyut" kazanmasıyla birlikte telif hakları alanında çok ciddi sorunlar yaşanıyor. Bu mağduriyetin ortadan kaldırılabilmesi için çok değişik hukuksal çözümler bulunmaya çalışılıyor. Fakat içeriğin dijital olanaklar sayesinde her geçen gün yepyeni görünlümlere bürünmesi, konuya kalıcı bir hukuksal çözüm getirilmesini de zorlaştırıyor. O yüzden sadece hukukçuların değil soruna ortak olan tüm kesimlerin çözüme de ortak olması bekleniyor. Bu çerçevede dijital hakları esas alan iş modellerinin ortaklaşa bir şekilde geliştirilmesi gerektiği konusunda herkes fikir birliğine varmış durumda. Bu sorun artık ülkemizde çok ciddi bir şekilde tartışılmaya başlandı. Geçtiğimiz aylarda telekom, internet, medya ve eğlence sektörlerinin temsilcilerini bir araya getiren TIME 2008 etkinliğine ele alınan temalardan biri "Dijital haklar, dijital içeriği düzenlemeye yeter mi?" sorusuydu.

Başkanlığını Avukat Haluk İnanıcı'nın üstlendiği oturumda Avukat Ahmet Türkoğlu oturumda dijital haklara özel esasları belirleyen Ek 4. Madde ve 5651 sayılı yasanın uygulanmasıyla

ilgili görüşlerini aktardı. Avukat Vedat Gürler telif haklarının tarihçesinden söz ederken, Avukat Ajda Ciddi Bilgehan da Türkiye'deki yasal düzenlemeler ve geçirdiği evreler hakkında görüşlerini dile getirdi.

KÖKLER MISIR FIRAVUNLARINDA

Telifin geçirdiği tarihsel süreçleri kısaca özetleyen Avukat Vedat Gürer, çoğaltma probleminin Mısır firavunlarına kadar gittiğini söyledi. Tarih sahnesine başkasına ait bir şeyin çoğaltılmasıyla ortaya çıkan hakkın ne olduğu konusu ilk kez Gutenberg matbaasının problemi olmuş. 15. yüzyılda matbaa sahiplerinin kiliseden ya da kraldan baskı yapmak için lisans aldığı, hatta başlangıçta eser ya da şehir için ayrı ayrı imtiyaz verildiği de tarihten düşen notlar arasında. Buna göre hem basılacak eser hem de hangi şehirde dağıtımın yapılacağı ayrı ayrı izne bağlanıyormuş.

Vedat Gürler, bu yapının daha sonra lonca formasyonuna gittiğini ve 'Station Companies' adını aldığını söyledi. Gürler, bütün dünyada telifle özdeş 'copyright' kavramının da ilk kez bu yıllarda ortaya çıktığından söz etti.

Soldan sağa: Av. Vedat Gürer, Av. Mahmut Koçkan, Av. Ahmet Türkoğlu, Av. Ajda Ciddi Bilgehan

“KİTAPÇILAR FABRİKATÖR”

1662 yılında çıkan ve 150 yıl kadar geçerliliğini koruyan kitapçı veya yayıncıya bir nevi tekel statüsü sağlayan Lisans Kanunu için ünlü yazar Daniel Dafeo, “Kitapçılar fabrikatör, yazarlar da müstahdem olmuştur” yorumunu getirmiş. Bu gelişimin ardından İngiltere’de ilginç bir adım daha atılmış ve İngiltere Kraliçesi Ann’in 1709’da çıkardığı yasayla yazarların haklarını önce 21 yıllığına ardından da 70 yıllığına koruyan bir yasayı hayata geçirmiş.

ABD’deki durum ise biraz farklı. “Sadece kendi vatandaşlarımın haklarını korurum” felsefesini güden ABD hukuku daha sonra bu yanlışı düzelterek 1909 yılında tüm eserleri koruma kalkanı altına almış. Avukat Vedat Gürer, bu tarihe kadar ABD’nin en büyük korsan ülke olduğunun da altını çizdi.

SONY DAVASI

Universal Film Stüdyoları ile Sony arasındaki dava Amerikan Yüksek Mahkemesi’ne kadar taşınan ve telif hakları tarihindeki önemli davalardan biri olarak tarihe geçmiş. Universal Stüdyoları, Sony tarafından üretilen Betamax cihazlarının filmlerini kopyaladığı için Sony aleyhine dava açmış. Uzun mahkeme maratonu sonucunda Amerikan Federal Mahkemesi “Daha sonra seyretmek üzere bir diziyi kopyalayan aleti veya teknolojiyi üreteni sorumlu tutamayız” sonucuna ulaşmış.

DÜNYAYI DEĞİŞTİREN ‘DOWNLOAD’ AKIMI!

1976’dan beri Dünya Fikri ve Mülkiyet Organizasyonu’na üye olan Türkiye, kendi iç yasalarını çıkararak bu alandaki sorumluluklarını yerine getiren duyarlı bir ülke konumunda. Bunun dünyadaki telif lobileri açısından önemli bir kriter olduğunu vurgulayan Avukat Vedat Gürer, kurulan yeni dünya düzeninde geniş bant, 3D, HD gibi teknolojilerin önce ses-müzik sektörünü sonra da film endüstrisini etkilediğini anlattı. “Bugün artık bir filmi sanal ortamdan indirmek 45 dakika sürüyor” diyen Avukat Gürer, ‘download’ operasyonun ilk kez Johannsen adlı genç bir mühendis tarafından başlatıldığını anlattı. DVD’deki kopyalama şifresini tersine mühendislik (reverse engineering) sonucunda kendi kullanımı için kıran Johannsen, daha sonra programı internet ortamındaki bir listeye koymasıyla tüm dünyadaki “download” akımını başlatıyor. Üç-dört yıl süren dava sonunda Johannsen beraat ediyor. Bu olay dijital haklar açısından bir suçun ispatının ne kadar zor ve yargılama sürecinin ne kadar uzun olduğunu göstermesi açısından da literatüre geçiyor.

ŞİFRE DAYANMIYOR

Vedat Gürer, günümüzde dijital platformlarda ‘Decentralize’ bir ağ bağlantısının olduğunu ifade ederek, “Buna göre herkes, herkesle istediği bağlantıyı kurabilir. Kullanıcılar arasında

1662 yılında çıkan ve 150 yıl kadar geçerliliğini koruyan kitapçı veya yayıncıya bir nevi tekel statüsü sağlayan Lisans Kanunu için ünlü yazar Daniel Dafeo, “Kitapçılar fabrikatör, yazarlar da müstahdem olmuştur” yorumunu getirmiş.

Avukat Vedat Gürer, kurulan yeni dünya düzeninde geniş bant, 3D, HD gibi teknolojilerin önce ses-müzik sektörünü sonra da film endüstrisini etkilediğini anlattı.

Av. Vedat Gürer

dosya paylaşımı engellenemez. Burada dijital kısıtlama yöntemleri teması giderek gelişiyor. Disney, Intel, Microsoft gibi dev firmalar birleşerek 'blueray' standardı denilen teknolojik sınırlamalar getirmeye karar veriyorlar. Ancak bu standart piyasaya sürüldüğünün ilk ayında şifresi kırılarak etkisizleştiriliyor. Bunun gibi getirilen yedi-sekiz şifre de aynı sonuca maruz kalıyor. Ya sistemi değiştirecek ya makineyi toplatacaksınız. İkisi de efektif bir çözüm değil. Çünkü film çıktığında göstermezseniz, izlenmez, izlenmezse para kazanamazsınız."

MESLEK BİRLİKLERİNİN ORTAK MÜCADELESİ

Oturumun ikinci konuşmacısı Avukat Ajda Ciddi Bilgehan, dijital haklar konusunda Türkiye'deki yasal düzenlemeleri ve geçirdiği evreleri somut verilerle ortaya koydu. "Teknolojideki ilerleme, telefonlardaki çok çeşitlilik, taşınabilirlik ve geniş bant üzerinden kullanım her yerde müzik eserlerinin kullanılması gibi bir sonuç doğurdu. Bunların hak ihlallerini tespit etmek bir yana, takip edebilmek bile imkansız hale geldi" diyerek konuşmasına başlayan Avukat Ajda Bilgehan, "1986'da meslek birliklerinin kurulmasıyla bu alanda önemli bir adım atıldı. Müzik alanındaki ilk meslek birliği 1987 yılında kurulan MESAM olurken, 1995'de birden fazla meslek birliğinin kurulmasının kabul edilmesi üzerine MSG, MÜYORBİR ve MÜYAP'ın da temelleri atıldı. 1999 yılı dört meslek birliğinin telif konusunda ortak bir çerçeve çizerek topyekün mücadeleye başladılar. Ortak lisanslama projesi de bu dönemdeki kolektif bilincin bir yansımasıdır" dedi.

EK 4. MADDE BİZE NE GETİRDİ?

Avukat Bilgehan, dijital hakların takibinde yasadışı yeterli mevzuat olmamakla birlikte olumlu gelişmelerin yaşandığından söz etti ve sözü 2004 yılında Ek 4. Madde ile yapılan değişikliklere getirdi. "Ek 4. Madde internette yasaya aykırı olarak kullanılan bir müzik eserinin durdurulması ya da içerikten çıkarılması için açıklayıcı bir yöntem getirdiği için uygulamayı kolaylaştıran bir gelişme" diyerek maddeye açıklık getiren Avukat Bilgehan, maddenin getirdiği yasal değişikliğin olumlu ve olumsuz yanlarını da şöyle tarif etti: "Bilgi içerik sağlayıcısı müziği yasaya aykırı biçimde kullanıyorsa önce uyarılıyor ve üç gün içinde sorunlu içeriği çıkartması isteniyor. Bu süre içinde çıkartırsa sorun kalmıyor ama çıkartmazsa o zaman savcıya gidiliyor ve onun kararından sonra erişim sağlayıcıdan içerik sağlayıcının bağlantısının kesilmesi isteniyor. Yasanın en olumlu yanı ihlali durdurmaya yönelik tavrı." Avukat Ajda Ciddi Bilgehan, bundan önce fiiliyattaki durumu 2000'li yıllardaki örnek bir davadan yola çıkarak şöyle özetledi: "Kişilik haklarına ihlalden bir dava açılmış ve mahkeme internetteki yayını durdurma kararı vermişti. Fakat Yargıtay bu konuda yasal düzenleme olmadığından, mahkeme kararının da uygulanabilirliğinin sorgulanabilir olacağından yola çıkarak bu kararı bozdu. 2004'teki Ek 4. Madde çıkıncaya kadar internetteki yayını durdurma imkanı yoktu." Ek 4. Maddenin olumsuz yanlarını dair görüşlerini de dile getiren Avukat Bilgehan, "Bilgi içerik sağlayıcı yakalanana kadar o içeriği rahatlıkla kullanıyor. Yakalandıktan sonraki üç gün içinde içerikten çıkarttığına da hiçbir ceza almıyor. Bu genel ceza kanunu sistemine aykırı. Düşünün bir hırsız yakaladınız. Aynı kuralı işlettiğimizde ona da 'çaldıklarını getirirsen ceza almayacaksınız' dememiz gerekir. O yüzden üç gün uygulaması cezaların önleyiciliği prensibine aykırı." Avukat Bilgehan maddenin olumsuz etkisini ortaya koymak için de Harry Potter filmi örnek olarak verdi. Harry Potter serisinin sonuncu versiyonu vizyona girmeden üç gün önce internete sızmış ve bu yüzden filmin gişe gelirleri beklentilerin çok altında kalmış.

5651 SAYILI KANUNDAKİ ZAYIF HALKA

İnternetteki yayınların düzenlenmesine ilişkin 2007 yılında 5651 sayılı "İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun" adlı kanunun adından ötürü geniş bir kapsam beklentisi yarattığını söyleyen Avukat Bilgehan, reel durumun pek de beklentileri karşılamadığını ifade etti ve açıklamalarını sürdürdü: "Kanunun içeriğine baktığınızda yayınların düzenlenmesini sağlayacak Telekomünikasyon Kurulu gibi belli kurullar oluşturuluyor. Verilerin bir yıl saklanması zorunluluğu getiriliyor. Cezalandırılacak konular arasında müstehcenlik, fuhuş, Atatürk'e hakaret gibi pek çok madde sıralanıyor ama telif hakları hiç geçmiyor. Bu da telif haklarını korumamızda bizi zayıflatan bir çerçeve. Alt yönetmeliklere bakıldığında sadece toplu kullanım sağlayıcılar, yani internete cafeler için hazırlanan yönetmelikte iş yeri sahibine 'Telif haklarının ihlalini önleyici tedbirler alın' deniyor. Önleme görevi erişim ve yer sağlayıcı verilse çözüm daha kolay olur. Yurtdışındaki uygulama bu yöne doğru kayıyor. Daha çok filtreleme yöntemiyle önce müzik eserlerinin yasa aykırı olarak sisteme girmesinin önlenmesi görüşü ağırlık kazanıyor."

Geçen yıl Fransa'da bu anlamda önemli kararların alındığından söz eden Avukat Bilgehan, Fransa Cumhurbaşkanı ile internet servis sağlayıcıları arasında imzalanan anlaşma gereği, sürekli telif hakkı ihlali yapan sitelerin sürekli bağlantısının kesilmesi yönünde bir kararın alındığını dinleyicilere aktardı.

FİLTRELEME GEÇERLİ YÖNTEM

Fransa örneğinin ardından 2007-2008 yılında dijital hakların korunmasıyla ilgili hazırlanan bir rapordan söz eden Avukat Bilgehan, "İlgili raporda filtreleme yöntemi, eserlerin önceden dijital ortama sunulmasının engellenmesinde uygulanabilir bir yöntem olarak lanse ediliyor. Belçika'da 2007'de yapılan bir davada mahkeme internet servis sağlayıcısının filtreleme görevi olduğunu ve önleyici görevini yerine getirerek internetteki müzik eserleri üzerindeki hak ihlallerinin durdurulması gerektiği yönünde karar vermiş" dedi.

Av. Ajda Ciddi Bilgehan

KORSAN KULLANICIYA ZARAR VERİR

"Korsanlığın sadece müzik eseri sahiplerine ve internet sağlayıcılarına zarar verdiğini düşünmek hata olur" diyen Avukat Bilgehan, korsanın kullanıcılara da büyük zarar verdiğini söyledi. İnternet ortamında korsan müzik veya oyun indirirken yasal olmayan sitelerden yapılan işlemler sırasında kullanıcının bilgisayarına nitrojen gibi programlar yüklenerek kişisel bilgilerinin ele geçirildiğini belirten Avukat Bilgehan, "Özel bilgilerinizi başka amaçlarla kullanarak, hesaplarınızı boşaltabiliyorlar. Böyle davalara da rastlıyoruz" dedi.

Avukat Ajda Ciddi Bilgehan sunumun son bölümünde Bilgi Üniversitesi Bilişim Teknolojileri Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi Yöneticisi Doç. Dr. Leyla Keser Berber'in bir araştırmasından söz etti. Dijital hak yönetimi sistemleriyle teknik olarak eserler üzerindeki hak ihlallerinin durdurulabileceğini ortaya koyan araştırmada filtreleme yöntemi ve fikri hakların önce bilgisayara tanımlanmasının gerekli olduğunu vurguladı.

Avukat Bilgehan, internet servis sağlayıcıları, müzik eseri sahipleri, yapımcılar ve kullanıcıların birlikte hareketiyle yasal olmayan kullanımın önüne geçmenin mümkün olabileceğini söyleyerek konuşmasını tamamladı.

EK 4. MADDE KORUMA KALKANI

Fikri haklar anlamında korumayı sağlayacak Ek 4. Madde zırhı acaba yeterince kalın mı? Bu so-

Av. Ajda Ciddi Bilgehan:
"İnternet ortamında korsan müzik veya oyun indirirken yasal olmayan sitelerden yapılan işlemler sırasında kullanıcının bilgisayarına nitrojen gibi programlar yüklenerek kişisel bilgileri ele geçiriliyor."

**Av. Ahmet Türkoğlu:
"2004'te ADSL kullanıcı
ortalama sayısı
450 bin iken,
müzik piyasasında
alınan kaset ve CD
bandrol sayısı 44
milyon adetti.
2007 yılında ADSL
kullanıcı sayısı 4,5
milyona çıktı,
bandrol miktarı ise
18 milyonu
biraz geçti."**

runun yanıtını da Avukat Ahmet Türkoğlu verdi.

"Dijital alandaki teknolojik gelişmeyle birlikte müzik meslek birliklerinin gerek lisanslama gerekse hukuki mücadele ana çalışma esasları dijital alana doğru kaymaya başladı" diyen Avukat Türkoğlu, mücadelenin rekabetin en yoğun yaşandığı GSM ve internet olmak üzere iki alanda toplandığını söyledi ve bu alanda kullanıcılara verdikleri izinleri şöyle sıraladı: "İnternet alanında 'streaming' (indirmeksizin dinleme), 'download' (indirerek dinleme) ve video paylaşım, GSM alanında ise 'true tune', 'ring tune' ve 'melody' olarak müzik eserlerinin iletimi ve kullanımına dair izinler veriyoruz."

TTNET VAKA ÇALIŞMASI

Müzik meslek birlikleri ile TTNNet arasında 2007 yılında yapılan anlaşmanın önemine değinen Avukat Türkoğlu, "TTNet'in mevcut 5 milyon civarındaki ADSL abonesi ücretsiz olarak müzik meslek birliklerinin repertuarında bulunan eserlere erişebiliyor. Hatta değişik müzik paketlerini satın alıp bunları bilgisayarlarına ya da mobil cihazlarına indirebiliyorlar. Uygulamayla ilgili MÜYAP'ın 2004 yılında başlattığı ve daha sonra diğer meslek birliklerinin dahil olduğu EMDAT, MÜYAPO gibi dijital arşiv ve da-

ğıtım sistemleri de mevcut" dedi.

Dijital teknolojinin çok hızlı geliştiğini söyleyen Avukat Türkoğlu, istatistiklerin de bunu doğruladığını söyledi: "2004'te ADSL kullanıcı ortalama sayısı 450 bin iken, müzik piyasasında alınan kaset ve CD bandrol sayısı 44 milyon adetti. 2007 yılında ADSL kullanıcı sayısı 4,5 milyona çıktı, bandrol miktarı ise 18 milyonu biraz geçti. 2008 yılında rakamlar resmi olmamakla birlikte ADSL abone sayısının 5-5,5 milyona çıkacağı, bandrol sayısının da 14 milyona düşeceği tahmin ediliyor."

1523 SİTENİN ERİŞİMİ KESİLDİ

Dijital alanda müzik kullanımının artmasına paralel dijital ortamda da yasa dışı kullanımların artmasını beklenen bir gelişme olduğunu söyleyen Avukat Türkoğlu, bununla ilgili meslek birliklerinin hukuki dayanağının 5846 yasalı maddenin Ek 4. Maddesiyle oluşturulduğundan söz etti. Ek 4. Madde'nin uygulamasında öncelikle gerekli izinleri almaksızın müzik iletimi yapan ve başkalarının erişimine imkan sağlayan internet sitelerini tespit ettiklerini söyleyen Avukat Türkoğlu, "Şimdiye kadar yaptığımız ihtar sonrası yasa dışı içeriğini çıkaran site sayısı 330, hakkında karar aldığımız 1193. Ek 4'ün işletilmesi ile içeriği temizlenen ya da erişimi kesilen site sayısı da 1523. 2008 sonu itibarıyla de 1800 site olacağını tahmin ediyoruz" dedi.

DOSYA PAYLAŞIMI SANAL TRAFİĞİN %85'İ

Dijital alan hızla gelişirken dijital hak kayıplarını önleme çabalarının aynı hızla ilerlemediğine değinen Avukat Türkoğlu, bir yandan da içerde defans gördüklerinden söz etti ve "Ek 4. Madde 2004'te kabul edilmesine rağmen, gerçek manada işletilmesi ancak 2006 yılını buldu. Çünkü savcılıklar bu duruma defans gösterdi. Mücadeleyi sıkı tuttuk ve sisteme işlerlik kazandırdık" dedi.

İnternet üzerindeki bu yasa dışı kullanım ve yasa dışı olarak başkalarının erişimine açma konusunda ilk başta gelen kullanım modeli P2P (kullanıcıların birbirine herhangi bir dosyanın erişimini açması). Avukat Türkoğlu, TTNNet'ten aldıkları veriler ışığında birtakım bilgileri de konuklarla paylaştı: "Türkiye'de dosya

paylaşım siteleri bir günlük internet trafiğinin %85'ini oluşturuyor. Bu oran Almanya'da %69, Doğu Avrupa'da %83, Batı Avrupa'da %64, Orta Doğu'da %49, Avustralya'da %57."

SİSTEMİN DİĞER AKTÖRLERİ

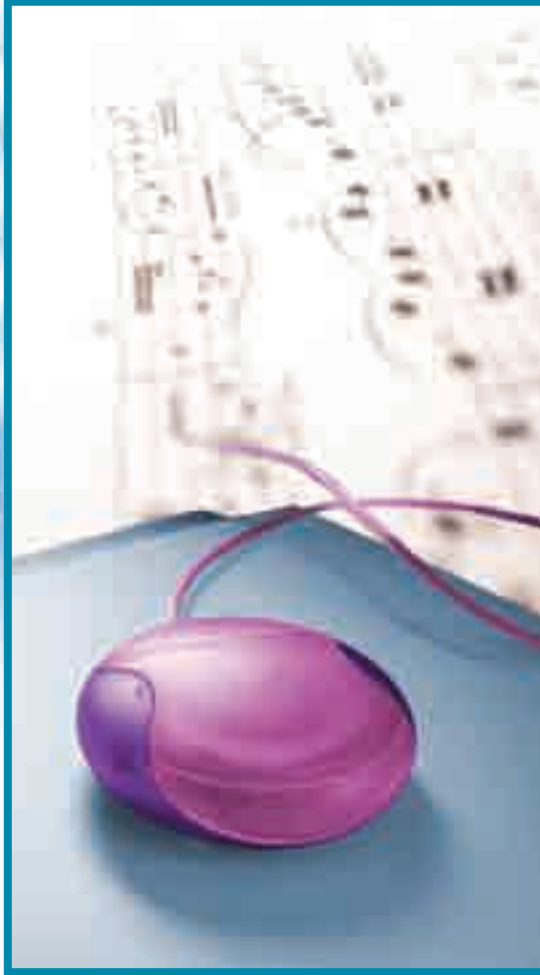
Ek 4. Madde gereğince Internet Servis Sağlayıcıları (ISB) onlara verilen yükümlülükleri hala yerine getirmiş değiller. Ek 4 Madde'nin P2P konusunda nasıl uygulanacağına dair çalışmaların devam ettiğinden söz eden Avukat Türkoğlu P2P ile ilgili Türkiye'de ilk kez yapılan bir uygulamayla ilgili bilgi de verdi: "O ay fazla sayıda müzik eserini başkalarının erişimine açmış olan kişinin kullandığı bilgisayarın IP numaralarını tespit ediyor, savcılığa başvuruyor, Asayiş Büro Amirliği ve Türk Telekom'dan IP'leri o an kullanan kişilerin adreslerini tespit ederek Ek 4. Madde gereği onlara ihtar maili gönderiyoruz. Aslında uygulamada kullandığımız yazılım iki-üç bin IP numarasını tespit etmeye imkan veriyor ama sistemdeki diğer çözüm ortaklarımız adres ve kimlik bilgilerini tespit etmek için daha fazla zamana ihtiyaç duyuyorlar. Sanal ortamda her an her şey değiştiği için sonuç almak zor olabiliyor."

BİLGİLERİN DOĞRULUĞU ŞÜPHELİ

İnternet ortamında özellikle web siteleri almak için beyan edilen künye bilgilerinin doğruluğundan emin olmadıklarını ifade eden Avukat Türkoğlu, tespit ettikleri dijital hak ihlali yapan 1500 siteden sadece dokuzunun künye bilgilerinin doğru olduğunu söyledi. Dijital hak ihlallerine ilişkin yasal yaptırımlarla ilgili dünyadan farklı örnekler de veren Avukat Türkoğlu, Fransa'da 614 albümden derlediği 10 bin eseri yasal olmayan bir şekilde indirip kamuya iletmekten ötürü bir öğretmenin suçlu bulunduğunu aktardı. Danimarka'da ise mahkeme telekom şirketini internet korsanlığıyla bağlantılı müşterilerinin internet bağlantılarını kesmesi yönünde aleyhine bir karar vermiş. Avukat Türkoğlu, Ek 4. Madde'nin de benzer yaptırımları olduğundan ama bugüne dek hiç uygulanmadığından söz etti.

İngiltere'de ülkenin en büyük internet servis sağlayıcı şirketi ile müzik endüstrisinin liderlerinden Virgin arasında imzalanan ve "Three

Strike" adıyla bilinen anlaşmayla ilgili bilgiler veren Avukat Türkoğlu, "Bu anlaşmaya göre bütün uyarılara rağmen illegal paylaşımlara devam etmekte ısrar eden tüketicilerin internet erişimlerinin kesilmesi ve haklarında yasal işlemlerin başlatılması öngörülüyor" dedi. "Three Strike" dünyanın pek çok ülkesinde yavaş yavaş kabul görmeye başlayan bir model olmuş. Avustralya bu sisteme girmiş, İsveç'te çalışmalar başlamış. Model, AB ülkelerinde ge-

Av. Ahmet Türkoğlu:
"Türkiye'de dosya paylaşım siteleri bir günlük internet trafiğinin %85'ini oluşturuyor. Bu oran Almanya'da %69, Doğu Avrupa'da %83, Batı Avrupa'da %64, Orta Doğu'da %49, Avustralya'da %57."

nel bir uygulama olarak benimsenir umuduyla Fransa tarafından AB Parlamentosu'na da getirilmiş ancak kabul görmemiş. Fransa kendi iç uygulamalarında bunu bir yasa düzenlemesiyle resmiyete kavuşturmuş.

Avukat Türkoğlu, Türkiye'nin de hızla gelişen ve saydam bir ortam olan internet üzerinden fikri hakların ihlaliyle ilgili mücadelesini aynı tempoda sürdürebilmesi için mahkemeler ve savcılıkların uygulayacağı yasal düzenlemelerin bir an önce yürürlüğe konması gerektiğini ifade ederek konuşmasını tamamladı. 🌐

RUŞEN YILMAZ:

görenden çok görmeyenden zarar görüyorum

Görme engelli udi sanatçı Ruşen Yılmaz konservatuar eğitimine, yaptığı onca besteye ve sahnede eşlik ettiği sayısız ünlüye rağmen hala müzik dünyasındaki kariyeri için mücadele ediyor. Alaturka müziğin temsilcisi, nostalji ve meyhane şarkıları serisinin öncüsü Ruşen Yılmaz, gereken ilgiyi ve desteği görememekten şikayet etse de "Soyadıma layık olmaya çalışıyorum" diyor.

■■■■■ Görme engelli Ruşen Yılmaz, "Gurbetin Akşamları" adlı son albümü için bir araya geldiğimizde müzik piyasasındaki acımasız rekabeti, "Görenden çok görmeyenden zarar görüyorum" sözleriyle ifade etti. Ud, mandolin ve mızıkta çalan, beste yapan, yorumcu Ruşen Yılmaz, soyadına layık olmaya çalışan ve bundan güç alan bir sanatçı. Tam 18 kez kovulduğu konservatuar kapısından üçüncülükle girmiş, başarıyla mezun olmuş bir müzik adamı. Nostalji serilerinin başlangıcında onun imzası var. Bugüne dek 15'ten fazla albüm çıkartmış. Son albümündeki tüm şarkıların bestesini kendi yapmış. Tanınmış pek çok sanatçıya hem sahnede hem albümlerinde eşlik etmiş. Ancak bunca yıla ve müzikteki bunca imzasına rağmen varolma savaşı veren, hala fark edilmeyi bekleyen bir gönül dostu o. Gözlerinin yokluğunu elleriyle tamamlayan, önüne çıkan ya da çıkartılan zorlukları bazen kendi azmi bazen de hocalarının desteğiyle aşmasını bilen Ruşen Yılmaz, bugün müzik dünyasına yön veren tüm profesyonellerden destek bekliyor.

İLKOKUL 2. SINIFTA NOTA DERSİ

Ruşen Yılmaz 1966 Isparta, Yalvaç doğumlu. Daha altı aylıkken gözlerini menenjitten kaybetmiş. Bu yüzden görmenin nasıl bir his olduğunu bilmiyor bile. Görme engelli aile dostları Bayram

Şimşek, Ruşen'in iyi bir eğitim alması için ya Ankara ya da İstanbul'a gitmeleri gerektiğini söyleyince esnaf babası da umut kapısı İstanbul'a 1969'da göç kararı alıyor. Ruşen Yılmaz'ın en büyük şansı hiç kuşkusuz İstinye'de gittiği Körler Okulu. 1974'te başladığı okul, onun müziği sevmesine, yeteneklerini keşfetmesine ve hayatını müzikle yoğurmasına vesile oluyor. Onun deyişiyle çok erken yaşlarda ve çok iyi hocalar eşliğinde müziğe başlıyor: "Okuldaki hocalarımız verdikleri müzik eğitimiyle adeta bir konservatuar altyapısı hazırladılar. Şu anki eğitim sistemi nasıl bilmiyorum ama benim okuduğum dönemde müzikle ilgilensin ilgilenmesin ilkokul 2. sınıftan itibaren nota öğretilmeye başlanırdı." Okumayı yeni yeni sökmüşken nota bilgisinin verilmesi üstelik de görme engelli bir çocuk için pek de kolay olmamış. Braille alfabesini yeni kavrayan, ağız armonikası çalarken bir yandan mandolin eğitimine başlayan Ruşen Yılmaz da o dönem epey bocalamış. Onu yüreklendiren ateşböceği misali yüzlerce çocuğun yolunu aydınlatan Hüdaverdi Gaffaroğlu Hocası olmuş. "Rahmetli Hocam, zorlandığımı görünce bana 'Kerata, sen enstrüman çalıyorsun. Bu iş ezbere olmaz. Yarın öbür gün belki bu işten ekmeğe yiyeceksin, notayı mutlaka öğrenmelisin' dedi. Böylece ondan mandolin çalmayı öğrendim. Sonra da beni uda yönlendirdi".

Röportaj: Türksan Karatekin
Fotoğraf: Teoman Gürzihin

"1979'da ilkokuldan mezun olduktan sonra konservatuara gitmeyi kafama koydum. Görme engelliye nasıl müzik eğitimi vereceklerini bilemediklerinden tam 18 kez beni reddettiler."

KONSERVATUAR SINAVLARININ GEDİKLİSİ

Ruşen Yılmaz sahip olduğu yeteneklerin farkına ilkokuldaki hocaları sayesinde varmış varmasına ama bu farkındalık ona yeni ufuklar da açmış. Yeteneğini bir üst kulvara, daha akademik bir temele oturtmaya karar vermiş ve 18 kez red cevabı aldığı konservatuvar kapısından öğrenci olarak girmeyi başarmış: "İlkokuldaki hocam, mandolin çalarken pena vuruşlarımın çok kuvvetli, tromolilerimin de çok sağlam olduğunu söylerdi. Ben bunların hiçbirinin bilincinde değildim. Zaten yeni nota öğreniyorum. Ama öyle bir güven aşıladılar ki bize, 1979'da okuldan mezun olduktan sonra konservatuara gitmeyi kafama koydum. Görme engelliye nasıl müzik eğitimi vereceklerini bilemediklerinden tam 18 kez beni reddettiler. Sonunda konservatuvar hocalarından Rahmetli Halil Aksoy'un tüm vekaletimi üzerine almasıyla, sınavı üçüncü kazanarak okula girdim."

Ruşen Yılmaz giriş sınavında Halil Aksoy'un gür sesiyle kendisine müziği sevip sevmediğini ve ne çalmak istediğini sorduğunu, onun da müzikten başka bir meslek düşünemediğini ve keman çalmak istediğini söylediğini anlattı. Gerçi Halil Aksoy da keman yerine onu uda yönlendirmiş ama Ruşen Yılmaz için önemli olan konservatuara girmek olduğu için buna 'hayır' dememiş. Zaten ağabeyi de o dönem Üsküdar Musiki Heyeti'nde ud çalıyormuş. Evde ud da olduğu için sıkıntı çekmeyeceklerini düşünmüş.

KAZANMAKLA İŞ BİTMİYOR

Konservatuara iyi bir derecede girmek bütün işleri kolaylaştırmıyor elbet. Ruşen Yılmaz, birta-

kim önyargılarla mücadele etmek zorunda kalıyor. 'Okula aldık ama bakın başarılı olmadı' demek için kimilerinin bilinçli olarak ud yerine ney gibi zor bir enstrümanı önüne koyduğunu söylüyor: "Konservatuara girdikten sonra bana, 'senin seçtiğin enstrüman yerine başka birini versek olur mu?' dediler. Ben de ud yerine tanbur veya bu aileden başka bir enstrüman verecekler sandım, güvenip hiç sormadan 'olur' dedim. 'Ney' dedikleri zaman sukutu hayale uğradım. Çünkü neyi çok sevmeme rağmen benim tarzım bir enstrüman değildi. Derslerimize üstad Niyazi Sayın geliyordu. Ona durumu anlatınca, anlayışla karşıladı. Böylece uda geçmiş oldum."

"ELLERİN YOK MU SENİN?"

Ud hocası Mehmet Dikmez ile bir süre sonra ağabey-kardeş kadar yakın olduklarını söyleyen Ruşen Yılmaz, bölümündeki tek öğrenci olmanın kendisine böyle bir avantaj sağladığını söylüyor: Mehmet Dikmez, müzikle ilgili başardığı pek çok ilki ona yaşatan, kendi sınırlarını zorlaması gerektiğini ona aşıl原因 isim aynı zamanda; "Hocamdan udla ilgili her şeyi öğrendim. İlerde ne olur bilinmez diyerek beni öğrenciyken piyasaya tanıtan kişidir Mehmet Hocam. İlk plak refakatine o gönderdi. İlk öğrencimi o buldu. Bir gün 'Hocam, udumun tellerini takar mısınız?' dedim. Şakacı bir tavırla 'Senin ellerin yok mu? Udu çalmasını biliyorsan takmasını da bileceksin' dedi. Tel takmasından mızrap yapmasına kadar müzikle ilgili her şeyi hocam öğretti. Üzerimde çok emeği vardır."

"BENİ, METİN ŞENTÜRK FANTAZİYE YÖNELTİ"

Ruşen Yılmaz'ın müzisyen kimliğinde bestekarlık yönünü de es geçmemek gerek. Bugüne kadar kaç bestesi var, kendisi de bilmiyor. Zaten hepsi MESAM'a kayıtlı. Son bestesiyle bir yarışmaya girmiş. Şansı bol olsun diyoruz. Besteci yönü de konservatuardaki dersler sırasında ortaya çıkmış. Türk Müziği Solfej dersinde bir solfej çalışması istenmiş. Ruşen Yılmaz da Buselik makamında yaptığı besteye hocasından övgü ve 'beste yapmaya devam et' yüreklendirmesini almış. Türk Sanat Müziği'nin dışında fantazi denilen türde eserlere de imza atan Ruşen Yılmaz, "Bu türe beni Metin Şentürk yöneltti. Bir şarkım var-

dı, ben daha farklı bir tarzda onu yorumlamayı düşünürken ilk o, arabesk şeklinde yorumladı. Sonra da pek çok sanatçı parçayı okudu” diyerek gönülsüzce bu tarz işler yaptığını itiraf etti.

“MEYVA VEREN AĞAÇ HER DAİM TAŞLANIR”

Öğrencilik döneminde sanatçı adayları olarak yaşadığı sorunlar, büyüdükçe azalmış Ruşen Yılmaz'ın hayatında. Onlarca besteye imza atan, tanınmış sanatçılara eşlik eden, biraz biraz da ‘görme engelli udi’ olarak tanınmaya başlayan Ruşen Yılmaz, gören ve görmeyenlere ilişkin görüşlerinde çok net ve samimi değerlendirmelerde bulunuyor: “Görmeyen bir sanatçı olarak yaşadıklarım benim açımdan sıkıntı değil, ama karşı taraf yani gören kısım bunları sıkıntı olarak görüyor. Ben aslında görenden çok, görmeyenden zarar görüyorum. Hatta bizim camiamızda görmeyenler de meyva veren ağaçları taşıyabiliyorlar. Çünkü kıskançlık var.”

Ruşen Yılmaz'ın başarısını, yeteneğini ve sahip olduğu olanakları kıskananlar var. Peki bunlarla nasıl mücadele ediyor udi sanatçı? Ruşen Yılmaz, “Kuru gürültüye pabuç bırakmam. Ben soyadıma layık olmaya çalışıyorum” diyerek sözünü esirgemeyen biri olduğunu, bu yüzden de kendi camiasında çok sevildiği kadar çok da tepki topladığını söylüyor.

“NOSTALJİ AKIMINI BEN BAŞLATTIM”

Yanlış duymadınız, Muazzez Ersoy'lardan önce Türkiye’de nostalji akımını Ruşen Yılmaz başlatmış. “Ud ve nostalji” adıyla pek çok albümde imzası bulunan udinin bu işe soyunması da çok tesadüfi olmuş. “1991’de Rahmetli Necati Dindaş beni aradı ve ‘Yıldırım Plak yapıcılık belgesini sürekli tutmak için beş albüm yapacak. Dördünü yaptı, sonuncuyu da biz yapacağız. Sen çalacak, ben okuyacağım’ dedi. Söylediği gün stüdyoya gittim ki Necati Dindaş’ın sesi kısık. Kaydı erteleyeceğiz. O arada üç şarkılık bir demo kaydımı dinlemek istedim kendisine. Şarkıları dinleyin-

ce, yorumcunun kim olduğunu sordu. “Benim” deyince hemen beni stüdyoya soktu. “Nostalji 1 - Ud ve Kanun ile” adlı albümü yaptık, devamı da oldu. Derken bizi taklit edenler çıktı. Bunlar devam ederken Adnan Uraz, ‘Gel sana bir meyhane albümü yapalım’ dedi. Böylece akşamcılara yönelik de ‘Merhaba-1-2-3’ serisini yaptık.”

TÜRKİYE’DE SANATÇININ KADERİ

Albümlerinin 30-40 bin gibi iyi satış rakamlarına ulaştığını söylüyor Ruşen Yılmaz ama Türkiye’de pek çok sanatçının makus kaderi onda da tezahür etmiş benziyor. İmza attığı onca albüme, eşlik ettiği onca ünlüye rağmen bugüne dek hak ettiği kadarını bile kazanamamış sanatçı. Yoğurdun kaymağını hep başkaları yemiş. Gerçi umudunu kaybetmiyor Ruşen Yılmaz ama Türkiye’de sanatçının zorluklarını yaşamış biri olarak çocuklarının aynı kaderi paylaşmasını da istemediğini itiraf ediyor.

“SANATÇI OLARAK TEMENNİM...”

Ruşen Yılmaz’a bir sanatçı olarak hedef ve beklentilerini sorunca “Şarkılarımı lanse etmek istiyorum, bunun için de müzik dünyasının içindeki herkesten, özellikle menejerlerden, medyadan destek bekliyorum” dedi.

“MESAM SANATÇININ SİGORTASI”

Orhan Gencebay, Selami Şahin, Vahdet Vural, Ümit Besen, Yılmaz Morgül gibi pek çok ünlüye hem sahnede hem de albümlerinde eşlik eden Ruşen Yılmaz, medyanın görme engelli birinin varlığıyla da hiç ilgilenmediğini, hatta merak bile etmediğini söylüyor: “Onlar için varsa yoksa papparazzi” diyen Ruşen Yılmaz, bu anlamda da yeterli desteği görememekten şikayetçi. Udi sanatçının destek bulunduğu kurumların başında bağlı olduğu MESAM geliyor. MESAM’ın bir eser bankası olduğunu söyleyen Ruşen Yılmaz, “MESAM, şarkılarımızın ve bizden ziyade çocuklarımızın güvencesi. Bana kalırsa MESAM, sanatçının sigortası” diyor. 🗣️

Görme engelli udi Ruşen Yılmaz, çok nadir bulunun bir ud çalıyor. Udu Amerika’da yaşayan bir Ermeni ustası yapmış. Bir benzerini de Coşkun Sabah kullanıyor.

GÜNCE YORGANCILAR:

müzik benim her şeyim

Daha henüz yolun başında, ilk albümünün hazırlıklarını sürdürüyor ama aslında yıllardır müziğin içinde. 50'ye yakın bestesi var. Ege'nin Çeşme'sinde sıkça boy gösterdikten sonra şimdilerde Kıbrıs sahillerini fethediyor. Yavaş ama emin adımlarla ilerliyor müzikte. Evet söz ettiğimiz Günce Yorgancılar. Hani Popstar Yarışması'nda önce yarışmacı sonra sunucu olan gençve güzel bir kız vardı ya o.

■■■■■ Günce Yorgancılar, küçük yaşlarda müziğe yönelmiş genç bir isim. Henüz 'milli' olmamış, yani albümü yok ama dört albüme sığacak bestesi var. Doğru zaman ve doğru bileşenler denklemini bu yıl içinde çözmüş olacak anlaşılabilir. Daha önce niyetlenmiş ama şarkılarına yapılan aranjmanları beğenmediği için albümün çıkışını ertelemiş. Ne yapmak istediğini bilen, gerekirse 'sil baştan' yapacak kadar da cesur. Hayali, şarkılarını daha çok insana ulaştırmak ve deniz kenarında yeni şarkılarını üretebileceği bir evle özetlenebilecek kadar yalın ve basit. Ege'nin zeytin kokulu topraklarının ve serin mavi derinliğinin izinde ilhama kucak açmamak mümkün mü zaten?

Müzik aşkını anlatın istiyoruz biraz. Nereden çıktı, nereye yol aldı, nasıl gelişti? Var mı müzikle ilgili akrabalar, tanıdıklar, yoksa İzmir'in havasından, suyundan mı?

Müzik benim her şeyim desem yalan söylemiş olmam çünkü hem işim hem de aşkımla kendileri. Küçükken başladım ilgilim, 10 yaşında orgla besteler yapıyordum. İlkokula erken başladığım için 16 yaşında sınıfın en küçüğü olarak 9 Eylül Üniversitesi Müzik Eğitimi Bölümü'ne girdim. Ailede müzikle ilgilenen babam. Galatasaray Lisesi'nde okurken davula merak sarmış ve çalmaya başlamış. Saksafonu öğrenmeye de niyetlenmiş ama sonra bırakmış. Müthiş bir caz dinleyicisidir. Belki biraz müzik genlerim ondan geçmiş olabilir. Öte yandan İzmir'in havası ve denizi de etkili olmuştur müzik aşkımda, kim bilir?

İzmir'den söz açılmışken Çeşme'de sahne almışsınız epey zaman. Şimdi de İstanbul'dasınız. Nasıl oldu İstanbul'a gelişiniz, neler yaptınız şimdiye

Röportaj: Türkşan Karatekin

“Popstar deneyimi çok öğreticiydi. Aslında yarışmaya popstar olayım diye değil, Ozan Doğulu ve orkestrasıyla şarkı söyleme keyfini yaşamak için katıldım.”

dek? Bir de Çeşme ve İstanbul müzik piyasasını kıyaslar mısınız?

Gitarım ve ben Çeşme’de uzun zaman sahne aldık. Zaten yazlığımız da orada olduğu için ailemden uzak kalmamış oluyordum. İstanbul’a 2000’de üniversiteden mezun olduktan birkaç ay sonra gelen bir iş teklifi üzerine taşındım. Sırasıyla Sardunya, ardından Moda Deniz Kulübü, Günay Restoran ve Büyük Kulüp’te çalıştım. İzmir ve İstanbul dinleyicisi arasında temel bir fark var aslında. İzmir’dekiler daha dinleyici modundalar, İstanbul’daki dinleyiciler ise daha eğlenceye dönük bir algılamaya içindeler.

Söz, beste, yorum üçü bir arada sizde. Ama albüm yok daha. Niyet olduğunu da biliyoruz ve gerekçesini de tahmin etmek zor değil. En azından kaç beste, kaç şarkı oldu? İstatistik alsak biraz sizden.

Şarkılarımın söz ve müzikleri bana ait. Tam saymadım ama herhalde 50 kadar var. Henüz albümüm yok, çünkü bazı engeller ve aksaklıklar çıktı karşıma. Örneğin şarkılarıma yanlış aranjmanlar yapıldı. Yakında gerçekten istediğim ve içime sinen bir albümüm olacak.

Popstar deneyiminizden söz eder misiniz? Ne kattı, ne öğretti size? Kaybettirdikleri de var mı?

Popstar eğlenceliydi, iyi ki girmişim. Osmantan Erkir’i çok seviyorum, onunla çalışmak güzeldi. Hatta Armağan Çağlayan’la kapışmak bile güzeldi, beni ağlatmasına şimdi gülüyorum bile. Çok güzel anılarım oldu. Yeni arkadaşlıklar kurdum. Bana hiçbir şey kaybettirmedi bu yarışma deneyimi, hatta çok öğretici oldu diyebilirim. Aslında itiraf etmeliyim ki yarışmaya popstar olayım diye değil, Ozan Doğulu ve orkestrasıyla şarkı söyleme keyfini yaşamak için katıldım.

Sizi youtube’da izlediğimde nedense Sherly Crow geldi aklıma. Var mı bir hayranlık durumları?

Youtube’da sevgili arkadaşım Nebil Özgentürk’ün çok beğendiği bir bestemi ‘Yaşamdan Dakikalar’da yayınlama isteği üzerine amatör bir kamerayla çekilmiş bir klibim ve ağabeyimin düğününde çaldığım bir şarkım var. Bestemin adı ‘Teslimim Sana’. Hıncal Ağabeyim’in

doğum gününde de bu şarkıyı çalmıştım. Hıncal Ağabeyim bütün şarkılarımı beğenir, çok iyi bir dinleyicidir. Beni Sherly Crow'a değil, daha çok Joan Beaz'a benzetiyorlar. Gitarla çalıp söylediğim için böyle bir algı yaratıyorum herhalde. Ben Sezen Aksu hayranıyım.

Müzik yapmak için müzik öğrenmek gerekmiyor Türkiye'de. Ama 9 Eylül Üniversitesi Müzik Bölümü'nü bitirmişsiniz. Enstrüman olarak da Çello'yu tercih etmişsiniz? Neden şan değil de enstrüman?

Bence de müzik yapmak için okuluna gitmek şart değil. Elbette konservatuar eğitimi çok şey kazandırır ama nota bilmeyen Ebru Gündeş gibi kaç yorumcu var ki! Benim piyanom da viyolonselim de çok iyiydi, hatta hocalarım bile hangisini seçmem gerektiği konusunda kendi aralarında kararsız kaldılar. Ben çelloyu seçtim, çünkü çello daha hisli bir enstrüman bana göre. Sesleri hissedebiliyorum çello da. Perdesiz enstrümanları seviyorum ve bence en romantik de çello. Şan bölümünü fazla çalışmak istemeyenler seçiyor genelde, tabii çok yetenekli olanları ayrı tutuyorum. Ben şarkı söylemekten çok enstrüman çalmayı sevdim hep. Sahnede solist olmaksızın gitarımla çalıp söylemeyi tercih edişim de bundan.

Albüm dışındaki hayallerinizden, planlarınızdan söz eder misiniz?

Albüm dışında İzmir'de olduğu gibi denize bakan bir evde oturmak dışında pek bir hayalim yok. Hayallerim hep şarkılarımı insanlara sunmakla ilgili. Bir sürü beste yapmak, birçok yerde şarkı söylemek. İlk planım şarkılarımı istediğim şekilde aranje ettirmek. Ondandıktan sonra elbet bir firmayla anlaşırım. Müziğime güveniyorum çünkü, istemek yapmaktır bence. Oturduğum yerden değil, çalışarak istediklerime ulaşmalıyım.

İçerik müzik yapma isteğiyle dolu genç bir müzisyen olarak bu sektörün acımasız ve rekabetçi ortamı sizi korkutmuyor mu? Kimi ya da kimleri kendinize örnek alıyorsunuz?

Bana ters gelen şeyleri yapmam. Örnek aldığım insan Sezen Aksu. Onu çok seviyorum, hem de hemşerim.

“Hayallerim hep şarkılarımı insanlara sunmakla, bir sürü beste yapmak, birçok yerde şarkı söylemekle ilgili. İlk planım şarkılarımı istediğim şekilde aranje ettirmek. Müziğime güveniyorum çünkü, istemek yapmaktır bence.”

Dünyadan kimler var soluksuz dinlediğiniz, gözü kapalı albümünü satın aldığınız?

Çok eskiden Rock ve Metal müzik dinlerdim. Şimdi beğendiğim, hoşuma giden her şeyi dinliyorum. Elvis Presley ve Sinatra hayranıyım. Nina Simon'u çok severim. Yabancı pop ya da Pop Rock dinlemeyi seviyorum. Rap, Techno, Hip-hop'la pek aram yok. 🎧

DR. TAYFUN HANCILAR:

iyi şarkının mevsimi olmaz

Aşk şarkılarından oluşan ilk solo albümü "Kilit"i geçen yaz çıkaran Dr. Tayfun Hancılar, popüler müziği kendi zevki için yapmaktan dolayı 90'lı yıllarda ağız fena halde yanmış olduğundan bu albümde yer alacak şarkıları belirlemek üzere bir jüri oluşturmuş. Albümün çıkış parçası "yeter ki" jüriden en fazla oyu alan parça olmuş.

■■■■■ Sürekli sorulan "doktor müzisyen" temalı sorulardan epeyce bıkmış olmalı Tayfun Hancılar. Son dönemde medya mensuplarının onun bu iki şapkalı kariyerini de gerektiğinden fazla abarttığını düşünüyor sanki. "Büyütülecek bir durum değil." Hastanede doktor, sahnede müzisyen olmayı kolaylıkla ve profesyonelce becerebildiğini söylüyor Tayfun Hancılar. Gerçekleşmesi zor hayallerin peşi sıra giden ve hepsini hayata geçirmeyi başarmış bir müzisyen o.

Ordulusunuz. Babanız da doktormuş. Belli ki doktor olma hayali küçüklükten kurulmuş. Neden onkoloji gibi zor bir dalı tercih ettiniz?

Genellikle insanların çok ilgi duymadığı, alışılmadık işlere karşı eğilim duyuyorum. Tıptaki tercihim de bunun bir uzantısı. Uzmanlık sınavına girdiğim dönemde en yüksek puan alanlardan biriydim ama tıbbın 3. sınıfından beri onkolog olmayı istiyordum ve oldum da.

Peki müzik? O aşk, o tutku ne zaman şekillendi ve gelişti?

Müzik 18-19 yaşlarda kanıma girdi. O dönemin starları Zülfü Livaneli, Yeni Türkü, Cem Karaca ve Erkin Koray'ları dinleyerek büyüdüm. Müziğe Yavuz Top'tan bağlama dersi olarak başladım. Üç yıl kadar halk müziğiyle uğraştım. Daha sonra Timur Selçuk'tan armoni ve solfej dersleri olarak batı müziğine döndüm. O sırada doktorlardan oluşan Seyir Defteri adından bir grup kurarak 1989'da "Uzun Yağmurlardan Sonra" adlı ilk albümü çıkarttık. Albümde beste ve söz yazarı olarak yer aldım, bas gitar çaldım. "Tırışkadan Nağmeler" adlı ikinci albümümüz 1990 yılında Kalan Müzik'ten çıktı. Baştan aşağı benim İstanbul'u anlatan özel bir albümdü. Müzik piyasasında eleştirmenlerce çok beğenildi ama halktan aynı şekilde kabul görmedi. İlk defa orada piyasanın şartlarıyla insanın kendi şartları arasındaki farkları tecrübe etmiş oldum.

Röportaj: Türksan Karatekin
Fotoğraf: Yüksel Altıntop

“Tırışkadan Nağmeler adlı ikinci albüm, benim İstanbul’umu anlatan özel bir çalışmaydı. Eleştirmenlerce çok beğenildi ancak halktan kabul görmedi. İlk defa orada piyasanın şartlarıyla insanın kendi şartları arasındaki farkları tecrübe etmiş oldum.”

Neden halka inemediniz sizce?

Aşk, sevgi, hüznün, ayrılık gibi kavramlar bütün insanların ortak paydasındadır. O dönem içinde yaşadığımız sosyal şartlar dolayısıyla entelektüel yapımız biraz sol tandanslıydı. İlk orada anladım, sizin çok özelinize giren bir şey insanların ortak paydası olmayabiliyor ve bu yüzden yaptığınız müzik de ilgilerini çekmiyor.

Yani toplumsal beğenileri dikkate almalı sanatçılar.

Pop müzikten bahsediyorsanız eğer evet. Pop müzik popüler müzik demektir. Popüler müzik yapanların elbette popüler olmak gibi bir kaygısı vardır. Popüler olmak demek de çok kişi tarafından algılanmak anlamına gelir. O yüzden “Ben bir pop albümü yapıyorum, isteyen dinler, istemeyen dinlemez” demek saçma çünkü o zaman albüm yapmanıza gerek yok. Evde oturur, arkadaşlarınıza çalarsınız, onlar da sizi alkışlar, olur biter.

Doktorluk ve müzisyenlik; ikisi de zor. Deneyi nasıl kuruyorsunuz?

Birbiriyle ilgisi olmayan iki dal bunlar. Kötü söylenen bir albümü ya da kötü icra edilen bir konseri “Bu adam doktormuş ama...” diyerek

dinlemezsiniz. Doktor da olsam, manav da olsam sahneye çıktığımda ya da stüdyoya girdiğimde en iyisini yakalamak zorundayım. Benim için doktor olmak ne gizlenecek bir şey ne de üzerinden prim yapılacak bir özellik. Bir pop albümü yaptım ve albümdeki şarkılar aşk şarkıları. Aşk şarkıları söyleyen biri olarak algılanmayı isterim. Hiçbir zaman yaptığınız mesleğin arkasına sığınma şansınız yok. Yaptığınız iştir aslolan. Ben de iyi bir albüm yaptığıma inanıyorum.

Bir dönem eğitim için Paris’te bulunmuşsunuz. Müzik adına ne tür keşifler yaşadınız orada?

Çok enteresan, o yıllarda Paris’te Cezayirli’lerin getirdiği etnik müzik çok revaçtaydı. Fransızlar zaten oldum olası diğer müziklere çok ilgi duyarlar. O dönem düşünmedim ama şimdi etnik müzikle ilgili sürpriz bir projem var. Bu yıl daha da netleşmiş olacak.

Müzik piyasasında yaz döneminde 2-3 parçalık single modası yaşanırken siz 12 aşk şarkısından oluşan bir yol albümü çıkardınız. Riskli değil miydi bu tercih?

Ben hayatımı hep hayaller üzerine kurdum ve bunları gerçekleştirmek için de deli gibi çalıştım. Nasıl oldu bilmiyorum, ama eninde sonunda hayallerim gerçek oldu. Galatasaray’a girmek istiyordum, girdim. Paris’e gitmek istiyordum, gittim. Balayımı Tahiti’de geçirmeyi hayal ettim. Fransa hükümetinden hiç ummadığım bir iş teklifi geldi ve verilen parayla Tahiti’ye gittim. Bu albüm projesine başladığım zaman da herkes hep bir ağızdan bu işin nasıl olamayacağını anlattı bana. “Müzik piyasasının şu anda olabilecek en kötü dönemindeyiz” dediler. En tanınmış sanatçılar bile birer single ile yaz dönemini kapatmaya çalışırken benim o dönemde 12 şarkılı bir CD yapmam ilginç geldi insanlara. Ama dediğim gibi, ben hayali kurardım, çok çalışırım, gerisini yukarıdaki halleder.

Sizinle ilgili medyaya yansıyan haberlerde meşhur jürinizden söz ediliyor hep. Neden böyle bir jüri fikri doğdu?

Popüler müziği kendi zevki için yapmaktan dolayı 90’lı yıllarda ağız fena halde yanmış bir in-

sanım. O yüzden bu albümü yaparken kitlelerin rahat dinleyip algılayabileceği şarkılar olsun istedim. Farklı yaş gruplarından ve mesleklerden temsilcilerin oluşturduğu jüri seçtim. "Yeter ki" bu jüriden en fazla oyu alan parça olduğu için çıkış parçası oldu. Ayrıca bu parça bence en naif, en rahat okunan ve dinlenen aşk şarkısı.

Albüm satışları nasıl gidiyor?

Beklediğimizden daha iyi, fakat hedeflediğimiz de altında. İsimli sanatçıların satamadığı bir ortamda büyük patlamalar yapmak zaten çok zor. Ben albümün dinlenerek algılanacağına inanıyorum. İnsanlar yavaş yavaş bu albümü fark edecekler. Bu arada kadınlardan çok ümitliyim. Çünkü kadınların sevgileri çok güçlü. Bu albüm uzun zaman insanlara keyif verecek bir albüm olarak tasarlandı. Yoksa herkes çok iyi bilir ki yaz aylarında çoğunlukla 'eller havaya' modunda şarkılar üretilir. Biz tam tersi, bir yol albümü çıkarttık. Parçaların çoğu akustik, çok fazla elektronik sestem kaçındık.

Albümdeki bu tavrınızla aslında piyasa beklentilerine aykırı düşünüyorsunuz.

Hayır, ben hep şuna inandım: İyi şarkının mevsimi olmaz. İyi şarkı çıktığı zaman kabul görür.

Besteci, söz yazarı ve yorumcusunuz. Aynı zamanda enstrüman çalılıyorsunuz. Hangisi öne çıkıyor?

Şu anda şarkıcılık. Bu albümde hazırda olmasına rağmen hiç bana ait beste yok. Benim bir tarzım vardır; besteyi yaptıktan sonra bir yıl kadar ellemem, sonra tekrar ele alırım. Şu dönemde yaptığım bestelerin de zamana ihtiyacı var. İkinci albümde daha çok kendi bestelerim olacak.

Genel anlamda müzik piyasasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dünya ne yapıyorsa biz de az çok aynısını yapıyoruz. Teknolojik olarak da stüdyolarımız yeterli. Ancak insanı şaşırtacak kadar çok fazla sayıda albüm çıkıyor. Bir telaş hali var bestecilerde. Türkiye'de insanların beste yapması

için eskisi kadar neden kalmadı. 80'li yıllarda yaşanmış çok fazla sayıda toplumsal hareket ve bunlara duyarlı bir kesim vardı. Daha çok okuyorduk. Aşklarımız da bugünkü gibi çabuk tüketilmiyordu. Geçen zamanda Türkiye'nin şartları çok değişti. Gündemimiz çok hareketli. Toplumun buna verdiği tepki içe dönüklük şeklinde oluyor. Bence artık o kadar duyarlı bestelerin çıkmamasının nedeni biraz bunlarla alakalı.

Albüm satışları bu yüzden düşük, öyle mi?

İki nedeni olduğunu düşünüyorum. Birincisi çıkan albümler çok hızlı üretildiği için iyi değil. Besteciler maddi sebeplerden ötürü çok fazla sayıda ve çok kişiye beste dağıtıyorlar. İkincisi moda olanlar üzerinden yol alınıyor. Biri bir aranje yapıyor, çok tutuyor, ardından benzer başka şarkılar hemen üretiliyor. Bütün bunların getirdiği bir yorulma hali var bence. Doğal olarak baştan aşağı zevkle dinleyebileceğiniz çok fazla sayıda albüm çıkıyor. Bizim jüri oluşturmamız ve bu kadar uğraşmamızın nedeni albümün tamamının insanlara keyif verebilmesi adınaydı. En büyük derdim de albümün şarkı atlanmadan dinlenmesiydi.

Telif hakları konusundaki görüşlerinizi alabilir miyiz?

Türkiye eskiye nazaran bu konuda önemli aşamalar kaydetti, ama hala istenen düzeye ulaşmış değiliz. Gelemediğimiz için de besteciler hala çok üreterek geçimlerini sağlamaya çalışıyorlar. Şu anda işler fabrikasyon üretimi gibi gidiyor. Bütün yük Sezen Aksu'nun üzerine yıkılmış durumda. O da yıllardan beri kapısında genç ve orta yaşlı yeteneği ağırlayan bir isim haline geldi. Geçenlerde biri takıldı bana, "Sen niye Sezen Aksu'dan bir beste almadın?" diye. "Belli ki Sezen Aksu'nun kapısının önünde uzun bir kuyruk var, onun arkasına benim girmeme gerek yok. Artık o da bu işlerden sıkılmıştır" dedim. Türk popunda bir dönem Kayahan'ın yarattığı bir rüzgar vardı ve çok güzel eserler çıkarmıştı ortaya. Şimdi herkes her şeyi Sezen Aksu'dan bekler hale geldi. Bu, Türkiye'de ciddi bir beste sıkıntısı olduğunu gözler önüne seriyor. 🌐

"Bir telaş hali var bestecilerde. Türkiye'de insanların beste yapması için eskisi kadar neden kalmadı. Geçen zamanda Türkiye'nin şartları çok değişti. Toplumun buna verdiği tepki içe dönüklük şeklinde oluyor. Bence artık o kadar duyarlı bestelerin çıkmamasının nedeni biraz bunlarla alakalı."

adım kadın, kadınıim hükmüm yoktur

Doğrudan doğruya kadından söz eden ve bunu doğru şekilde yapan ilk şarkı için 70'leri beklemek zorunda kaldık. Bora Ayanoğlu tarafından yazılan ve Hümeysra tarafından seslendirilen "Adım Kadın", kadın olmanın ne demek olduğunu anlatan ilk şarkımız oldu: "Adım kadın, kadınıim hükmüm yoktur..."

Yazı: Naim Dilmener

Bora Ayanoğlu

■■■■■ Türk popu daha ilk şarkısında, ortaya bir kadın yerleştirmiş: "Bak bir varmış bir yokmuş eski günlerde, 'tatlı bir kız' yaşarmış Boğaziçi'nde..." Masal böyle başlamış.

Masalı yazan ya da anlatanlar, en azından ilk başlarda -tesadüf bu ya, hep erkekmiş. Fecri Ebcioğlu ve Sezen Cumhuri Önal şarkı yazarken, genel gidişatın dışına çıkmayı hiç akıllarına getirmemişler; kadın ya da kadınlık durumuna, herkesin baktığı çerçeveden bakmayı sürdürmüşler. Türk sineması, Türk tiyatrosu gibi; herkes, her şey gibi...

Uğraşmalarına-düşüncelerine, fazladan ter dökmelerine gerek kalmamış elbette. Nasılsa, "Kadın dediğin bir oyuncaktır; onunla gönül eğlendirilir, aldatılır, terkedilir, bir başına bırakılır, süründürülür..."

Bazen erkekler, onlarcası arasından bir tanesini seçer ve onunla evlenirlermiş ama, aynı şeyler

bu evlenilmiş olana da yapılır, her şey aynen devam edermiş.

Bir zaman sonra şarkı sözü yazmaya bizzat kadınlar da niyetlenmiş ama pek fazla şey değişmemiş; bizzat kadınların kendisi bile, işe aynı pencereden bakmaya devam etmiş.

Sonraları, çok sonraları; Fikret Şeneş, Mehmet Teoman, Şanar Yurdatapan, Aysel Gürel ve Leyla Tuna başta olmak üzere, işi farklı yönden ele alan, buna çabalayan isimler çıkmış çıkmasına ama bu genel durumu değiştirmeye hiçbir zaman yeterli olmamış.

90'lı yılların pop patlaması ile birlikte de bazı kadın şarkıcılar, bir ellerine Kate Millett, diğer ellerine Erica Jong kitapları olarak ortaya çıkmışlar ama, bu durum artık çok geç kalındığı için insanları güldürmekten başka işe yaramamış. Yani hep aynı masal anlatılmış: Bir varmış, bir yokmuş...

"90'lı yılların pop patlaması ile birlikte bazı kadın şarkıcılar, bir ellerine Kate Millett, diğer ellerine Erica Jong kitapları olarak ortaya çıkmışlar ama, bu durum insanları güldürmekten başka işe yaramamış."

Fikret Şeneş ve
Ajda PekkanFikret
Şeneş

Ajda Pekkan

BURÇAK TARLASI'NDAKİ GELİN

Türk popunun öncülerinin (Alpay, Tülay German, Erol Büyükburç, İlham Gencer...), yola ilk koyuldukları sıralarda, başlarını dahi kaşıyacak vakitleri olmamış. Yepyeni bir müzik türünü tanıma ve kabul ettirme çabası ile fazlasıyla meşgulmüşler. Bu nedenle hiçbiri, işin Türkçe söz kısmı üstünde uzun boylu düşünecek bir vakit bulamamış. Aslında buldular da, bu daha çok, Türkçe sözlerin kime yazdırılacağı konusuyla sınırlı kaldı.

Batılı bir müziğin, yabancı sözlerle söylenmesi adettendi ve İngilizce, İspanyolca, Fransızca, İtalyanca'nın yanına, Türkçe'nin konulvermesini kimse kolaylıkla kabul edememişti. Kulakların alıştırılması gerekirdi öncelikle. Bu nedenle "Türkçe olsun da, nasıl olursa olsun" dedi herkes. İnce elenip sık dokunulmadı, aksine akşam verilmiş siparişlerin sabaha yetişmesi istendi. Sabah hazır edilen şarkılarda da sürpriz bir şey yoktu: "Jale, Fatma, Neriman ne demiş, buna Canan gücenmiş..." Hem Fecri Ebcioğlu hem de Sezen Cumhuri Önal, önlerine gelen her fırsatta bol bol kadın ismi sayıp döktüler. İşleri güçleri dedikodu yapmak olan, bir erkeğe sahip olmak için kendilerini perişan eden kadınlardı bunlar. Fecri Ebcioğlu'nun, Ajda Pekkan'a, ısrarlı bir şekilde 'üçüncü kadın' şarkıları yazmış olması, bunun bir parça, bile isteye yapılmış olduğunu akla getiriyor. Ebcioğlu, Ajda Pekkan'a yazdığı ilk şarkıda bile böyle bir seçim yapmıştı. "On Yedi Yaşında" adlı şarkıda; bizimki (kendinden belki bir parça küçük) birine aşık oluyor, "akranın mı senin on yedi" sataşmaları-

na aldırmadan onunla köşe başlarında buluşuyor; derken apansız bir şekilde çocuk toz oluyor ve bizimki "şimdi köşe başında bir ben bir gölgem" diye ağlaya zırlaya derdini anlatıyordu bize: "Ağladım ben çok ağladım... aşkımız kaldı yarım..."

Ne oldu başka?

Sana "öyle olmaz" denmişken sen kulak asma, kendinden küçüklerle buluş et, adını 'hafif'e çıkar; sonra da ilişkinin devam ederek bir yere bağlanmasını bekle. Olacak şey değilmiş, olmamış da. Akranı makranı yerinde aşklardan bile kayda değer bir sonuç çıkamamış. "İlkokulda Tanışmıştık" adlı şarkıda, çocuğun biriyle "çocukça anlaşmış" olan Ajda Pekkan; ilkokul biter, ortaokul günleri gelip çatar, fakülteye geçilir ve bu sefer şeytanın bacağı kırılacak gibi gözükürken, ama Ebcioğlu'nun ama herifin keyfi böyle istedi diye yine yüzüstü bırakılmıştı. Kızcağızın derdine yine biz kulak vermek zorunda kalmıştık: "Duydum ki evlenmişsin, bana da zavallı demişsin..." Darbelerden darbe beğenememiş şarkı sözü yazarımız. Adam hem terkediyor, hem "zavallı" diyor. Atilla İlhan olsa sorardı, "hangi zavallı?" diye. Çok çapkın, içki içen ve egoist "Sevdiğim Adam"ı, ebe olmaksızın bıkan "Saklanbaç"ı, ikinci bir kadına yerlerde sürünümlere yalvarılan "Onu Bana Bırak"ı, ikinci kadının bırakılıp bizzat kendisinin kalbe basılması için naif naif yakarılan "Üç Kalp"i hiç açmayalım. Bunların hiçbiri Ajda Pekkan'ın başını beladan kaldırmaya yetmedi. Aksine giderek çamura battı, taa karşısına Fikret Şeneş çıkana kadar.

"Geleceği görmüştü her iki kadın; Ajda Pekkan da, Fikret Şeneş de. Öyle erkek peşinde ömür tüketmeler, 'benimle evlen' diye yakarmalar, 'aldatmazsan kölen olurum' demeler kalmayacaktı artık."

Gönül Yazar

Hümevra

Melike Demirağ

Melike Demirağ

Tülay German

"German-Buri çifti 'Yarının Şarkısı' gibi son derece muhalif bir şarkı yapmış olmalarına rağmen, 'bütün toplum özgür olursa, kadınlar da zaten olacaktır' diye kendilerini kandırdılar, bu konuyu savuşturdular."

FABRIKADA TÜTÜN SARAR

Aslında, Erdem Buri'nin gözetiminde işini görmekte olan Tülay German'dan 'kadın' konusunda başka bir çerçeve, başka türlü bir bakış beklenebilirdi. Her şeye, her şarta rağmen her türlü özgürlüğü savunmuş olan German-Buri çifti 'sol' demenin dahi insanı ipe götürmeye yettiği günlerde, "Yarının Şarkısı" gibi son derece muhalif bir şarkı yapmış olmalarına rağmen, ne yazık ki kadın sorunu ya da sorunsalının civarından bile geçmeyi akıl edemediler. Ya da belki ettiler ama, onlar da, o zaman moda olduğu üzere, bu işi, tek başına almaya gerek görmedi ve kabaca, "bütün toplum özgür olursa, kadınlar da zaten olacaktır" diye özetlenebilecek bir görüş ile kendilerini kandırdılar, bu konuyu savuşturdular.

Aynen Melike Demirağ'ın, Şenay'ın, Timur Selçuk'un yaptığı gibi... Bu isimler ve benzerleri tarafından, her türlü sorun şarkılarda dile getiriliyordu getirilmesine ama, iş bir türlü kadına gelmiyor, geleliyordu.

Zaten 60'lar boyu, dolaysız olarak kadından söz eden hiç şarkımız olmadı. Kendinizi zorlasanız, belki Gönül Yazar'ın "Çapkın Kız"ını sayabilirdiniz ama, Ülkü Aker'in niyeti, yalnızca çapkınlığın erkeklerin tekelinde olmadığını anlatmak olduğundan, bu da işe yaramazdı.

Doğrudan doğruya kadından söz eden ve bu-

nu doğru bir şekilde yapan ilk şarkımız için 70'leri beklemek zorunda kaldık.

Bora Ayanoğlu, her nereden aklına geldiye, "gün doğarken her sabah" ve "gün batarken her akşam" kapısından geçen "başı önde yorgunca" bir kızı anlatmaya kalkmış ve herkesin yüreğini dağlamıştı. "Fabrika Kızı"nın yaşamı, Alpay'ın sesinden her tarafa dağılıp, herkes tarafından ilgi görünce, "sosyal içerik" ve "kadın" temaları bolca kullanılmaya başlanmış, söylemeye gerek bile yok, yüzlere gözlere de bulaştırılmıştı.

Bu konudaki en derli toplu örnek yine Bora Ayanoğlu tarafından yazıldı. Hümevra tarafından seslendirilmiş "Adım Kadın", kadın olmanın ne demek olduğunu anlatan ilk şarkımız oldu: "Adım kadın, kadını hükmüm yoktur..." 90'lara kadar da, ilk ve son da diyebiliriz. Çünkü daha sonra bunun devamı gelmedi, kimse bu şarkının kaldığı yerden devam etmeye niyetlenmedi.

Belki bu şarkının, yalnızca Ajda Pekkan'ı değiştirdiği söylenebilir. Süperstar olma yolunda hızla ilerleyen şarkıcımız, artık başka bir kimliğe bürünmeye karar vermiş ve Fikret Şeneş'in öncülüğünde, ayakları yere basmaz bir feminizm bayrağı açmaya kalkışmıştı.

KÖLE MİYİM SANA BEN?

Aslında geleceği görmüştü her iki kadın; Ajda Pekkan da, Fikret Şeneş de. Öyle erkek peşinde ömür tüketmeler, "benimle evlen" diye yakarmalar, "aldatmazsan kölen olurum" demeler kalmayacaktı artık. "Artık yetti, burama kadar geldi" deyip "Palavra" ile bayrak açılmış, "Sana neler edeceğim" ile mücadeleci ruhun arzusu duyurulmuş, "Sana ne kime ne" ile de sokağa çıkmıştı. Hayalleri gerçek yapmanın zamanı

Aylin Aslım

Rojin

Aynur Doğan

“Belki işe gerçekten ‘muhalif’ bir yakadan bakanlardan çok şey beklemeliyiz. Özellikle hem ‘kadın’ hem de ‘muhalif’ olanlardan. Rojin’den, Aylin Aslım’dan, Şebnem Ferah’tan mesela.”

Öyle olmayacaktı elbette ama kimin umurundaydı bu? Ajda Pekkan ve bir avuç başka kadın “kapı açık, arkanı dön ve çık” diyerek adamları kapının önüne koyacak, “ne varsa bende var” diye bir başkasını çağırarak ama bir şey değişmeyecek, her şey herkes için aynı olmaya devam edecekti. Arada bir akli başında birileri (“Biz Kadınlar” ile Mehmet Teoman ve Pakize Suda) çıkacak, işi tersine çevirmeye niyetleneceklerdi ama, sesi daha gür çıkan bir başkası, “bana ne, onu alma beni al” diye ortaya çıkıp her şeyin sil baştan olmasına sebep olacaktı.

“Kız seni yerler”, “kız hepsi senin mi?” gibi saldırgan sloganlarla yeniden burun buruna gelinen 90’ları ise bir kalemde geçmek gerekir. Masummuş gibi yapılan bu tür laf atmalar ya da tacizler, belki artık kadınların sokağa çıkmalarını engellemiyor, eve kapanmalara sebep vermiyor ama, oldukça ince bir “haddinizi bilin” mesajı da ulaştırmıyor değil: “İpleriniz elimizde, bazen gerer, bazen gevşetiriz.” Bizzat kadınlar bile bunu böyle bilip böyle dile getiriyor.

Belki işe gerçekten “muhalif” bir yakadan bakanlardan çok şey beklemeliyiz. Özellikle hem “kadın” hem de “muhalif” olanlardan. Rojin’den, Aylin Aslım’dan, Şebnem Ferah’tan mesela. Ya da benzerlerinden. Çok zaman alacak ama başka çare yok.

Bu mevzunun eli kulağında değil, hiç de olmadı. “Bambaşka Biri”, “bambaşka bir toplum” olmaya daha çok var. 🌀

gelmişti: “Hür doğdum hür yaşarım... Köle miyim sana ben?.. Zararım kendime...” İnanırcı da olmadı değil. Bayrağı açan, her zaman tek başına ayakta kalabilmeyi bilmiş, bizi bunu yapabildiğine inandırmış olan Ajda Pekkan’dı. Kimse de, “hadi canım sen de...” demedi. Kimsenin aklına; “haklısın, hür doğdun hür yaşa da, ne yapacaksın ama, ne istiyorsun ya da bize ne anlatmaya çabalyorsun” diye sormak gelmedi. Bu değişimin makul bulunmasıyla yetinildi, altı üstü kurcalanmadı. Bu nedenle, bu özgürlük ya da başına buyrukluk rüzgarından “fabrika kızı”nın payına ne düşeceğini hiç bilemedik. Kızımız, fabrikada tütün sarmaya devam edecekti etmesine de; müdür, şef, ustabaşı ile nasıl başedecekti?.. Bu iktidar kurulunun karşısına, durduk yerde “sana ne ki-me ne” diye çıktığında her şey yoluna girebilecek miydi?

nisan-mayıs 2009

<p>01 NİSAN ÇARŞAMBA Ron Carter "Dear Miles" Babylon - Istanbul</p> <p>LİSANSLI</p>	<p>03 NİSAN CUMA Sonictron :Electronic Video Art Studio Live - Istanbul</p> <p>LİSANSLI</p>		<p>04 NİSAN C.TESİ Nil Karabrahimgil Su Ada - Istanbul Muammer Ketencoğlu ve Balkan Yolculuğu CRR Konser Salonu Istanbul</p> <p>LİSANSSIZ</p> <p>LİSANSLI</p>
<p>05 NİSAN PAZAR Duman Bostancı Gösteri Merkezi - Istanbul</p> <p>LİSANSSIZ</p>	<p>08 NİSAN ÇARŞAMBA Cenk Han Alkaya Studio Live Dip Istanbul - Istanbul</p> <p>LİSANSLI</p>	<p>09 NİSAN PERŞEMBE Ralf Gothoni - Elina Vahala CRR Konser Salonu - Istanbul</p> <p>LİSANSLI</p>	<p>10 NİSAN CUMA Hayko Cepkin Ooze Venue - Izmir Buena Vista @Hilton Convention Hilton Convention Center - Istanbul</p> <p>LİSANSSIZ</p>
<p>12 NİSAN PAZAR Çocuklar İçin Notada Yazmayanlar İş Sanat Kültür Merkezi - Istanbul</p> <p>LİSANSLI</p> <p>LİSANSLI</p>	<p>15 NİSAN ÇARŞAMBA Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası Caddebostan Kültür Merkezi - Istanbul</p> <p>LİSANSLI</p>	<p>16 NİSAN PERŞEMBE Alice Russell Babylon - Istanbul</p> <p>LİSANSLI</p>	<p>17 NİSAN CUMA Depeche Mode Party (DM Tribute Live) Studio Live - Istanbul</p> <p>LİSANSLI</p> <p>Teoman Ooze Venue - Izmir</p> <p>LİSANSSIZ</p> <p>Yeni Türkü Balans Jolly Joker - Istanbul</p> <p>LİSANSSIZ</p>
			

	<p>21 NİSAN SALI Jane Birkin Türker İnanoğlu Maslak Show Center - Istanbul</p> <p>LİSANSLI</p>	<p>22 NİSAN ÇARŞAMBA Aylin Aslım Balans Jolly Joker - Istanbul</p> <p>LİSANSSIZ</p>	<p>23 NİSAN PERŞEMBE Baba Zula Babylon – Istanbul</p> <p>LİSANSLI</p> <p>Balkanlardan Karadenize: Yasemin Göksu - Erdal Bayrakoğlu Studio Live - Istanbul</p> <p>LİSANSLI</p>
	<p>29 NİSAN ÇARŞAMBA Buena Vista Social Club Anadolu Gösteri Kongre Merkezi- ANkara</p> <p>LİSANSSIZ</p>	<p>02 MAYIS C.TESİ Deutsche Kammerphilarmonie Bremen: Janine Jansen İş Sanat Kültür Merkezi - Istanbul</p> <p>LİSANSLI</p>	
<p>05 MAYIS SALI Sezen Aksu Bostancı Gösteri Merkezi - Istanbul</p> <p>LİSANSSIZ</p>	<p>14 MAYIS PERŞEMBE Depeche Mode Santralistanbul - Istanbul</p> <p>LİSANSLI</p>		
<p>20 MAYIS ÇARŞAMBA Virtüöz Marc Andre Hamelin (piyano) İş Sanat Kültür Merkezi - Istanbul</p> <p>LİSANSLI</p>	<p>21 MAYIS PERŞEMBE Oi Va Voi Babylon - Istanbul</p> <p>LİSANSLI</p>		

MESLEK BİRLİKLERİNDEN LİSANS ALMADAN KONSER ORGANİZE ETMEK FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNUNA AYKIRIDIR. YASA UYARINCA LİSANSSIZ OLARAK KONSER ORGANİZE EDEN KİŞİ VE KURUMLARIN HUKUKİ VE CEZAİ SORUMLULUKLARI DOĞMAKTADIR.

**Her fırsatta
kullanmak
isteyeceksiniz...**

FORTIS

Almak istediğiniz her şeye Fortis Worldcard fırsatlarıyla sahip olmak için KART yazın, 3787'ye yollayın. Yüzbinlerce noktada taksit yaptıran, Worldpuan kazandıran Fortis Worldcard'ınızı her fırsatta kullanın!